અલમાની મેંક, મદીના, કરબલા, ખુદાબાદ વગેરેના
...ર્વે વતનો નકશો અ... કે પાસે કીફાયત ભાવે મળશે.

ઈરાન કી શાહાજાદી.

જિસમેં સિકંદર આજમ વ ચીનીયોંકી લડાઈકા
પુર જો સીન દીખાયા ગયા હૈ કાબીલ દીદ હૈ.

...કો લછમનદાસ ગુપ્તા માલીક કંપનીને
તાલીફ કીયા.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શા. એચ. એસ. હરી એન્ડ કો.

માલીક–લછમનદાસ ગુપ્તા.

બુકસેલર્સ અને પબ્લીશર્સ.

ઠે. ફાકલેન્ડરોડ, માણેકબિલ્ડીંગ પોસ્ટ નં. ૪ મુંબઈ.

આવૃત્તિ ૧ લી.　　સને ૧૯૧૧.　　પ્રત ૨૦૦૦.

Ahmedabad.

Printed at the Diamond Jubilee Printing Press

by

DEVIDAS CHHAGANLAL PARIKH.

કીંમત આઠ આના ૦–૮–૦.

સબ્જપરી નાવેલ છપાય છે જલ્દ બાહર પડશે.

જાહેર ખબર.

સર્વે ભાઈઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે નીચે લખેલી ચોપડીઓ અમારે ત્યાંથી રોકડી કીમતે મળશે.

- ૨-૮-૦ અલેફ લેલા હીસ્સે ૨૪ જીલ્દ ચાર.
- ૦-૪-૦ ચાર દુરવેશ
- ૧-૦-૦ દાસ્તાને અમીર હમજા
- ૦-૮-૦ હાતમતાઇ ચીત્રવાળી
- ૦-૪-૦ ફસાને અજાયબ
- ૦-૫-૦ મલેકમહમદગેતીઅફરોજ
- ૦-૪-૦ રોશનમીયાં સોદાગર શમસુ દદા
- ૦-૫-૦ જંગનામા મહમદ હનીફ
- ૦-૪-૦ ઝવાજર હિંદી
- ૦-૫-૦ હદીયતુલ મુસલેમીન
- ૦-૪-૦ સુબોહકા સીતારા
- ૧-૮-૦ મોહરમની તવારીખ
- ૦-૪-૦ જંગનામા હજરતઅલીકા
- ૦-૨-૦ ગુલજારે પંજતન
- ૦-૪-૦ મજમુએ મદેહયાત
- ૦-૨-૦ તરકીબુસલાત
- ૦-૨-૦ મજમુએ નજમુઝીઆ
- ૦-૧-૬ શાહેજહાં શાહપરી
- ૦-૨-૦ કી. હાજી મંગલોરીકા
- ૦-૧-૬ સીકંદર ઝુલકરનએનકા
- ૦-૨-૦ જૈતુન મોહમદ હનીફ
- ૦-૨-૦ તમીમ અનસારી
- ૦-૨-૦ મદેનબીબાગે રંસુલ
- ૦-૧-૦ દાઇહલીમા ઓર હજરત બીબાલ
- ૦-૧-૦ રીવાયતફાતમા સુગરા
- ૦-૨-૦ મહમદહનીફ અને સુફેદદેવ
- ૦-૫-૦ હદીયતુલ મુસલ્મીન
- ૦-૧-૦ કીસ્સા શાહે ઝકુમકા
- ૦-૧-૬ નુરનામા હજરત બીલાલ
- ૦-૧-૦ દુવાએ ગંજુલ અરશ
- ૦-૩-૦ શાને અહમદી ઉર્ફે મયલોદ મહોમદી (નવામોલુદ શરીફ મએ બ્યાનો કસાયદ.)
- ૦-૧-૦ કસસુલ ખુલાસા
- ૦-૧-૦ કી. શાહે યમન
- ૦-૧-૦ હુજજતુલ [illegible]
- ૦-૧-૦ સખાવ[illegible]
- ૦-૧-૦ નાજની [illegible]
- ૦-૧-૦ મજમુએ જોગીનામા
- ૦-૦-૯ વફાતનામા બીબી ફાતમાકા
- ૦-૧-૦ કીસ્સા મીરાંસઇયદઅલી
- ૦-૦-૯ શાદીનામા બીબી ફાતમા
- ૦-૧-૦ મજમુએ મુનાજાત
- ૦-૧-૬ સકરાતનામા
- ૦-૦-૬ તંબોલન જવાનકા કીસ્સા
- ૦-૧-૬ કી. સીપાઇજાદા
- ૦-૧-૬ કી. સોદાગર બચ્ચા
- ૦-૨-૦ કી. લેલીમજનું બડા.
- ૦-૧-૦ ,, બીરૂલ અલમકા.
- ૦-૧-૦ ,, ચુવાબીલીકા
- ૦-૧-૦ ,, કાલી વ ગોરી
- ૦-૧-૦ ,, છબીલી બઠીયારી
- ૦-૦-૬ મુસલમાની બારમાસી
- ૦-૧-૬ ગુલજારે માતમ
- ૦-૨-૦ ગમેહુસનેન યાને બહારે મહોરરમ
- ૦-૧-૦ જમજમાની ખોપરી
- ૦-૩-૦ બીબી મરીયમકા કીસ્સા
- ૦-૮-૦ યુસુફ જુલેખા.
- ૦-૨-૦ નાજનીન નાવેલ (હંસાને લાયક કીસ્સા.)

ઈરાનકી શાહજાદી.

ઉપન્યાસ.

પહિલા બાબ.

જાદૂ કા ક઼િલા.

હમારા દિલ ચસ્પ નાવિલ સન્ ઈસવી સે ૨૨૧ વર્ષ પહિલે સે શુરૂ હોતા હૈ, ઔર હમ અપને નાજ઼રીન (પઢ઼ને વાલોં) કો દુનિયા કે એ બિસ્લ મંજ઼ર (સીન) લામબૂર પહાડ઼ પર જો મુલ્ક ચીન મેં હૈ લે જાના ચાહતે હૈં. જહાં મૌસમ બહાર કી આમદો રફ્ત સે બર્ફ઼ કિસી રહીમ માશૂક કે દિલ કી તરહ પિઘલ ચુકી હૈ દરખ્તોં કી કોંપલેં જલ્દી એક ખુશ નસીબ આશિક કે અરમાનોં કી તરહ નિકલ રહીં હૈં નસીમે સહર (સુબહ કી ઠંડી હવા) આહિસ્તા ૨ જુદાઇ કી ઘડિયાં ગુ઼જાર ને વાલોં કો તસલ્લી દેને કે લિયે ઇસ જાંફ્િજા઼ પહાડ઼ સે શહરોં કો ચલી હૈ લેકિન અંધેરી ઇસ બલાકી હૈ કિ કદમ ૨ પર ઠોકરેં ખાતી જારહી હૈ. સિતારોં કી ધીમી રોશની ઇસ હરે ભરે મુકામ પર રાસ્તા દિખાને કે કાબિલ નહીં હુઈ ઔર આસમાન પર સ્યાહ બાદલ કે ટુકડે ગ઼મોં અન્દોહ કી તરહ છાજાને સે ઈસ દિલ કશ મુકામ કા લુત્ફ઼ જાતા રહા, લેકિન બિજલી કી ચમક કભી ૨ લામ્બૂર કે નજા઼રે (તમાશે) કો દિખલા દેતી હૈ મગર બડ઼ી ૨ બૂદોં ને હમારે ખ્યાલાત કો પાસ કે કિલે મેં પનાહ લૈંને પર મજબૂર કર દિયા હૈ ઈસ કિલેં કી નિસ્બત ચીન મેં અજીબો ગ઼રીબ કહાનિયાં મશહૂર હૈં અન પઢ઼ લોગ તો ખૌ઼ફ઼ કે મારે નજ઼ર ઉઠા કર ભી ઉસકી તરફ઼ નહીં દેખતે તારીખોં સે ઇસ કે પુરાને હોંને કા કુછ ૨ પતા લગતા હૈ ઔર સબ તારીખ઼ લિખને વાલે ઇસ વાત પર એક રાય હૈં કિ ગ્યારહ હજા઼ર વરસ

સે ઉધર કા યહ કિ.લા બના હુઆ હૈ લેકિન દેખને વાલે કો ઈસ કા અએતબાર નહીં આસકતા હૈ કયોંકિ એક ભી પત્થર કિ.લે મેંસે ઉખડ.ા નહીં ટૂટને ફૂટને કા તો ઝિકર હી કયા જ.માને કે ઉતાર ચઢ.ાવને ઈસ જાદૂ કે કિ.લે પર જ.રા ભી અસર નહીં કિયા. બીસિયોં બાદશાહ ચીન કે તખ્ત પર બૈઠે મગર કિસી કો મજાલ નહીં હુઇ કિ ઉસ કે છુપેહુએ ભેદોં કો ખોલે યા અપને બડોં કે બનાયે હુએ કિ.લે કો જો મુદ્દતોં સે આબાદ નહીં હૈ બસાવે હજા.ર સાલ સે ઈસ મેં કભી ચિરાગ. તક નહીં જલાયા ગયા મગર અન્દર સે ખૂબ આરાસ્તા સજાહુઆ હૈ ફ.રશ બિછે હુએ હૈં દીવાર ગીરિયાં દીવારોં મેં લગી હુઈ હૈં હર કમરે મેં પલંગ કુરસિયાં મૌજૂદ હૈં ઔર ઇન્હીં સમાનોં ને અહલે ચીન કે દિલોં મેં શક પૈદા કરદિયા હૈ અકસર દેસ દેસ કે દેખને વાલોંને શોર ગુલ ભી કભી ૨ સુના હૈ ઈસ લિયે ચીની ઈસ કિ.લે કો જાદૂકા કિલા ખેયાલ કરતે હૈં ઔર પરિયોં કે રહને કી જગહ બતલાતે હૈં અક.લ મન્દોં કી અક.લ ભી યહાં આકર દંગ હો જાતી હૈ આજ ખિ.લાફે મામૂલ ઈસ કિ.લે મેં બહુત ભીડ. ભાડ. હૈ. કુલ કમરોં મેં રોશની હો રહી હૈ કહીં રાગરંગ હૈ કુછ લોગ આપસ મેં હસી મજા.ક કરરહે હૈં હમ ઇસ ભેદ કે જાનને કે લિયે અપને નાજ.રીન કો દરબારે ખાસ મેં ચલને કે લિયે મજબૂર કરતે હૈં જહાં કિ સિકન્દર આજ.મ અપને વજી.રોં ઔર અમીરોં સમેત લડ.ાઇ કે આમલાત પર સલાહ કરરહે હૈં સિકન્દર કી ઈસ વ.ક્ત કી હાલત બતારહી હૈ કિ આજ ચીનિયોં ને ઈરાની બહાદુરોં કે દાંત ખટ્ટે કર દિયે હૈં ઔર મજબૂરન ઇસ કો કિ.લે મેં છુપના પડા હૈ.

સિકન્દર—મૈંચીનિયોં કો તઇના બહાદુર ન જાનતા થા આજ તો ઉન લોગોં ને કમાલ કરાદિખાયા.

વજીર—ગરીબ પરવર સચપૂછિયે તો આજ જાનકે લાલે પ.ડગયે થે શુક્રહે કિ રાતને હમારી આવરૂ રખલીં અગર એક ઘંટા ઔર સુરજ ન છિપતા તો એક સિપાહી ભી જાન બચાકર ન આસકતા.

રૂસ્તમજી—ફૌજભી કહાં તક બહાદુરી કરે સાત મ-

હીને તો લગાતાર લ.ડતે લ.ડતે હોગયે અબ ઈરાન કો ચ-
લના હી અચ્છા હે.

સિકન્દર—મેરી રગોં મેં સચ્ચા ઈરાની ખૂન જોશ
માર રહાહે ચીનિયોં કો પીઠ દિખલા કર ન જાઊંગા.

વઝીર—હુજૂર જબ .ફૌજ હી લડાઈ સે ઇન્કારી હૈ
તો ફિર આપ અકેલે કયા કરેંગે?

સિકન્દર—તુમ જાનતે હો કિ મૈં કૌમ હૂં અગર એક
સિપાહી ભી મેરા સાથ ન દેગા તો મૈં અકેલા હી ચીનિયોં
સે લ.ડકર ઇરાનિયોં પર નોંછાવર હો જાઊંગા.

રુસ્તમજી—નહીં નહીં; આપ હમારા મતલબ યહ
નસમઝેં કિ હમ અપને આપ લડાઇ સે ભાગતે હૈં જબતક
દમ મેં દમહૈ કદમ ન હટેગા.

સિકન્દર—બેશક! ઇરાનિયોં કો યહી .જેબા હે ખુદા
તુમ કો હિમ્મત દે.

વ.ઝીર—બાકિયોં કી તરફ દેખકર, કયોં બહાદુરોં કયા
તુમ મુલ્ક કે વાસ્તે જાન દેના પસન્દ કરતે હો (સબ મિ-
લકર) યહ સર મુલ્ક કી ભેટ હે હમ મરતે દમતક ઈરાન
કે લિયે લ.ડૈંગે.

સિકન્દર—જોશ કે સાથ; હાં હાં ઈરાનિયોં કી આબરૂ
પર ધબ્બા લગાયા હે ભલા સિકન્દર કે રાજ મેં દો કુંવારી
ઈરાની લ.ડકિયોં કો વહ.જાત ચીની જબર દસ્તી કરકે લે
જાય અકેલે બાદશાહ કે લિયે નહી વલિક કુલ ઇરાનિયોં કે
લિયે બ.ડી શર્મ કી બાત હે (તલવાર ઉઠાકર) યહ હુંગ
ચંગ વ શેરંગ કા લોહૂ પિએગી.

રુસ્તમજી—બેસક લડાઇ ઈ.જ્જત કે લિયે હે જબતક
ચીનિયોં કો ઈસ બુરે કામ કી સ.જા ન મિલજાય તબ તક
મર જાના લ.ડાઇ ખત્મ કરને સે બહતર હે.

સિકન્દર—જરીના કા અબ તક કુછ પતા નહીં ચલા
(ઠંડીસાંસ ભરકર)હાય જિસ કે લિયે હજારોં ઇરાનિયોં કે
સર મિટ્ટી મેં મિલગયે ઉસકા પતા નહીં ખુદા ન કરે અ-
ગર .જરીના કો માર .ડાલા હોગા તો .ગ.જબ હી હો જાયગા.

વ.જીર—નહીં સરકાર યહ ના મુમકિન હૈ ભલા શે-
રંગ .જરીના કા કત્લ હો જાના ક્યોં કર કબૂલ કર લેગા.

રૂસ્તમજી—.જરીના કા ખ્યાલ કયા હૈ આયા વહ
બાપ દાદે કી આબરૂ મિટ્ટી મેં મિલાકર શેરંગસે બ્યાહ
કરને મૈ .રાજી હૈ યા શેરંગ ઉસે .જબરદસ્તી લેગયા.

સિકન્દર—જહાં તક મૈ જાનતા હૂ વહ યહી હૈ કિ
જરીના આપ ઉસપર જાન દેતી હૈ.

વ.જીર—ઝક્ષાકર તો શેરંગ સે પહિલે .જરીના કો
ઇશ્ક કા મ.જા ચખાના ચાહિયે.

સિકન્દર—ખૈર કલ દેખા જાયગા લેકિન અભી અ-
પની ફૌજ કો આજતક કેલિયે રજા.બન્દ કરના લા.જિમ
હૈ મુઝે અફસરોં ઔર સિપાહિયોં પર બહુત શક હૈ અગર
લ.ડાઇ મે હમારી ફૌજ કે દો ચાર સિપાહી ભી દુશ્મન સે
જામિલે તો બાકિયોં કે પૈર ઉખ.ડ જાંયગે.

નારોજી—સરકાર ઇસ વક્ત કુલ અ.ફસર ઔર અ-
હલકાર યહાં મોજૂદ હૈં સબસે હલ.ફ (કસમ) લિયા જાય
તબ ઇન પર ભરોસા કરનાં ઠીક હોગા.

સિકન્દર—હાં યહ રાય મેરે પસન્દ હૈ આપ સબ
લોગ .જિન્દઓસ્તાહા કો હાથોં મેં લેકર નમક હલાલ રહને
કી .કસમ ખાઓ.

બાદશાહકા યે હુકમ સુનતેહી સબ બહાદુરોંને પાક
કિતાબ .જિન્દઓસ્તાહા કો હાથ મેં લેકર કસમેં ખાઈ ઔર
બાદશાહ કો ય.કીન દિલાયા કિ વોહ મરતે દમ તક દગા
ન કરેંગે ઔર ખુશી સે મુલ્ક કી ઇ.જ્જત પર જાન નોછા-
વર કરેંગે અપને બહાદુરોં કી યહ બહાદુરી દેખકર સિક-
ન્દર કા ખૂન તાબમેં આ ગયા ઔર હુકમ દિયા સુબહ
સવેરેહી ચીનપર નઈ ફૌજ સે હમલા કરો યે હુકમ સુનકર
અ.ફસર અપની ૨ ફૌજ કો ઠીક કરને ઔર સજાને કે લિયે
દરબાર સે રૂખસત હુએ જબ વ.જીર કો ભી ઇ.જાજત
દી તો ચલતે વક્ત બુડ્ઢા વ.જીર બાદશાહ સે કહને લગા.

વ.જીર—સરકાર ખુદાકી દુવાસે અબ ફૌ.જકે ફિર-જાનેકા ડરતો જાતા રહા ઔર સુબેહ ચીનિયોં સે ફિર સખ્ત લ.ડાઈ હોગી બહતર યહ હૈ કિ આપ ઔર શીંરીબેગમ ઇસ ક઼િલેકે દેવતાસે રાતભર .ફતહકી દુઆ માંગિયે કિયોંકિ યહ સહી કહાવત હૈ કિ જો શખ્સ ઉસ દેવતા સે .ફતહ કે લિયે દુઆ નહીં કરતા વહ કભી ચીન કો ફ.તેહ નહીં કર સકતા ઇસ લિયે આજતક કોઇ બાદશાહ ચીનકો ફ.તહ ન કર સકા ઔર વાદશાહી ખાનદાન (ધરાના) કી યહી કોશિશ રહતી હૈ ક઼િલે કી ડરાવની કહાવતૈં ફૈલી રહૈં કિ ઉસ મૈં કોઇ પૈર તક ન રખ સકે.

સિકન્દર—તો કયા ચીન તખ્તપર ઇસી વજહ સે કોઇ દૂસરી જાતકા બાદશાહ નહીં બૈઠ સકા અગર એસા હૈ તો મૈં જરૂર સિજ઼િદહ (સર .જમીનપર રખના) કરૂંગા લેકિન શીરીં કે લિયે જરૂરી નહી. હૈ કયોં કિ વહ ઈસ વ.કત તક મેરી શાદી મૈ નહીં આઇ હૈ.

વજી.ર—અગર શાદી નહીં હુઇ હૈ તો હો જાયગી ખ.તા માફ આખિર આપ કી આશૂક તો હૈ.

સિકન્દર—આહ! કયા સચમુચ અબ જ.રીના કી જગહ યે ઠીક હૈ શીરીંહી શાહી મહલ મે દાખિલ હોગી અય આસમાન તૂ ને જુલ્મ કિયા અચ્છા વજી.ર સાહબ યોંહી હોગા.

વજી.ર—ચીની મહાત્મા કહતે હૈં કિ ઇસ કિ.લે મૈં લડ.ાઇ કી દેવી રહતી હૈ જબતક કોઇ ઉસેરાજી. ન કરલેં મૈદાન જંગ મૈ ફ.તહ નહીં પાસકતા.

સિકન્દર—કયા ચીની ભી યુનાનિયોં કી તરહ જંગ વ હુસ્ન વગૈરહ કી દેબિયાં માનતે હૈં યહ બ્હી બાતેં હૈં જીનકા મૈં કાયલ નહીં હૂં.

વજી.ર—હે ગ.રીવ પર વર એક રાત કે લિયે વહી ખ્યાલાત કુબૂલ કરલીજીયે બિગડા. કયા જાતા હૈ શાયદ અપના કામ ઇસીતરહ હો જાય.

સીકન્દર—તો વહ દેવી ઇસ કિ.લેમેં હૈ કહીં મૈને અબ તક નહીં દેખી.

વઝીર—ઉસી દરબાર ખાસ (ઉંગલી સે બતલા કર) કે ઉસ કોંનેમેં વો જો ચટ્ટાન પડી હૈ અસલ મેં યહ ચટ્ટાન એક જી.નેકે મુંહ પર રખ્ખીગઇ હૈ ઇસ ચટ્ટાન કો ઉઠાકર જી.નેસે નીચે ઉતર જાઇએ સુના હૈ કિ તહખાને મેં સંગમરમર કી એક દેવી ખડી હૈ જિસ કે સર પર સોનેકા તાજ હૈ ઇસ તાજ પર લડાઇ કી દેવી લિખા હુઆહૈ લેકિન પાલી જબાન મેંહૈ આપ પઢલેંગે.

સિકન્દર—હાં ર કુછ ર પાલી ભી જાનતા હૂં.

વઝીર—બસ ફિર ક્યા હૈ ઈસ દેવી સે દુઆ માંગિયે અગર ચીની કહાવત ઠીક હૈ તો કુલ ચીન કે ફ.તહ હો જાને મેં કોઈ શક નહીં યહ કહકર વઝી.ર સિકન્દર સે રૂખ.સત હુઆ મગર મુંહ ફેરતેહી બુઢ્ઢે બાઝી.ર કે ચહરે પર મુસકરાહટ સી આગઇ ઇતના અચ્છા હુઆ કિ બાદશાહ ને મુસક રાતે નહીં દેખા વરના સિકન્દર કો જ.રૂર કોઈ શક પૈદા હો જાતા ઇસ લિયે કિ યહ મુસકરાને કા કૌન મૌકા થા સિકન્દર ને બુઢ્ઢે વઝી.ર કે કહને કે મુતાબિક શીરીં કો લેકર ઉસ ચટ્ટાન કે પાસ પહુંચા ઔર ચટ્ટાન કો હટાતે હી જીના દિખ લાઇ દિયા ચિરાગ શીરીં કો દેકર

સિકન્દર હાથ મેં તલવાર લિયે નીચે ઉતરા ઔર ઉતરતે ઉતરતે એક તંગ વ અંધેરે કમરે મેં દોનોં પહુંચે ચારોં તરફ જંગ કી દેવી કો તલાશ કરના શુરૂ કિયા યહ .જ-મીન-દોજ. કોઠરિયાં જાલ કી તરહ પેચીદા બની હુઇ થીં જીન કો દેખ કર દોનો કિ અકલ હેરાન હોગઇ યહ ભી નહીં માલૂમ હોતાથા કિ કૌન કોઠરી વહ દેખ આયે હૈં ઔર કોંનસી વાકી હૈ ઇસી ધોકે મેં કઇ દફ.ા ફિર ફિર કર એક કોઠરી મેં આજાતે થે આખિ.ર કો જબ બહુત દેર ફિરતે ફિરતે હોગઇ તો મહરાબદાર બડે. કમરે મેં પહુંચે જીસ કી વગલ મેં એક કોઠરી સે રોશની આતીથી કુછ દેરતક ઉસ કમરે મેં આરામ કરતે રહે ઔર કિ.લે કે અજાયબ વ ગરાયબ પર ગુફ્તગૂ હોતી રહી કિયોંકિ ઇન્સાન કા કહી પતા નથા ઔર કુલ કોઠરિયોં મેફ્ર્શ બિછા હુઆ થા જબ દેવી કે બારેમેં અકલ કુછ કામ ન કર સકી તો દોનોં ઉઠે ઔર

ઉસ કોઠરી કી તરફ્ ચલે જિસસે રોશની નિકલતીથી જ્યોંહી દરવાજા ખોલા હૈરતમે રહગયે ઇસ છોટે સે કમરે મેં છે દીવાર ગીરિયાં રોશન થી જમીન પર બહુત અચ્છા ફર્શ બિછા હુઆ થા હર કિસ્મ કે હથિયાર ખૂટિયાં પર લટક રહેથે ઔર બીચ મેં સંગ મર મર કી એક જનાની સૂરત બાદશાહી લિબાસ પહિને સર પર જવાહેરાત કા જ.ડાઉ તાજ રખ્ખે મોજૂદ થી સ્યાહ જુલ્ફેં. ગોરે ગોરે રૂખસારો (ગાલોં) કો ચ્ફુતી હુઈ કંધોં પર પ.ડીથી.

સુર્ખ હોટ તાજ કે બદ.ખશાની લાલોં કો શરમાતે થે અબરૂએ ખંદાર (તિરછી ભવેં) બરહના તેગ (નંગી તલવાર કા જવાબથી બડી બડી સ્યાહ આંખેં ઔર ઉભરી હુઇ પેશાની હુસ્ન પરસ્તોં (હુસ્ન કે પૂજને વાલે) કો અપની જાનિબ ખેંચરહીથી ગર.જ યહ સૂરત એસી કારીગરી સે તૈયાર કી ગઇ થી કિ સિકન્દર વ શીરી બહુત દેર તક તમી.જ ન કરસકે કિ આયા વો સચ મુચ એક હસીન માશૂક હે યા પત્થર કી સૂરત હે બ.ગોર દેખતે દેખતે જબ તાજ પર ન.જર પ.ડી તો પાલી .જબાન મેં જંગ કી દેવી લિખાહુઆ પાયા યહ પ.ઢતે હી દોનોં દેવી કે રોબરૂ દુજાનૂં હોગયે બહુત દેર ઇસી હાલત મેં ગુજરી કિ કાનોં મેં દિલકશ આવા.જ આને લગી. ઉસ વક્ત પરેશાન હોકર ચારોં તરફ્ દેખનેલગે લેકિન માલૂમ નહુઆ કિ યહ કિસ કી આવા.જ થી મગર જબ ઉસ બુતકે લબ હિલ્તે દેખે તો દોનોં ખૌ.ફ સે ચિલ્લા ઉઠે ઔર .કરીબ થા કિ વહાં સે ભાગતે કે ઈતને મેં ઉસ બુતને આગે પૈર વ.ઢા કર રકખા.

દેવી—મૈ તુમ્હારે આને કા મનશા જાનતી હું લેકિન અગર દોનોં અલહદા ર મેરે પાસ આતે ઔર કુલ બાતેં બયાન કરતે તો .ફતહ મુમકિન હૈ.

સિકન્દર—(થરરાતી હુઇ આવાજ મેં) બહુત અચ્છા (શીરીંસે) તો મૈં પહલે બાહર ઠહરતા હું તુમ સીજદા કરો.

યહ કહકર સિકન્દર ને જ્યોંહી કદમ કમરે સે બાહર રકખા ખટસે દરવાજા ખુદ બ ખુદ બંદ હો ગયા યકાયક અન્ધેરા હોને સે સન્નાટે કા આલમ છાગયા સિકન્દર તનહા અન્ધેરે મેં હૈરાન વ પરેશાન ઇધર ઉધર ફિરને લગા તાકે

દરવાજા ઓગે લેકિન ઉસી તલાશ મેં કહીં કા કહીં જા નિકલા હરચન્દ શીરીંકો આવાજેં દીં મગર ૧ જવાબ ન પાયા લાચાર રાસ્તે કી તલાશ મેં ઇન જમીન દોઝ મકાનાત મેં ઘૂમતા રહા તીન પહર રાત ઈસી તલાશ મેં ગુજર ગઈ લેકીન બાહર જાનેકા રાસ્તા ન મિલા સિકન્દર રંજીદા હોકર બૈઠગયા જિન્દગી સે હાથ ધોબૈઠા ઔર દિલહી દિલ મેં અપને વજીરકો કોસને લગા રોને ધોને સે મકાન કો સર પર ઉઠા લિયા લેકિન યહ તહખાને કુછ ઐસી તરકીબ સે બને હુએ થે કિ આવાજ બાહર જાહી નહીં સકતી થી ॥

બાબ દૂસરા.

લડાઈ.

અબ ચૂંકિ હમારે ખ્યાલાત સિકન્દર કે સાથ જાદૂ કે કિલે કે તહખાનોંમેં રાત ભર ફિરતે ફિરતે ઘબરા ગયે હે ઔર રાત નૈં અપના સ્યાહ પરદા ભી લાંબૂર પહાડપર સે ઉઠા લિયા હે ઇસ લિયે હમ ફિર અપને નાજનીન કો પહાડી કી સૈર દિખલાતેહૈં ઔર સિકન્દર કો ઉન્હીં જમીં દોજ મકાનાત મેં તકદીર પર છોડતે હે આફતાબ કી સુનહરી કિરનેં સર સબ્જ દરખ્તોં પર પડરહી હૈં કુછ તો રાત કી બારિશ ઔર કુછ આસમાન સાફ હો જાને સે ઓસકે ચમકદાર કતરે મોતિયોં કી તરહ દરખ્તોં કી પત્તિયોં પર પડે હુએ હૈં. સુનહરી કિરનેં ઈન ચમક દાર કતરોં કો મોતી સમઝ સમઝ કર કિસી નાજનીન કે હાર કે લિયે ચુન રહીં હૈં છોટે છોટે ખૂબસૂરત પરન્દે દરખ્તોં પર બૈઠે સુરીલી આવાજ સે મુબારક બાદિયાં દેરહેહૈં નશીમસહર ગુજરી રાતકા કિસ્સા હંસીનાન ચીન કો સુનાને કે લિયે ઇતરાઈ શહરોં કી તરફ જારહી હે. છોટે છોટે રેજે સુનહરી કિરનોં સે ચમક ઉઠેહૈં ઔર હમારે પરેશાન ખિયાલાતકી તરહ ઇધર ઉધર ઉડતે ફિરતે હૈં ચૂંકિ સૂરજ કી રોશની જલ્દ જલ્દ ફૈલતી જાતીહે ઇસ લિયે કિલે લાંબુર કી સિપાહ બાદ-

શાહ કે લિયે બે.કરાર ન.જર આતી હે સિપાહિયાં ને કિલે કા એક એક કોના દેખ ડાલા હે મગર સિકન્દર ઔર શીરીં કા કહીં પતા નહીં કુલ ફ઼ૌજ હેરાન હે કોઈ ચીનિયાં પર બાદશાહ કે .કત્લકા જુર્મ લગા રહા હે, કોઇ કહતા હે કે બાદશાહ ચીની બહાદુરોં કા મુ.કાબિલા ન કર સકા ઈસ લિયે જાન બચાકર ભાગગયા કોઈ કહતા હે કિ બા.ગી સિપાહીયોંને .કત્લ કરદિયા ગર.જ જયોં જયોં દિન ચ.ડહતા જાતા હે સિપાહીયોં કી બેકલી બ.ઢતી જાતી હે બહાદુરોં કી તલવારેં ઔર ઢાલ ધુપ મેં ચમક રહી હૈં સવાર વ પિયાદે કુલ ઈરાન લોટ જાનેપર મુસ્તેદ હૈં લેકિન હૈં યહ કયા ગ.જબ! શાહ.જાદા હંગચંગ ભી બેઈન્તહા ફ઼ૌ.જ ઈરાની બહાદુરોં સે બદલા લેનેકે લિયે લાંબૂરહી પર આજમા, લા: ચાર રૂસ્તમજી ને દુશમન કે ડરાને કો સિકન્દર કા .ફ઼ૌજી જામા પહન લિયા ઔર સિપાહી કે સિરપર આ મૌજુદ હુઆ ઈરાની ફ઼ૌ.જોંકા દમ મેં દમ આગયા કયોંકિ ઈસ પરેશાની કી હાલત મેં કિસીકો બ.ગૈર રૂસ્તમજી કે દેખને કી ફુરસત નથી સબને ખ્યાલ કિયા કિ સિકન્દર હી કહીં સે આગયા ફિર કયા થા સબ શેર હોગયે આવ દેખા ન તાવ ચીની ફ઼ૌ.જપર ટૂટ પડે ઔર દોનોં તર.ફ઼ોં સે તલવારેં કિસી માશૂક કી શો.ખ નિગાહોં કી તરહ ચલને લગીં ઔર તીરોં કી બૌછાર શુરૂ હોગઇ જંગીબાજોં ને પહાડી જંગલોં કો ગુંજા દિયા ઔર બહાદુરોં કે સિર પત્થર કે ટુકડોં કી તરહ લાંબુર પર સે નીચે લુ.ઢકને લગે પહાડસે ખૂનકી નદી બહને લગી ઇધર ઈરાનિયોં કો ઈરાન કે દબ દબે વ મરતબે કા '.ખયાલ આગયા ઉધર હંગ ચંગ કી ફ઼ૌજકો શીરીં કા .ખયાલ લડ.ા રહાથા જબ દો ઘંટે પૂરી લડ.ાઈ હો ચુકી ઔર હજ઼ારોં કા કામ હોગયા. તો શાહ.જાદા હંગચંગ અપની પ્યારી માશુકા શીરીં કે નામ પર જાન નિછાવર કરને કે લિયે આગે વ.ઢા ઔર રૂસ્તમજી કે મુક.ાબિલ જો સિકન્દર માલૂમ હોતા થા આપહુંચા શાહ.જા.દે ને જોશ મેં એક ઐસા ને.જા ઈરાની સવારકે મારા કિ વો ઘો.ડે સે લ.ડ ખડ.ાતા હુઆ નીચે ગિરા ફિર કયા થા ઇરાની સિપાહ કે પાંવ ઉખ.ડ ગયે હંગચંગને યહ હાલ દેખકર ઝટ તલવાર રૂસ્તમજી કે હાથ સે છીનલી

ઔર મુશ્કેં કસવાકર સિપાહ કે હવાલે કિયા ઇરાની હ.જારોં .કત્લ ઔર .જખમી મૈદાને જંગ મેં ફિરને લગે .કૂતહ કા બાજા બજના શુરૂ હો ગયા .જખમિયોં કો ઉઠવાકર કિલે મૈં ભિજવાદિયા શાહ.જાદા ખુશી ખુશી ફોજી બહાદુરોં કો સાથ લેકર આરામ કરને કે વાસ્તે ઉસી પહાડી કિલે મેં જા પહુંચા જહાં કિ પિછલી રાતકો સિકન્દર વ શીરીં ગુમ હો ગયે થે શાહ.જાદેને સહન મેં .ફર્શ બિછવાકર દરબાર કી તૈયારિયાં કી જબ કુલ ચીની ફોજ કે બહાદુર દરબાર મેં જમા હો ચુકે તો શાહ.જાદે ને ખ.ડે હોકર કહા.

હુંગચ્યંગ—એ ચીન કે મન ચલે બહાદુરોં આજ તુમને દુનિયાં કો દિખલા દિયાહૈ કિ તુમ્હારી રગોં મેં અભી તક અસલી બહાદુરી કા ખૂન મોજુદ હૈ તુમને બાદશાહી ઘરાને કે સાથ રિશ્તય મુહબ્બત જા.હિર કરદિયા અબ અગર તુમ હુંગચ્યંગકી જાનભી ઇસકે બદલે મેં માંગો તો હા.જિર હૈ અચ્છા અબસબ સે પહિલે મેરે ર.કીબ * સિકન્દરઆ.જમ કો દરબાર મેં હા.જિર કરો મેં અપને હાથ સે ઉસે ચીનપર ચ.ઢાઇ કરને ઔર શીરીં કો ઉડ.ાલે જાને કા સ.જા ચખાદૂં

શાહ.જાદે કા યહ હુકમ સુનતેહી ચન્દ સિપાહી ગયે ઔર સિકન્દર કો ચન્દ મિનટ મેં હા.જિર કિયા.

હુંગચ્યંગ—અય વહાદુર કયા તેરા હી નામ સિકન્દર હૈ શીરીં પર તેરાહી દાંતહૈ તૂને ગ.જબ કિયા એક .જરાસી ટૂટીફૂટી ઇરાન કી બાદશાહત પર અક.ડકર શાહ ચીન કે મુ.કાબિલે પર આમાદા હોગયા કયા તૂ નહીં જાનતા કિ આજ દુનિયાં ભર કે બાદશાહ ચીનકો ન.જરાના (બાજ) દેતે હૈં તેરી હિમ્મત દેખકર મેં ઇતના .જરૂર કહુંગા કિ તૂ બહાદુર હૈ લેકિન તુઝકો કિસને બહાદુર બનાયા? કયા શીરીં કી મુહબ્બતને, તો નહીં—પ્યારી શીરીં એૈશી હી હૈ ઔર મુઝે ના.જહૈ કિ મેરી માશૂકા કા હુકમ ઇસ બલા કા હૈ કિ એક બોદે ઇરાની કો શેરબના દિયા.

---

* એક માશૂક કે જબ દો ચાર ચાહને વાલે હોતે હૈં તો એક દૂસરે કે ર.કીબ કહલાતે હૈં.

રૂસ્તમજી—બસ બસ, શાહ.જાદે સાહબ જયાદા બાતેં ન બનાઇયે આપ જાનતે હૈં કિ મૈં કૈદી હૂં લેકિન બોદા નહીં હૂં ઈરાનિયોં કા ખૂન એસા ઠંડાભી નહીં હુઆ હૈ કિ આબરૂ જાતે દેખકર જોશ ન મારૈ—બહાદુરોં કે લિયે જાન દે દેના કોઈ બાત નહીં મૈં દર અસલ સિકન્દર નહીં હું બલ્કિ સિકન્દર કા વ.ઝીર હૂં ક્યા ઇરાન કી બાદશાહત કો કોઇ ચીની બોદા કહ સકતા હૈ હરગિજ નહીં—સિકન્દર કે લ- ડ.ને કે લિયે બહાદુરોં કી .જરૂરત હૈ આપ મહરબાની કરકે મુઝે જલ્દ .કત્લ કરાદીજિયે ઇસ લિયે કિ મૈં યહાં તક કી બાતેં એક બોદે કી .જબાન સે બાદશાહ કી નિસ- બત નહીં સુન સક્તા.

શીકેશ્યા—નહીં હુઝૂર યહી સિકન્દર હૈ બોદેપન કી વજહ સે નહીં બતલાતા હમ બરાબર સાત મહીને સે હર દિન ઉસે ઇસી પોશાક મેં લ.ડતે દેખતે હૈં ફિર ક્યોંકર માનલેં કિ યહ સિકન્દર નહીં હૈ.

હંગચંગ—બેશક મૈં ભી ખૂબ પહચાનતા હૂં યહ ઈરાનિયોં કી બડ.ાઈ જમાને કે લિયે ઝૂંઠ બોલ રહા હૈ.

રૂસ્તમજી—ફિટકાર હૈ ઝૂંઠ બોલને વાલે યા કહને વાલે પર (ગુસ્સા હોકર) .ખબરદાર! ઇરાની બહાદુરોં પર બોદે હોંને ઔર ઝૂંઠ બોલને કા ઇ.લ.જામ ન લગાના, યહ .ખયાલ રહે કિ બહાદુરોં કા કલેજા તલવાર હી કો ગલે લગાકર ઠંડા હુઆ કરતા હૈ જબ મૈં જાનતા હું કિ મૈં .જરૂર .કત્લ કિયા જાઉંગા તો ફિર મુઝે ઝૂંઠ બોલને સે ક્યા હાંસિલ? અચ્છા મૈં સિકન્દર હું યા સીકન્દર કા નોકર આપ અપના મતલબ કહિયે, માન લીજિયે; કિ મૈં સિક- ન્દર હું મગર ખુદકો સિકન્દર બતાકર અપને બહાદુર બાદશાહ ઈરાન કી હતક ન કરૂંગા ખુદા ન કરે વો બોદોં કે હાથઆયે.

શીકેશ્યા—બહાદુર .ઓફકર કૈદી ઔર યહ બહાદુરી વ જુર્રત? માના કિ તૂ બહાદુર હૈ લેકિન કૈદ મેં યહ સખ્ત બાતેં કરના અચ્છા નહીં.

હંગચંગ–અચ્છા હમકો ઇસ સે કુચ્છ મતલબ નહીં અગર તુમ સિકન્દર નહી હો તો યહ પોશાક સિકન્દર કી કયોં પહને હો.

રૂસ્તમજી–(સોચકર) અસલ બાત યહ હૈ કિ બાદશાહ કી તબિયત કુચ્છ બીમાર થી ઇસ લિયે વહ ઇરાન કો લોટગયે મુઝે અપની ફ઼ૌજી વરદી દેગયે તાકિ ચીની યહ ન જાને કિ સિકન્દર ફ઼ૌજમેં નહીં હૈ

હંગચંગ–યહ ચાલાકી! ઔર હાં, શીરીં પ્યારી શીરીં કહાં હૈ?

રૂસ્તમજી–વહ ભી સાથ હૈ કિયોંકી યહાં છોડના ઠીક નથા.

હંગચંગ–મુઝે ઈસ કા અફ઼સોસ નહીં કી શીરીં હાથ ન આઈ અલબત્તા યહ બતલા દો કિ ઉસ કા મિઝાજ તો અચ્છા હૈ.

રૂસ્તમજી–(હંસકર) બહાદુરોં સે મુહબ્બત વ પ્યાર કી નિસબત સવાલાત? ઐસે સવાલ કા જવાબ નહીં અગર ઇસ વક્ત મેરે હાથ મેં તલવાર હોતી તો ઈરાની લડકિયોં સે આપ મુહબ્બત કરેં યહ મુંહ ઔર શીરીં?

હંગચંગ–એ બહાદુર મુઝે અફ઼સોસ હોતા હૈ કિ તૂ જિંદગી સે હાથ ધો ચુકાહૈ અગર તૂ જંગકા કૈદી ન હોતા તો અભી તેરા સિર ઉડા દિયા જાતા.

રૂસ્તમજી–આપ મુઝકો ડરાતે હૈં મેં માતકો અચ્છા જાનતા હું અગર આપ મુઝે કત્લ કરાદેં તો મુલ્ક કે નામ વ આબરૂ પર કત્લ હો જાના ઇસ જીને સે હઝાર દરજા અચ્છા જાનતા હૂં.

હંગચંગ–અબ મુઝે માલૂમ હોગયા કિ તુમ સચ્ચે બહાદુર હો મૈં તુમ્હેં કભી કત્લ ન કરૂંગા બલ્કિ તુમ્હારી મદદ કરના વાજિબ હૈ–હાં ઉમ્મેદ કરતા હું કિ તુમ મેરે સવાલોંકા જવાબ ઠીક દોગે.

રૂસ્તમજી—મુઝે આપસે બહાદુરોં સે યહી ઉમ્મેદ થી અગર આપ મુઝસે અચ્છા વરતાવ કરેંગે તો મૈંભી ખિદમત કરનેમેં ઉઝર ન કરૂંગા.

હુંગચુંગ—અચ્છા યહ બતલાઓ કિ યહ દોનોં લડ.કિયાં .જરીના શીરીં સે રંગકે હાથ ક્યોંકર આગઇં ક્યા કિસી બદ ચલન ઔરત કે પેટકી હૈ.

રૂસ્તમજી—તોબાહ—યહ ખ્યાલ ભી ન કીજિયે! દરયાફ્ત સે યહ માલૂમ હુઆ હૈ કિ શહર બુખ.ારા સે દસ કોસપર એક ગાંવ .ઝીરત હૈ જિસમેં એક કિશાન ઔર ઉસકી બીબી મુદ્દત સે રહતે થે, જબ કિસાન કા સિન પચાસ બર્ષકા હો ગયા ઔર ઔલાદ પૈદા ન હુઈ તો રંજ વ .ગમકે મારે ગાંવમેં ચલા ગયા. ઉસકી બીબી મ.જદૂરી કરકે પેટ ભરતી થી ઉસ ઔરતકો સવા બરસ તનહા રહતે હોચુકા થા. એક રોજ ગાંવકે લોગ ક્યા દેખતે હૈં કિ વહાં બુઢ.િયા .જરીના વ શીરીં કો સાથ લિયે ખેતકો જા રહી હૈ ઉસવ.ક્ત .જરીના કા સિન નૌ, ઔર શીરીંકી ઉમર સાત બર્ષકી હોગી, ગાંવવાલોંને લ.ડકિયોં કી ખૂબસૂરતી કો દેખકર બુઢ.િયા સે પૂછા કિ યહ લ.ડકિયાં કૌન હૈં ઔર કિસ તરહસે તેરે હાથ આઇં, પહલે તો બુઢ.િયાને જવાબ દેનેસે અપને કો બચાયા મગર ગાંવમે ચરચા હોને લગા ઔર લોગોંને બહુત દિક કિયા તો ઉસને મશહૂર કિયા કિ યહ દોનોં લ.ડકિયાં મેરી બહિન કી હૈં વહ એક ઇ.જ્જતદાર આદમી કી બીબી થી કુચ્છ દિન હુએ દોનોં મિયાં બીબી મરગયે, લ.ડકિયોં કો મરતે દમ મેરી બહિનને મુઝકો સોંપા, મગર બુઢ.િયાકી ઇસ બાતપર કિસીકો ય.કીન ન આયા, ક્યોં કિ બૂઢે લોગ જાનતે થે કિ ઉસ કે કોઈ બહિન નથી મગર ફિર કિસીને બુઢ.િયાસે લ.ડકિયોં કી નિસબત કોઈ સવાલ ન કિયા ઉનકે પૈદા હોનેકા હાલ અબ તક છુપા હુઆ હૈ કિસીકો ઉનકે મા બાપ કા હાલ નહીં માલૂમ, યહ લડકિયાં ઉસકે પાસ આરામ સે રહતી રહીં. કોઈ યહ ભી ન જાન સકા કિ ઉનકે પાલને કે લિયે વહ બુઢ.િયા રૂપયે કહાં સે લાતી હૈ, ઉસપર યહ ઔર હૈરતકી બાત થી કિ જીસ દિનસે યહ લડકિયાં ઉસકે યહાં આઇં ઉસીને મહનત મ.જદૂરી એક દમ છો.ડ દી યહ ભી સબ કો માલૂમ થા કિ વહ કભી કભી .ફાકા ભી કરતી થી ક્યોં કિ રો.જાના જો કમાતી થી વહ ખા લેતી થી, ઔર જીસ દિન કામ ન કરકે તો બીમાર હો ગઈ તો .ફાકે સે મરતી થી.

લેકિન જબસે દોનોં લ.ડકિયાં ઉસકે ઘર પહુંચી જબસે અમીરોં કી તરહ રહને સહને લગી. રાતદિન લ.ડકિયોં કે પાલનેકી ધુન મેં મસ્ત રહતી જબ સવા દો બરસ ઇસી તરહ ગુ.જર ગયે તો એક નિહાયત ખૂબસૂરત લ.ડકા સાત બર્ષકા ન માલૂમ કહાં સે ઉસકે ઘરમે દિખલાઈ દેને લગા. અબ તો ગાંવવાલોં કો ઔર ભી જ્યાદા હૈરત હો ગઈ, સબને યહી ખ્યાલ કિયા કિ .જરૂર યહ બુ.ઢિયા જાદૂગરની બન ગઈ, મગર ડરસે કિસીકો જુર્રત ન હુઇ કિ લડ.કે કી નિસબત કોઇ પુંછતા ગર.જ કિ થોડે, દિન ઈન લડ.કે લડ.કિયોં કો ઇસ બુઢિ.યાકે પાસ રહતે સહતે હો ગયે તો ગાંવમેં એક ફ.કીર આયા જિસકી સૂરત અચ્છાં કી સી ઔર કામ શૈતાનકે સે થે બડે, બડે, લમ્બે બાલ, સીનેસે નીચી ડાઢ.ી ફ.કીરાના પોશાક સૂરત નિહાયત ભલી ગાંવમેં રહકર ઇવાદત (પૂજા પાટ) કરના ઇખ્તયાર કિયા ન ખાને કી પરવાહ ન કપડે પહિનને કી ફિ.ક્ર લોગોંને યહ હાલત દેખી તો ઉમંડ ઉમંડ કર ફ.કીર સાહબ કે પાસ આને જાને લગે, લેકિન ઇસ ધોકેબાજને કિસીસે બાત તક નકી ભેટ જો ગાંવ વાલે લે ગયે થે વાપિસ કર દી ઉસકી યહ લાપરવાઇ દેખકર ગાંવવાલોં કે એતક.ાદ ઔર પક્કે હો ગયે ઔર ઔરત વ મરદ હરવકત, ઉસકે પાસ જમા રહને લગે ઈસી દરમ્યાન મેં વહ બુઢિ.યા ઔર દોનોં લડ.કિયાં. ભી કઇ વાર ઉસકે પાસ ગઇં ઔર હોતે હોતે બુઢિ.યા સે એસા મેલ મિલાપ હો ગયા કિ ફ.કીર અપની અસલી જગહ છોડ.કર બુ.ઢિયાકે ઘર ચલા ગયા. અબ ગાંવ વાલોં કો ઉસ બુઢિ.યાકે જાદૂગરની હોનેકા પૂરા ય.કીન હો ગયા ફિર કિસકી મજા.લ થી કિ ઉસકે સામને દમ મારતા, અભી તીન મહીને ફ.કીર કો બુઢિ.યાકે ઘર રહને ગુજ.રે હોંગે કિ એક રાત ઉસ મકાનમેં એસી આગ લગી કિ કુલ મકાન જલ જાનેકા અંદેશા થા ગાંવવાલોંને હમદરદી સે આગ બુઝાને કી કોશિશ કી લેકિન કિસીકે બનાયે કુચ્છ ન વન પડ.ા બુઢિયા ઔર ફ.કીરકે જલજાને કા તો લોગોંકો ખ્યાલ ન થા મગર ઉન ના.જોંકે પલે બચ્ચોં કા ખ્યાલ આગ બુઝાને પર મજબૂર કર રહાથા, જ્યોં જ્યોં લોગ બુઝાતે થે ત્યોંહ ત્યોંહ આગ ઔર ભી તે.જ હોતી જાતી થી ઔર ઉસકી લપટ આસમાન સે બાતેં કરતી થી, તીન દિન

બરાબર એક તૌરસે આગ જલતીહી ગાંવવાલે ધરમેં સે કિસી કો ન નિકાલ સકે જબ આગ બુઝી તો હડ્ડિયોં તક કા પતા ન થા ઇસ ગિર્દમેં શોર મચ ગયા કિ પાંચોં આદમી જલગયે ફિર ઉસ દિન સે કિસીને ઇસ જલેહુએ મકાનકો નયે સિરેસે બનાને કી કોશિશ નહીં કી ઔર વહ જલા હુઆ મકાન ઉસી તરહ ખડ઼ા હૈ ઇતના .જરૂર હૈ કિ જબ .કુ-રતકે ભોલે ભાલે લોગ ઉસ મકાનકો દેખતે હૈં તો ઉસ બુઢ઼િયા વ લડ઼કિયોં કી યાદમેં દો આંસુ બહા દેતે હૈં ઈસ છોટેસે ગાંવકો ઇન પાંચ આદમિયોં કી કમી સે બહુત નુ-.કસાન પહુંચા (કુચ્છ દેર દમ લેકર) થોડે દિનોં પીછે એક મુસાફિરને સિકન્દર સે ઈસકી શિકાયત કી કિ, એક ચીની દો ઇરાની લડકિયોં કો તિબ્બત કી તરફ ભગાયે, લિયે જા રહા હૈ બાદશાહ ને ઉસી દમ પીછા કિયા ઔર લાસેકે પાસ પહુંચકર ઉન લડ઼કિયોં કો પકડ઼ લિયા લેકિન વહ ચીની હાથ ન આયા, મૈં ભી સાથ થા સિકન્દરને ઇન લડ઼કિયોં સે ઉનકી જાત ઔર ધરાના પુંછા મગર ઉન્હોંને સિવા ઈસકે કિ વહ .જુરત મેં દો તીન બર્ષ એક બુઢ઼િયાકે પાસ રહી હૈં ઔર કુછ ન બતલાયા ઇસપર સિકન્દર ને .જુરત કે ઇજ્જ.તદાર લોગોં કો બુલાયા ઔર સબને ઇન લડ઼કિયોં કો દેખકર પહછાન લિયા ઔર કહા કિ વહી હૈં મગર ગાંવવાલે ઉનકો દેખકર ડર ગયે કયોં કિ ઉન્હોંને અપની આંખસે સ-બકો જલતે દેખા થા બાદશાહ સે સબ હાલ બયાન કિયા, લડ઼કિયોં સે કઈ બાર પુંછા ગયા કિ વહ લડ઼કા ઔર બુ-ઢ઼િયા ઔર .ફકીર કહાં હૈં ઔર તુમ ઉસ મકાનમેં જલ ગઈ થીં અબ કયોંકર જિન્દા હો, ઇન સવાલાત કા લડ઼કિયોંને કુચ્છ જવાબ ન દિયા, યહ દોનોં લડ઼કિયાં નિહાયત હસીન થીં સબકો ય.કીન હો ગયા કિ યા તો પરિયાં આદમિયોં કી શકલ મેં હૈં, યા જાદૂકી બનાઇ હુઇ હૈં. બાદશાહને ઉન લોગોં કો તો રૂખ.સત કિયા ઔર દોનોં લડ઼કિયોં કો મહલમેં ભેજ દિયા વહ ચૈન વ આરામસે રહને લગીં કભી કભી સિકન્દર ઇનસે મિલતા રહતા થા તક.દીરસે જબ જ.રીના સત્રહ સાલ ઔર શીરીં પન્દ્રહ સાલકી હો ગઇ ઔર જ-વાની ને અપના રંગ દિખલાયા તો .જરીના પર સિકન્દર કા દિલ આ ગયા ઔર બહુત કોશિશ કી કિ કિસી તરહ

વહ મુઝસે મિલે, ઘુલે ઔર મુહબ્બત કરે મગર ઉસ પાકદામનને એક રોજભી નિગાહ ઉઠાકર ઉસકી તરફ઼ ન દેખા બલ્કિ જબ ઉસ કો બાદશાહ કે મુહબ્બત કરનેકા હાલ માલુમ હુઆ તો ઉસ રોજસે વહ દુર દુર ભાગને લગી આખીર ઇરક઼ રંગ લાયા ઔર જબ ખુશામદ સે કામ નિકલતે ન દેખા તો બાદશાહને સખ્તી બરતી તરહ તરહ કે દુખ નાજ઼ુક બદન જ઼રીના કો પહુંચાયે ઇસી તરહ જબ પાંચ દિન ગુજર ગયે તો એક દિન દોનોં લડ઼કિયોં ને નિહાયત અચ્છી ભડ઼કદાર પોશાક પહની ઔર બનાઉ સિંગાર કિયા ન માલૂમ કહાંસે એક ખૂબસુરત છોટાસા તખ્ત શાહનમેં (આંગન મેં) બિછાકર ઉસપર બૈઠ ગઇં ઔર બાદશાહ કો દરબારસે મહલમેં બુલાને કે લિયે આદમી ભેજા સિકંદર જ઼રીના કા પ્યાન સુનકર બહુત ખુશ હુઆ ઔર સમઝા કિ અબ ઼જરીના ઼ફંસ ગઇ જ્યોંહી સિકન્દર મહલમેં તખ્તકે ન઼જદીક પહુચા ઼જરીના ને તખ્તકી એક મેખ઼કો દબાયા ઔર તખ્ત આસમાન કી તરફ઼ ચલા બાદશાહ યહ દેખકર ચુપ હોગયા ઔર ઼ગશ ખાકર ઼જમીનપર ગિરા, જબ તખ્ત બુલન્દીપર પહુંચ ગયા તો પૂર્વકી તરફ઼ આન કી આનમેં હરાનિયોં કી નજ઼રસે છુપ ગયા મુલ્કભરમેં શોર મચ ગયા જબ ઼ઔરત વાલોંને સુના તો ઉનકો ય઼કીન હો ગયા કિ ઼જરીના ઔર શીરીં દર અસ્લ કીસી પરીકી લડ઼કિયાં હૈં ફ઼િર ન માલૂમ ક્યોંકર વો આપકે પાસ પહુંચ ગઇં જબ સિકન્દરને યહ ખબર સુની કિ દોનોં લડ઼કિયાં ચીનમેં મોજૂદ હૈં તો ઉસને ચઢાઈ કી પહલેહી લડાઇમેં શીરીં સિકન્દર કે હાથ આગઇ ક્યોં કિ વહ ઼ફોજમેં મરદાની પોશાક મેં લ઼ડીથી લડ઼ાઇ કે જંગી ઼કૈદી બાદશાહ કે રૂબરૂ લાયે ગયે તો મરદાને લિબાસ મૈં શીરીંકો ઉસીને પહછાન લિયા ઔર ઇજ્જ઼તસે અપને પાસ રખ્ખા મગર ઉસે તો ખ્વાહિશ ઼જરીના કી થી.

હંગચંગ—તો અબ શીરીં સિકન્દરકે પાસ હૈ?

રૂસ્તમજી—હાં સિકન્દર શીરીં કો અપને સાથ લેગયે.

હંગચંગ—ખુદા કરે કિ સિકન્દર મુઝે મિલ જાયે તો જરીના ઉસકી મશુક઼ા જો મેરે ઼કબ્જેમેં હૈ ઉસકો દું ઔર શીરીં જો મેરી માશુંકા ઉસકે પાસ હૈ લે આઉં અચ્છા

બહાદુર તુમને મુઝકો બહુતસી છુપી વાતેં બતલાઈ હૈં ઇસ લિયે મૈં જાનબખ્શી કરતા હું ગો યે મૌક.ા નહીં હૈ.

રૂસ્તમજી–મૈં આપકી ઇનાયતકા શુક્રયા અદા નહીં કર સકતા અલબત્તા ઇનકો ય.કીન દિલાતા હું કિ ઇસ મહરબાની કે બદલે મેં આપકો કિસી મૌ.કેપર નિહાયત ખુશી હાંસિલ હોગી.

હંગચંગ–યહ બાત તુમકો અચ્છી ન લગેગી મગર મેરી ખુશી ઇસી મેં થી કિ તુમ મેરે સાથ રહકર મેરી .ફૌ.જ કી અ.ફસરી કરો.

રૂસ્તમજી–ક્યા આપ મુઝે મેરે લ.ડકે વાલોંસે જુદા કિયા ચાહતે હૈં દૂસરે મેં આપકી .ફૌ.જકા અ.ફસર હોકર ઈરાનિયોં સે હરગિ.જ નહીં લ.ડ સકતા ગો મૈં આપસે વાયદા કરૂં; મગર શાયદ કિસી મૌ.કેપર ખૂન ખુરક કિયા જાવે મુલક કી મુહબ્બત આજાય યહ બહતર હૈ કિ આપ મુઝે ઇસ ઇ.જ્જત સે મા.ફ કરકે જાનેકી ઇ.જાજત દેં.

હંગચંગ–અચ્છા મૈં તુમકો ઈરાન જાનેકી ઇજા.જત દેતા હું મગર મુઝે ભૂલ ન જાના.

રૂસ્તમજી–યહ બહાદુરોં કે મરતબે સે દૂર બાત હૈ કિ અપને મહરબાન ઔર ઉસકે અહસાન કો ભૂલ જાય શાહજાદે સે ઇજા.જત લેકર રૂસ્તમજી એક અચ્છે ઘો.ડેપર જીન .કસ તલવાર મિયાન મેં લગાઈ ઔર ચીની બહાદુરોં સે ગલે મિલકર શાહજાદે કા શુકર અદા કરતા હુઆ ઈરાનકો રવાના હુઆ.

અભી રૂસ્તમજી કો ગયે હુએ દેર ન ગુ.જરી થી કિ એક શખ્સ હંગચંગ કે પાસ આકર કહને લગા કિ શીરીં એક નૌ.જવાન કે સાથ શાહર ચીનકો જા રહી હૈ યહ સુનકર શાહજાદે કો હૈરત હુઈ ક્યોં કિ રૂસ્તમજી કી જવાની ઉસે માલૂમ હુઆથા કિ શીરીં સિકન્દરકે સાથ ચલી ગઈ હૈ મગર જિસ શખ્સને યહ ખબરી દી થી વહ મુ.ખબર થા ઇસ વાસ્તે ઉસ પર ય.કીન કરકે શાહજાદે ને .ફૌ.જકો શાહર નાનકિન કી તર.ફ ભેજા ઔર ખુદ .જરીના કો સાથ લે શીરીં કા પીછા કિયા.

તીસરા બાબ.

યહ ખ્યાલ દુશ્વાર ઔર જુનૂન હૈ.

ચુંકિ સિકન્દર સે જુદા હુએ હમકો બહુત દેર હો ગઈ હૈ ઈસ લિયે હમ ફિર ઉસી ક઼િલેકે તહ્.ખાનોં મેં જાતે હૈં જહાં સિકન્દર બહુત દેરસે ભટકતા ફિર રહા હૈ હમારે નાઝરીન કો માલૂમ હોગા કિ જબસે સિકન્દર શીરીંસે અલગ હુઆ હૈ બરાબર ઈન તહ્.ખાનોં મેં મારા મારા ફિરતા રહા નતો બિચારે કો શીરીંહી કા પતા લગા ઔર ન બાહર નિકલને કા રાસ્તા મિલા, સારી રાત ઈસી દર્દ સરીમેં કટ ગાઈ સુવહને અપના ક઼બ્ઝા જહાન પર કર લિયા સારે ઝમાને મેં રોશની ફૈલી હુઈ હૈ મગર યહાં વહા રાતકા સા અંધેરા છાયા હુઆ હૈ યહ ભી પતા નહીં ચલતા કિ હવા કિસ તરફ઼ સે આતી હૈ ફ઼િરતે ફ઼િરતે દિનકે બારહ બજે સિકન્દર એક ઐસી જગહ પહુંચા જહાં હવાકા આના જાના દુસરી જગહોં સે જયાદા થા ઔર દુરસે યહ ભી માલૂમ હોતા થા કિ યહ જગહ ક઼િલેકી હદસે બાહર હૈ સિકન્દર ઉસ જગહ પહુંચકર બહુત ખુશ હુઆ કિ ઝિન્દગી કી ઉમ્મેદ હો ગઈ ઔર યક઼ીન હો ગયા કિ મેં ક઼િલે કે જમીંદોજ મકાનોં સે બાહર નિકલ આયા હું.

થોડા આગે બઢકર કયા દેખતા હૈ કિ એક નિહાયત ખુબસૂરત બાગ હૈ ચારોં તરફ઼સે શરોં કે બડે બડે દરખ્તોંને ઝમીનકો તિકોનિયાં કી સૂરત બના રખ્ખા હૈ મગર હૈરત બઢાને વાલી યહ બાત હૈ કિ કુલ શિરોંકે દરખ્તોંકી પત્તિયાં મોમ બત્તિયોં કી તરહ રોશન હૈં જિસસે જગમગાહટ કે સિવા બાગ ભલા દિખલાઈ દેતા હૈ સિકન્દર યહ સામાન દેખકર તાડ ગયા કિ જ઼રૂર યહ જાદૂકા અસર હૈ કયોં કિ વહ બચપનસે ચીનિકી નિસબત ઐસી હૈરત બઢાને વાલી કિસ્સે વહ ખબરેં સુનતા ચલા આતા થા કિ સર ઝમીન ચીનમેં ક઼દમ ક઼દમ પર જાદૂ મોજુદ હૈં સિકન્દર યહ હાલ દેખકર ડરા મગર જાદૂ દેખને કી આર્ઝુને બાગકે અન્દર જાનેપર મજબુર કર દિયા ચારોં તરફ઼ ઢુંઢા તો એક છોટાસા દરવાજા મિલા જિસસે બાગકે અન્દર ગયા

બાગમેં પહુંચતે હી રહે સહે હવાસ જાતે રહે ક્યોં કિ ઇસ તિકોંનિયે બાગ કે બીચોં બીચ મેં એક સા.ફ હૌ.જ પાની સે ભરા હુઆ દેખા જિસમેં સે સત્તાસી નાલિયાં બાગ કો હરા ભરા રખને ઔર ચારોં તરફ પાની પહુંચને કે વાસ્તે નિકાલી ગઇં થીં ઔર કુલ નાલિયોં કે દોનોં તરફ અનાર કે બડે બડે ઔર બે ગિનતી ફૂલ લગે હુએ દરખ્ત મોજૂદ હૈં ઔર સબ અનાર સબજી લિયે રોશન થે ઔર થો.ડી દુર ચલકર હર નાલી સાત ટુક.ડોં પર બટ ગઈ થી ઔર ઇન છોટે છોટે ટુક.ડોં મેં સે પાની જો કિ ખૂન કી તરહ સુર્ખ થા સર ઔર અનારોં કે દરખ્તોં કો તરોતા.જા કરતા થા સિકન્દર કો હૈરત હુઈ કિ ઇન દરખ્તોં કો જબ પાની પહુંચતા હૈ તો યહ રોશન ક્યોં હૈ ઔર ઇન્હી પેચ દર પેચ .ખયાલોં મેં ઉસને પૂરે બાગ કા ચક્કર લગાયા દર અસલ સૈર કરને કા ઇસ જગહ પર બ.ડા મ.જા થા ક્યોં કિ ઈન નાલિયોં કી વજહ સે કુલ .જમીન સત્તાસી ટુક.ડોં પર બટ ગઈ થી ઔર હર ટુક.ડે મેં નઈ તરહ કે પૌદે ઔર ફૂલ લગે થે ઔર બીચ મેં એક એક ફુવ્વારા જિસસે સુનહરા પાની નિકલતા થા-છૂટ રહા થા યહ દેખકર સિકન્દર કો અપને .કૈદી હોને કા ભી ધ્યાન નહીં રહા હર દરખ્ત કો ગહરી નિગાહ સે દેખતા હુઆ હૌ.જ કે ન.જદીક પહુંચ કર ઉસકો ભી તિકોંનિયાં સુરત કા પક્કા બના હુઆ પાયા ઔર જિસકે તીનોં કિનારોં પર સર કટે હુએ રખ્ખે દેખે જિનસે ખૂન બહ બહ કર પાની મેં જા રહા હૈ ઔર ઇસી સબબ સે કુલ પાની કા રંગ સુર્ખ હો રહા હૈ યહ તીનોં ઇન્સાની સર નિહાયત ખૂબસૂરત હૈં ઔર ઉનકે સરોં પર સુનહરે તાજ હૈં સિકન્દર કુલ બાગ કી સૈર કર ચુકા થા લેકિન બાકી ધ.ડ ઇન ઇન્સાનોં કા ઇસકો કહીં નહીં મિલા ઔર ન કાતિલોં કા કુચ્છ પતા વ નિશાન થા ઇસ ભેદ કો વહ જરા ભી ન સમઝ સકા આ.ખિર થકકર હૌ.જ કે એક કિનારે સરકે પાસ બૈઠ ગયા ગો ઉસ વખ્ત ભૂખ પ્યાસ સે ઉસકા દમ નિકલા જાતા થા મગર ખૂન મિલા હુઆ પાની ન પી સકા જિસસે ઉસકે હવાસ દુરૂસ્ત હોતે જબ થો.ડી દેર હૈરત વ સુકુત મેં ગુજ.ર ગઇ તો યકાયક ઉસકે પાસ ગયા સર જિસકો વો ગૌર સે દેખ રહા થા બોલને

લગા યહ દેખકર સિકન્દર કી રૂહ કાંપને લગી ઔર ડરકે મારે બેતિહાશા ભાગા સિકન્દર કા ભાગના થા કિ તીનોં સરોંને જોર સે પુકારા (કટે હુએ સર એક જબાન હોકર) ઓ બાદશાહે ઈરાન મુદ્દત સે હમ તુમકો દેખના ચાહતે થે શુકર હૈ કિ આજ જિયારત (દરશન) નશીબ હુએ યહ હમારી બદનસીબી હૈ કિ હમ ઇસ હાલત મેં હૈં કિ તુમ ડરતે હો ખુદા કી કસમ તુમકો દુખ ન પહુંચેગા આઓ આઓ.

સિકન્દર—સબ બાતેં જો સરોંને કહીં થીં સુનતા ગયા લેકિન બાગ કે બાહરહી જાકર દમ લિયા કુચ્છ મિનટ બાહર ખડે હોકર ઇસ ડરાવની હાલત કી બાબત સોચતા રહા આખિર થોડી દેર કે બાદ ઇસ ભેદ કે જાનને કે લિયે દિલ કડા કરકે ફિર બાગ મેં દાખિલ હુઆ ઔર હોજ કે નજદીક પહુંચકર પુંછા.

સિકન્દર—અઉદરજે કે સરોં મૈંને આજ તક કટે હુએ સરોં કો બોલતે નહીં દેખા હૈ (ભરાઈ હુઇ આવાજ મેં) મહરબાની કરકે આપ મુઝકો યહ બતલાઇયે કિ મેરી જિન્દગી હૈ યા મૈં કુચ્છ દિનોંમેં ભુક પ્યાસસે યહીં મર જાઉંગા.

એકસર—જો કુછ મેં કહતા હું ઉસપર ભરોસા કરો યહ તું જાનતા હૈ કિ કટેસર નહીં બોલતે મગર હમેં ખુદાને બોલને કી કુવ્વત દી હૈ ઇસ લિયે તું જાન લે કિ મેં નેક ઔર પાક આદમી હું ઔર જો કહતા હું સહી હૈ-પહિલે યહ બતલા કિ તું મુઝે પહચાનતા હૈ.

સીકન્દર—(ગૌર સે દેખકર) હરગિજ નહીં.

સર—ખુબ ગૌર ઔર ખેયાલ સે દેખલે.

સિકન્દર—જરા નહીં પહચાના.

સર—કયા તું ભુલ ગયા કિ તેરા ચચા જમશેદ એક લડાઇ મેં ચીનિયોં કે હાથ આગયા થા.

સિકન્દર—આહ! મેરા હકીકી ચચા જમશેદ હાં મેરા બહાદુર ચચા દુશમનોં કે હાથ આ ગયા થા ગો મેરી ઉમર ઉસ લડાઇ મેં ગ્યારહ સાલ કી થી મગર મુઝે અચ્છી તરહ યાદ હૈ લેકિન ફિર કિસી ઇરાની કો યહ ન માલુમ

હુઆ કિ કૈદ કરકે ચીનિયોં ને જમશેદ કે સાથ કયા બરતાવ કિયા.

સર—સિકન્દર વહ મૈં હી બદનશીબ તેરા ચચા જમશેદ હું કિ જિસે દેખકર તું ડરતા હૈ ઔર જો અબ તુઝસે ગલે ભી નહીં મિલસકતા દેખ દુનિયાં કી ના પાયદારી આદમી કો કયા કયા બતલાતી હૈ.

સિકન્દર—(ગૌર સે દેખકર) અહા હા તુમહી જમશેદ મેરે ચચા હો લેકિન આવાજ વહ નહીં રહી હૈ.

સર જમસેદ—બેટા મુદ્દત ગુ.જર ગઇ અબ તુમ આવાજ કયા પહિચાન સકતે હો.

સિકન્દર—ચચા મુઝે કોઇ રાહ નિકલને કી બતલાઇયે વરના ધરાને કા નામ મિટા જાતા હૈ ઔર યહ જાદૂ કયા હૈ.

સર જમશેદ—તું યહાં કિયોંકર આ ફંસા, કયા તુ નહીં જાનતાથા કિ યહ જાદૂકા કિલા હૈ ઇસ મેં જો આતા હૈ વહ લૌટ નહીં સકતા મુઝે ભી ચીનિયોં ને કૈદ કરકે ઇસી કિલે મેં ડાલ દિયા, બહુત દિનોં તક મારા મારા ફિરતા રહા ફિર આખિર યહ ફલ મિલા કિ મેરા સર કાટકર ઇસ હૌ.જ કે કિનારે રખ્ખા ગયા ઔર દુસરે દો સર જો હૈં યહ દોનોં મેરી ફૌ.જ કે દો અ.ફસરોં કે હૈં હમેં .જમાના ગુ.જર ગયા હૈ કિ ઇસી હાલત મેં હૈં, જાદૂકે જોર સે ચીનિયોં ને બોલને કી તા.કત દેદી હૈ હમ તીનોં ઇસ જાદૂકે બાગકી નિગહબાની કિયા કરતે હૈં તુ જિસ ધુન મેં યહાં આયા હૈ ઔર જો જો દુખ તુને ઉઠાયે હૈં વો સબ માલૂમ હૈં મગર મેં તુઝે નસીહત કરતા હું કિ અપની ધુન સે બાજ આ .જરીના તેરે હાથ ન આવેગી બહતર હૈ કિ ઇસ ધુન સે બા.જ આકર પલટજા ઔર બાદશાહત કા કામ સંભાલ.

સિકન્દર—હૈં તુમ કો સબ હાલ માલૂમ હૈ, કયા સચ મચ .જરીના મુઝકો ન મિલેગી ખુદા ન કરે ઐસા હો નહીં તો મૈં જાન દે દૂંગા.

સર જમશેદ—યહ બહાદુરોં કે મરતબે સે દૂર ઔર ખિલાફ હૈ કયા તુ ધરાને મેં બટ્ટા લગાયેગા તેરી યહ ના-

લાયકિયાં ઈરાન કો બરબાદ ઓર તબાહ કર દેંગી "મુલ્ક કા બાદશાહ ઓર રૈયત કી લડકી સે મુહબ્બત" જાન બચાકર ઈસ જાદૂ સે નિકલજા વરના મેરા સા હાલ હોગા.

સિકન્દર–યહ દરખ્ત કિસ તરહ રોશન હૈ ઓર ફૂલ ફુલ એસે કયોં દિખલાઇ દેતે હૈં.

સરે જમશેદ–મૈંને પહિલે હી કહ દિયા હૈ કિ મૈં ઈસ જાદૂકી બાબત કુચ્છ ના બતલાઉંગા હાં રાસ્તા નિકલને કા માલૂમ કિયા ચાહતા હૈ તો તરસ ખાકર બતલા દુંગા.

સિકન્દર–ઇસ્સે બઢકર ઓર કયા અચ્છા વર્તાવ હો સકતા હૈ આપ મુઝે રાહ બતલા દીજિયે.

સર–ઈસી હોજ કે ઉસ તરફ નીચેકો સીઢિયાં બની હુઇ હૈં ઉનસે ઉતર કર નીચે જંગલ મેં ચલાજા દસ કદમ પીછે એક છોટી સડક મિલેગી ઉસ પર આધે કોસ તક જાના મગર ડરના નહીં, ફિર તુ કિલે કી હદસે બાહર હોગા ઓર પહાડોં કી ચોટીયાં દિખલાઇ દેને લગેગીં કિલે કી હદસે નિકલ કર સીધે ઇરાન જાના, નહીં તો જાન બલા મેં ફંસ જાયગી ઇસ બાગ ઓર કિલે કે જાદૂ કો કિસી સે મત બ્યાન કરના ઓર ન મેરા કિસી કો પતા બતલાના.

સિકન્દર–(આંસુ ભરકર) આહ! કયા મેં ફિર કભી આપ કો ન દેખ સકુંગા ખુદા કે લિયે કોઈ રાહ મિલને કી બતલાઇયે મૈં આપકી જગહ આપકો જાનતા હું.

સર–અચ્છા જબ તુમકો મિલના હો ઓર કિસી બડે મામલે મેં રાયલેની ચાહતે હો તો ઈસી રાસ્તે સે જો જંગલ મેં નિકલતા હૈ આજાના મગર મિલને સે દસ દિન પહિલે એક દિન આકર અપની અંગુઠી મેરે સરકે પાસ રખ જાના તબ બાતચીત કર સકુંગા યહ સુનકર સિકન્દર રૂખસત હુઆ.

ચોથા બાબ.

મિલાપ ઓર બિછડના.

હમારે નાજરીન શીરીંકા હાલ જાનને કી આરજુ રખતે હોતો કિયોં કિ લડાઇ કે દેવી વાલે કમરે મેં જબ-

સે શીરીં કૈદ હુઇ તબસે ઉસકા કુચ્છ હાલ નહીં માલૂમ હુઆ, મગર શીરીંકા હાલ માલૂમ કરને કે લિયે હમકો ફિર જાદૂ કે કિલે મેં જાના પડેગા.

યહ તો આપકો માલૂમ હૈ કિ શીરીંકે કમરે મેં પૈર રખતે હી દરવાજા બંદ હો ગયાથા, દરવાજા બંદ હોતે હી બે ગુનાહ લડકી જોર સે ચિલ્લાઇ, મગર સુનતા કૌન થા યહાં તક કિ રોતે ધોતે થોડી દેર ગુજર ગઇ, લાચાર હોકર ઉઠી ઔર લડાઈ કી દેવીસે અપને કૈદ કિયે જાને-કી નિસબત બહુતસે સવાલ કિયે મગર ઉસ પત્થર કે બુત ને કુચ્છ જવાબ ન દીયા, ફિર શીરીંને ઉસ બુતકો હાથ લગાકર છુઆ છાયા લેકીન યહ ન કુચ્છ હિલા જુલા ઔર ન બોલા ચાલા, આખિર પાસસે ઉઠાકર શીરીં ફિર રોને લગી ઇતનેમેં વહી શખ્સ જિસને સિકન્દર કો લડાઇ કી, દેવી સે દુઆ માંગને કે લિયે બહકાયા થા ઔર જિસકો સિકન્દર વજીર કહ કર પુકારતા થા એક કોને કી કોઠરી સે નિકલા સુફેદ ડાઢી ઉખાડ કર ફૈંક દી ઔર કપડે ઉતાર ડાલે, શીરીં યહ હાલ દેખકર હૈરત સે ઉસ કી તરફ દેખને લગી ક્યોં કિ અસલ મેં વહ એક ખુબસુરત ચીની જવાન જિસકા કદ (ડીલ) લમ્બા બદન છરેરા આંખેં બડી બ-ડી ઔર સ્યાહ રંગ ભૂરે બાલ ઘુંઘરવાલે ઔર ગાલ ગુ-લાબી મગર મુરઝાયે હુએ ચહરે સે શોખી ઔર શરારત ટપકતીથી હાથ લડાઇ કે બહાદુરોં કી તરહ જૈસે તાકતદાર ન થે ફિર ભી તલવાર હાથમેં હોને સે ખૂન જોશ મારતા થા શીરીં કે દિલ કો ઇસ જવાન કે આજાને સે કિસી કદર ઢારસ હુઈ ઔર ગૌર સે દેખકર ચીની જબાન મેં બોલી.

શીરીં—આપ કૌન ઔર મેરે કૈદ કરને સે ક્યા મુરાદ ?

નયા શખ્સ—ક્યા શીરીં તુમ મુઝે ભૂલ ગઈ મૈં વહ જરીના કા આશક શેરંગ હું.

શીરીં—(આખોં મેં આંસુ ભરકર) મુઝપર અહસાન કરને વાલે મેં જી ઉઠી (પાંવ પકડ કર) હૈં ક્યા તુમ્હીં વજીર બનકર સિકન્દર કો બહકા રહે થે.

સેરંગ—હાં કલ મુઝે માલૂમ હુઆ કિ ઈરાની ફૌજ ઇસ કિલે મેં હૈ મેં સુનતે હી ઇરાની પોશાક પહનકર

યહાં આયા ઔર સિકન્દર કે વજીર કો ઘાત લગાકર કત્લ કર ડાલા ઔર ઉસકી લાશ જંગલ મેં ફેંક કર કપડે ઉતાર લિયે ઔર ડાઢી કાટકર અપને મુંહપર લગાઈ.

શીરીં—પુરે બહુ રૂપિયે હો સિકન્દર તો કયા કોઇ ભી ઇરાની પહિચાન ના સકા.

શેરંગ—યહ સબ જરીના કે લિયે કિયા, અફસોસ! ઇશ્ક મેં ચાલાકી મક્કારી સબ કુચ્છ કરની પડતી હૈ.

શીરીં—તો અબ કયા કિયા જાયે ઔર કિસ તરહ યહાં સે નિકલેં.

શેરંગ—યહાં સે નિકલના કયા મુશકલ હૈ કિલે કા કોઇ રાસ્તા એસા નહીં જો મેં ન જાનતા હું, અબ તુમ ઇસી કમરે મેં આરામ કરો મેં સિકન્દર સે બદલા લે લું વહ કિલે કે ઇન જમીંદોજ કોઠરીયોંસે નિકલ તો સકતા નહીં બદનસીબ કો દિક કરકે કત્લ કરૂંગા.

શીરીં—નહીં; એસા ન કરના ચાહિયે દુશમન કો દુખ દેકર મારના બહાદુરી નહીં હૈ, અચ્છા હૈ, કિ ઉસે રાસ્તા બતલાદો તો વોહ ઇરાન કો ચલા જાય.

શેરંગ—જરીના કહાં હૈ?

શીરીં—વહ તો હંગચંગ કે પાસ હૈ સિકન્દર કે હાથ નહીં આઇ.

શેરંગ—યહ બુરા હુઆ સિકન્દર કે પાસ હોતી તો અબ બડી આસાની સે હાથ આજાતી.

શીરીં—ન માલૂમ પ્યારા હંગચંગ અબ કહાં હૈ?

શેરંગ—વહ તુમ્હારે લિયે દુશમન સે લડ રહા હૈ.

શીરીં—આહ! મેરે લિયે? પ્યારે હંગચંગ બેશક તુ બા વફા હૈ ખુદા તુઝે ફતહ નસીબ કરે, મગર હાય! તું કયા જાને કિ તેરી શીરીં ઇસી કિલે મેં કૈદ હૈ.

શેરંગ—અબ ઘબરાને કી કૌન બાત હૈ સબ્ર કરો બહુત જલ્દ મિલાદૂંગા.

યહ કહકર ઔર શીરીં કો છોડકર શેરંગ બાહર નિકલા ઔર સિકન્દર કો ઢૂંઢા વહ વહીં ટકકરેં ખાતા

ફિર રહા થા શેરંગ ઉસ કે પીછે પીછે હો લિયા ઔર અપને રક઼ીબ કા દુખ ઔર રોના ધોના દેખકર ખુશ હોતા રહા. બહુત દેર કે બાદ ફિર શીરીં કે પાસ આયા ઔર ખ઼ાના ખાકર શીરીં વ શેંરગ ક઼િલેકે એક ચોર દરવાજે સે બાહર નિકલે જહાં એક આદમી પહિલે હી સે શેરંગ કી રાહ દેખ રહા થા, ઔર શેરંગ કા હુકમ પાતે હી દો તુરકી ઘોડ઼ે હાઝ઼િર કિયે, શેરંગ વ શીરીં ઉનપંર સવાર હોકર ચીકિનકી તરફ઼ ચલે. અબ હમ અપને નાઝ઼રીન કો બતલાયે દેતે હૈં કિ યહ વહી દિન હૈ જબ લામ્બૂર પર એક સખ્ત લડ઼ાઇ લડ઼કર હંગચંગ ક઼િલે મૈં બૈઠા. દરબાર કરરહા થા ઔર એક મુખ઼બિરને જાકર ખબર દીથી કિ શીરીં કો એક શખ્સ ચીકિનકો લિયે જા રહા હૈ. દરઅસ્લ યહ મુખ઼બિર રાસ્તે મેં શેરંગ વ શીરીં કો મિલા થા ઔર દોનોં કો પહિચાન કર ઉસને હંગચંગ કો ઈત્તલા દીથી ઔર હંગચંગ વ જરીના શીરીં ઔર શેરંગ કે તલાશ મૈં નિકલ ખડ઼ે હુએ થે. શીરીં વ શેરંગ ચલતે ચલતે એક બડ઼ે ગાંવ શાન્પી મેં રાત ગુજારને કે વાસ્તે ઠહર ગયે ઔર સરાય ઢુંઢકર ઉસકે માલિક સે એક કમરા કિરાયે પર લિયા, ખાના ખાકર દોનોં બાતેં કરતે કરતે સોગયે અબ ઠીક બારહ બજે હોંગે. અંધેરી ઈસ તરહ કી છાઇ હુઇ હૈ કિ પાસ ખડ઼ા હુઆ આદમી નહીં સુઝતા બીચારે હિજ્ર (જુદાઇ) પડ઼ે એડિયાં રગડતે હૈં સારાગાંવ સાંય સાંય કર રહા હૈ, અલબત્તા બડે બડે રાસ્તોં મેં રાહ ચલને વાલોં કો બિજલી કી રોશની રાસ્તા બતલા રહી હૈ શેરંગ વ શીરીં ભી થકે માંદે હોનેસે આજ પાંવ ફૈલા કર સોયે હૈં, ઈસ આરામ કે વકત મે દો સવાર યકાયક કહીં સે આકર ગાંવ મેં દાખિલ હુએ જિનકે ઘોડ઼ોં કી ટાપેંકી આવાઝ઼ સે દિન ભરકે થકે માંદે જિમીદારોં ઔર કીસાનોં કે આરામ મેં હર્જ પૈદા હો ગયા, ઈનમેં સે એક તો મર્દ હૈ, જિસકા સિન બાઇસ વર્ષ સે જ્યાદા ન હોગા, ઇસકા ક઼દ મઝોલા, ઔર રંગ ગોરા, ચહરા ગોલ, માથા ઉભરા હુઆ આંખેં બડ઼ી બડ઼ી ઔર સ્યાહ હાથ પાંવ બહાદુરોં કે સે તાક઼તદાર ચોડ઼ે ચકલે થે-સરપર ખોદ (લડ઼ાઇ કી ટોપી) ઔર હાથમેં નંગી તલવાર હૈ એક નિગાહ દેખને સે મુમકિન નહીં કિ

બુ.ડ્ડે સે બડા બહાદુર ડર ન જાય ઔરત કી ઉમર ભી સત્રહ વર્ષ કી માલૂમ હોતી હૈ, બિજલી કી રોશની ને ઉસકે દિલ લુભાને વાલે રંગ કો ઔર ભી ચમકા દિયા હૈ, ગોલ ચહરા સુતી હુઈ નાક બ.ડી બડ.ી આંખેં, ગુલાબી ગાલ, સુ.ર્ખ હોટ, તિરછી ચિતવનેં લમ્બી લમ્બી જુલ.ફેં, પ્યારે પ્યારે ગાલોં પર બિખરી હુઇ એસી ભલી લગતી હૈં કિ દેખને વાલે કા દિલ હાથ સે જાતા રહતા હૈ, બદન નિહાયત સુડૌલ ઔર છરહરા .કદ ભી બહુત હી મુનાસિબ, .ગર.જ યે ઔરત ક્યાથી કિ હુસ્ન કી દેવી થી હમારી નિગાહ સે તો એસી ઔરત નહીં ગુ.જરી ઔર હમ કહ સકતે હૈં કિ ઉસકી અદા, શોખી ઔર હુસ્ન દેખ કર ફ્રિશ્તોં કા દિલ ભી કાબૂ મેં નહીં રહ સકતા?

ઇન દોનોં સવારોંકે બે વકત ગાંવ મેં આને સે પહરે વાલોંને ડરકર કુછ સવાલ ન કીયા મગર ઇસ જવાં મર્દ કે હૈબતદાર ચહરે કો દેખકર કિસી કો યહ જુરઅત ન હુઇ કે કોઈ બદ ગુમાની સે પેશ આએ, પહરે વાલોં સે ઉસને પુંછા કિ આજ ગાંવ મેં રાત ગુજારને કે લીયે કોઇ નયે મર્દ વ ઔરત આયે હૈં યા નહીં?

ચૌકીદાર—હજૂર આજ દિનકો એક મર્દ ઔર ઔરત આયે તો થે લેકિન યહ માલૂમ નહીં કિ ઇસ વકત હૈં યા ચલે ગયે.

હુંગચ્યંગ—યહ કૌન બતા સકતા હૈ?

ચૌકીદાર—સરાય કા માલિક.

હુંગચ્યંગ—અચ્છા હમ કો સરાય તક લે ચલો તુમકો ઈનામ દિઆ જાવેગા?

યહ સુનકર ચૌકીદાર આગે આગે હો લિયા ઔર સરાય કે દરવાજે પર લે જાકર દોનોં કો ખડ.ા કર દિયા જૈસા ગાંવ થા વૈસી હી સરાય થી દરવાજે પર એક ચૌકીદાર મુસાફિરોં કે લિયે બૈઠા હુઆ થા.

હુંગચ્યંગ કી પોશાક દેખકર ચૌકીદારને અદબસે સલામ કિયા.

હુંગચ્યંગ—ક્યા તુમ્હારી સરાય મેં આજ કોઈ ઔરત વ મર્દ આકર ઠહરે હૈં?

ચૌકીદાર—મુઝે માલૂમ નહીં ઇસ લિયે કિ બિસિયોં આતે ઔર બિસિયોં જાતે હૈં, મેં કહાં તક ખ્યાલ રખ સકતા હું.

હંગચંગ—અચ્છા માલિક સરાય સે જાકર પુંછ આ યહ હુકમ સુનતે હી ચૌકીદાર અન્દર ગયા ઔર માલિક સરાય સે પુંછ કર થોડી દેર મેં લૌટ આયા.

ચૌકીદાર—હાં હુજૂર એક ઈરાની ઔરત ઔર એક ચીની નૌજવાન ઈસ વખ્ત યહાં ઠહરે હૈં.

હંગચંગ—તો દરવાજા ખોલો હમ યહાં રહેંગે.

ચૌકીદાર—અબ હુજુર સરાય મેં એક આદમી કે ઠહરને કી ભી જગહ નહીં હૈ.

હંગચંગ—હોયા નહો હમ ઝરૂર ઈસી સરાય મેં રહેંગે.

ચૌકીદાર—જબ જગહ નહીં હૈ તો ફિર આપ કહાં રહેંગે ?

હંગચંગ-વહ મર્દ ઔર ઔરત હમારે દોસ્ત હૈં ઉન્હીં કે પાસ રહેંગે.

ચૌકીદાર-જબ તક વો ઇજાઝત ન દે મેં કિસી કો ઉનકે કમરે મેં જાને કી ઇજાઝત નહીં દે સકતા.

હંગચંદ-જાઓ ઉનસે પુંછ આઓ ?

ચૌકીદાર-કયા કહું કિ કૌન લોગ આના ચાહતે હૈં ?

હંગચંગ-કહના કિ ચીન કા શહઝાદા તુમસે દોસ્તાના મિલના ચાહતા હૈ.

ચૌકીદાર અન્દર ગયા ઇધર હંગચંગને ઝરીના સે બાતેં કરના શુરૂ કી.

હંગચંગ-અગર શીરીંહી હુઈ તો સચમચ નસીબ ખુલ જાયગે મગર ઉસકે ઉડાલે જાનેવાલે કો જરૂર સઝા દુંગા.

ઝરીના-કયા માલૂમ કોઈ બેગુનાહ હી હો કિસીકો બિલા સોચે સમઝે માર ડાલના આદમિયત નહીં હૈ ?

હંગચંગ-ઝરૂર કોઈ ઇરાની ચીનિયોં કે પોશાક મેં હોગા ભલા કિસી અજનબી કી તાકત હૈ કિ મેરી મા-શુકા કો નિગાહ ઉઠાકર દેખે.

જ઼રીના-અચ્છા જો કામ કરના વહ સોચ સમઝ-કર કરના.

હંગચંગ-મેરે દિલમેં તો યહ આતા હૈ કિ અગર મુઝે પ્યારી શીરીં મિલ ગઈ તો ઉસ મર્દ કો ઈસી ખુશી મેં છોડ દુંગા.

ચૌકીદાર-(અન્દર સે લૌટકર) હુજૂર વહ નામ પૂંછતે હૈં.

હંગચંગ-(તલવાર દિખાકર) બે અદબ ચલો હમ ખુદહી ચલકર ઉસ બદ઼જાત કો અપના નામ વ નિશાન બતલા દેંગે.

ચૌકીદાર-બેત કી તરહ થરથર કાંપને લગા ઔર ચુપકે સે દરવાજા ખોલ દિયા હંગચંગ વ જ઼રીના ઘોડોં પર સે ઉતર કર ચૌકીદાર કે પીછે હો લિયે જબ છતપર પહુંચે તો ઉનકે પાંવ કી આહટ સુનતે હી શીરીંને અન્દર સે કુંડી લગાલી કિયોંકિ શેરંગ ઉસ વક્ત સો રહા થા ઔર શીરીંને ચૌકીદાર કે સવાલાત કા જવાબ દિયા થા વહ થકા હુઆ થા ઇસ લિયે ઉસકો જગાના બહતર ન સમઝી.

હંગચંગ-(દરવાજા તલવાર સે ખટખટા કર) દર-વાજા ખોલો નહીં તો અભી જાન જાયગી બદજાત ઔ-રતોં કો ભગા લાતે હૈં હંગચંગને બહુત કુછ ધમકી દી મગર શીરીંને અન્દર સે કુંડી ન ખોલી ઇસ શોર ગુલકો સુનકર સરાય કા માલિક ઔર દુસરે મુસાફ઼િર જમા હો ગયે ઔર ભીડ઼ કી આવાજેં સુનકર શેરંગ ભી જગા ઔર શીરીં સે પુંછને લગા.

શેરંગ-ઇસ વક્ત યહ કૌન લોગ દરવાજે કે બહાર હૈં ઔર કિયોં શોર મચા રહે હૈં.

શીરીં-અભી અભી ચૌકીદાર અન્દર આયા થા ઔર યહ પુંછતા થા કિ શાહ઼જાદા ચીન ઈસ કમરે મેં ઠહર કર તુમસે મિલા ચાહતા હૈ મૈંને યહ જવાબ દે દિયા કિ નામ પુંછ આઓ અબ વો ખુદ ચૌકીદાર કે સાથ આકર તલ-વાર ચમકાને લગા હૈ મુઝકો ડર હૈ કિ સિકન્દર કા કોઈ સિપાઈ યા મુ઼ખબિર ન હો.

શેરંગ—(તલવાર નિકાલ કર) દરવાજા ખોલ દો મેં ઉસકી બાતોં કા જવાબ તલવાર સે દુંગા.

શીરીં—હાય મેરી કમ્બખ્તી આ ગઈ, ખુદા ન કરે કી કોઇ દુસરા મામલા હુઆ તો મેરી જિન્દગી બરબાદ હુઇ જાનોં.

શેરંગ—શીરીં ડરો મત ખુદાહ હમારે સાથ હે, જબ તક હમમેં દમ હૈ, તુમ્હારા બાલ ભી બાંકા નહીં હો સકતા.

યહ હુકમ પાતે હી શીરીંને દરવાજા ખોલ દિયા, દરવાજા ખુલતે હી હંગચંગ બિગ.ડે હુએ શેર કી તરફ તલવાર ધુમાતા અન્દર ઘુસા.

હગચ્ંગ—(શેરંગ કે સામને હોકર) કિયોં બે નાલાયક તેરી યહ મજા.લ હુઇ કિ તું શીરીં કો ભગા લાયા.

શેરંગ—(તલવાર સુંતકર) ખબરદાર! આગે પાંવ ન બ.ઢાના નહીં તો દોજખમેં જાયગા.

.જરીના—શેરંગ કો પહચાન કર આહા યહ તો મેરા પ્યારા શેરંગ હે.

શેરંગ—(.જરીના કો ગલે લગા કર) હે પ્યારી તુમ કહાં? અહાહા! મેં બડા ખુશ નસીબ હું.

હંગચંગ—શીરીં કો પહિચાન કર પ્યારી શીરીં યહ સબ આફ્તેં તુમ્હારે લિયે ઉઠાઇ હૈં.

શીરીં—(હંગચંગ સે લિપટ કર) અહા હા! પ્યારે હંગચંગ તુમ આગયે ખુદાકા શુક હે.

શેરંગ વ હંગચંગ અપને અપને માશુકોં સે ખુબ ગલે મિલકર ફિર એક દુસરેસે બડી મુહબ્બત કે સાથ મિલે ઉધર .જરીના વ શીરીંજો બહુત દિનોંકી વિછ.ડી હુઇ થીં ગલે લગકર ખુશી કા રોના રોઇં, ફીર માલિક સરાય સે એક ઔર કમરા ખાલી કરાયા જિસમેં .જરીના વ શેરંગ ચલે ગયે ઈધર હંગચંગ વ શીરીં રહે.

આશકોં કા અપને અપને માશુક કે મિલને સે જો ખુશી હુઇ ઉસકો વહી આદમી જાન સકતા હે જિસકો અપને માશુક સે બહુત મુદ્દત કે બાદ હ.જારોં ઝગડે સે મિલને કા મોકા મિલા હોગા અબ જો બાત ચીત ઇન દો-

નોં જોરોં મેં હુઇ હોગી. હમ ઉસકો સુનના ભી નહીં ચાહતે ઇસ લિયે કે કિસી કી બે પર્દગી કરના ખિલાફે તહઝીબ હૈ જબ સુબેહ હુઇ તો દોનોં આશિક અપને અપને ઘોડોં પર સવાર હોકર શહર પેકીન કી તરફ ચલે, રાહ મેં શેરંગને કુલ હાલ શીરીં કો સિકન્દર સે છુડાને કા ઔર વહાં તક લાને કા હુંગચંગ સે કહા જિસ સે હુંગચંગ ઉસકા બહુત શુક્રગુજાર હુઆ ઔર એક દુસરે કે પક્કે દોસ્ત હો ગયે,—ચલતે ચલતે જબ સામોં કે જંગલમેં પહુંચે તો ઘોડે બેદમ હો ગયે ઔર સવાર ભી થક ગયે થે ઈસ બડે ભારી જંગલ મેં ઇન્સાન તો ક્યા પરિન્દે તક કા ભી પતા વ નામ ન થા મજબુર હોકર એક દરખ્ત કે સાયે મેં સબ બૈઠ ગયે ઔર ઘોડાં કો ઘાસ ચરનેકે લિયે છોડ દિયા જબ ઘોડે ચરકર તરો તાજા હો ગયે તો ફિર સબ સવાર હોકર મુહબ્બત વ પ્યારકી બાતેં કરતે હુએ ચલે, અભી જંગલ ખત્મ નહીં હુઆ થા, કિ રાતને આફતાબ કે ચમકતે ચહરે પર પરદા ડાલ દિયા ઔર દરિયાય હોદ્દન્ગો કી જોશ ભરી લહરોં કે આવાજ સે જંગલ ગુંજને લગા ઔર જંગલી જાનવરોં ને અલગ શોર મચાયા ગો શેરંગ વ હુંગચંગ બહાદુર સિપાઇ થે મગર યે એસા ડરાવના વકત થા કિ બડે બડે બહાદુરોં કી જાન નિકલને લગતી હૈ ચારોં આદમિયોંને ઘોડોં કી બાગેં છોડ દી કિ જલ્દ કિસી આબાદીમેં જા પહુંચે ઈસ તેજી અભી દો કોસ ગયે હોંગે કિ સડક સે થોડી દુર પર આગ જોર શોર સે જલતી હુઈ દેખી, આગ દેખકર જાન મેં જાન આ ગઇ ઔર ઘોડોં કો ઔર ભી તેજ કિયા નજદીક પહુંચે તો ક્યા દેખતે હૈં કિ એક મકાન મેં આગ લગી હુઇ હૈ ઔર અન્દર સે દર્દ ભરી આવાજેં આ રહી હૈં.

શેરંગ—અફસોસ કિસી જમીદાર કે મકાન મેં આગ લગ ગઈ ઔર સબ ગરીબ ઔરત મર્દ અન્દર માલુમ હોતે હૈં ?

હુંગચંગ—બેશક મદદ દેને કા વખ્ત હૈ, ચલો ઉન કે બચાને કી કોશિશ કરે.

જરીના—તુમ ક્યા કર સકતે હો ચારોં તરફ સે લપટેં નિકલ રહી હૈં અન્દર જાને કી રાહ નહીં હૈ.

શેરંગ–અજી ઇનકી બાતોં પર ન જાઇયે ઔરતોં કા દિલ કિતના હોતા હૈ.

શીરીં–તો જુરૂરત હી કયા હૈ દુનિયાં મેં આપ કિસ કિસ કો દુખ દર્દ સે બચાતે ફિરૈંગે રંજ વ આરામ દોનોં આદિમિયોં હી કે લિયે બને હૈ .જરીના વ શીરીં દોનોં ને અપને અપને આશિકોં કો બહુત સમઝાકર જાને સે રોકા મગર ઉન્હોંને એક ન સુની ઔર ઘોડોં કો ઉન્હેં સોંપ કર બે ખટકે મકાન મેં ઘુસ ગયે અન્દર પાંવ રખના થા કિ સાત મોટે તાજે ઔર તા.કતદાર આદિમિયોંને ઉન કી મુશ્કેં બાંધ લી અબ આગ એકદમ બુઝાઈ ઔર ઇન દોનોં જવાનોં કો દો આદમી મકાન કે એક અંધેરે કોને મેં લે ગયે જહાં એક ગોલ જીના સાંપ કી તરહ બલ ખાતા હુઆ .જમીન કે નીચે ચલા ગયા થા, ઇન દોનોં આદિમિયોં ને શેરંગ વ હંગચંગ કો ઈસ ટેઢી બેઢી રાહસે તહ.ખાને મેં લે જાકર એક તંગ કોઠરી મેં બંદ કર દીયા, બાકી આદમી .જરીના વ શીરીં કી તરફ દોડે મગર દોનોં લડકિયોં ને અન્દેશાદેખ કર ઘોડોં કો સરપટ કર દિયા.

પાંચવાં બાબ.

ખુદા કે બાદ જો કુચ્છ હૈ તુ હૈ.

જિસ જમાને કા યહ હાલ હમ લિખ રહે હૈં ઉન દિનોં મનચૂરિયા કા બાદશાહ કિસી કા તાબેદાર ઔર માંતહત ન થા બલ્કિ આપ માલિક થા ઔર બાદશાહત ભી બાદશાહ અમચૂર કે હાથ મેં થી ગોયા મુલ્ક છોટા થા મગર હરી ભરી જ.મીનોં કી વજહ સે ચીન વ જાપાન સે ઉસ મેં કહીં જ્યાદા દૌલત થી શાહ જાપાનને કઈ બાર મનચુરિયા પર ચઢાઈ કી મગર બહાદુર અમચૂર ને હર બાર જાપાની ફૌ.જ કે દાંત ખટ્ટે કર દિયે. અમચૂર કા સિન ઇસ વક્ત બાઈસ સાલકા થા ઔર ઈસ છોટેસે સિનમેં અપની અચ્છી આદતોં ઔર બરતાઉ સે ઉસને રિઆયા કે દિલ મેં ઘર કર લિયા થા ઔર રિઆયા ઉસ પર જાન દેતી થી અમચૂર જહાં ઇલ્મ વ હુનર મેં જવાબ ન રખતા

થા વૈસે હી ખુબસુરત ભી થા ઉસકા ડીલ ડૌલ બહુત અચ્છા ઔર બદન સુડૌલ સાંવલા રંગ બડે બડે ઘૂંઘરવાલે બાલ પતલે પતલે સુર્ખ હોંઠ ઠાઢી પર એક સ્યાહ તિલ સૈકડ઼ાં કો હલાક઼ કરને વાલા નહીં નહીં નિગાહ બદ સે બચાને વાલા આંખેં બડી ઔર સ્યાહ થી અમયૂર ઇન અછાઇયોં કે સાત હી પર લે દરજે કા ગુસ્સે વર ભી થા ઉસકે ગુસ્સે સે બડે બડે બહાદુર ઔર જવાંમર્દ કાંપતે થે અમીરોં ઔર વઝ઼ીરોં કા ઉસ કે સામને ચહરા જર્દ હી રહતા થા કિસીકી હિમ્મત ન થી કિ ખુલકર દો દો બાતેં ઉસ સે કર લેતા, ઐસે બાદશાહ કે દરબાર મેં જાના બેવકુફ઼ી હૈ મગર હમ અપને મતલબ કે લિયે અપને નાજ઼રીનકો ઉસ કે દરબાર કી સૈર કરાના ચાહતે હૈં, આજ ખિલાફ઼ આદત દરબાર ખાશ઼ મેં અમયૂર ઔર કુલ વઝ઼ીર વ અમીર મૌજૂદ હૈં, દરબાર નિહાયત સજા હુઆ હૈ બિજલી કી રોશની હો રહી હૈ, બીચ મેં બાદશાહ એક જ઼ડાઉ તખ્ત પર બૈઠે હુએ હૈ. જિસકે ચારોં કોનોં પર આદમી નંગી તલવારેં હાથ મેં લિયે ખડે હૈં, ઇસ સે જરા પીછે હટ કર અમીર ઔર વઝ઼ીર અપની અપની જગહ પર બૈઠે હૈં. બાદશાહ કે સામને દો હસીન લડકિયાં શર્મ સે સર ઝુકાએ ખડી હૈં, દોનોં કી પોશાક નારંજી રંગ કી હૈં, ઇનકી ભોલી ભોલી સુરત પર બલા કા હુસ્ન બરસ રહા હૈ, મગર શાહી દબાઉને સ્યાહ મસ્તાની છબોં ઔર ચોકિડિયોં કો ઇસ વક્ત ભુલા દિયા હૈ જબ અમયૂર થોડી દેર જી ભર કર ઇન માશુકોં કો દેખ ચુકા તો આહિસ્તા સે બોલા.

અમયૂર–હાં હસીન લડકીયો, તુમને અપની બાબત કુછ ન બતલાયા, કયા તુમ નહીં જાનતી હો કિ મૈ શાહી રૂતબે સે પુંછ રહા હું.

યહ સુનકર દોનો લડ઼કિયાં ક઼ન અંખિયોં સે એક દુસરે કી તરફ઼ કો દેખને લગી ઔર બાદશાહ કો કિસીને જ-વાબ ન દિયા.

અમયૂર–માલુમ હોતા હૈ કી શરીફ઼ ઔરતેં સરે દર-બાર બાતચીત કરતે હુએ શરમાતી હૈં ઇસ લિયે સબ લોગ ઇસ વખ્ત મેરે પાસ સે ચલે જાયેં.

બાદશાહ કા હુકમ સુનકર સબ અમીર ઔર વઝીર ચલે ગયે ઔર અમયૂર વ દોનોં લડકિયાં બાકી રહ ગઇ.

અમયૂર—અબ તો સબ ચલે ગયે અબ અપના સાફ. સાફ. હાલ બયાન કરો, હાં તો તુમ્હારા નામ કયા હૈ?

બડી. લડકી.—હુજુર આપ બાદશાહ હૈં ખુદાને આપ કો રિઆયા કી દેખ ભાલ ઔર પાલને કે લિયે હાકિમ બનાયા હૈ ન કિ શરીફ. ઔરતોં કી બેઆબરૂઈ કરનેકે લિયે.

અમયૂર—નહીં નહીં મેં કિસી કી આબરૂ નહીં લેતા હું લેકિન મુલ્ક મેં અમન વ ચૈન રહને કે લિયે મુઝે જ.રૂરત હૈ કિ હર કામ વ હર બાત કી તહ માલુમ કરૂં.

લડ.કી—મેં આપકી બાત કા યકી.ન કરકે બતલાતી હું કિ મેરા નામ જ.રીના હૈ ઔર યહ મેરી છોટી બહન હૈ, ઇસકા નામ શીરીં હૈ, હમ દોનોં કી શાદી હો ગઈ હૈ, મુલ્ક ઈરાન કે શહર યારકન્દ સે હમારે શૌહર એક કામ કે લિયે ચીકિન કો જા રહે થે, શામોં કે જંગલ મેં ડાકુઓ ને પીછે સે હમારે શૌહરોં કો કૈદ કર લિયા ઔર હમકો ભી પકડા ચાહતે થે હમ ભાગે ઔર રાસ્તા ન જાનનેકી વજહ સે આપકી બાદશાહત મેં આ નિકલે અબ આપકી મહેરબાની ઔર ઇન્સાફ. સે ઉમ્મેદ કરતે હૈં કિ જિસ તરહ હો સકે હમારે આદમિયોં કો ડાકુઓં કી કૈ.દસે છુડા દીજિયે.

અમયૂર—જ.રીના મેં તુમ્હારા અફ.સોસ ભરા કિસ્સા સુનકર વાયદા કરતા હું કિ જીરૂર દો ચાર દિન મેં તુમ્હારે શૌહરોં કો તુમ્હારે પાસ પહુંચા દુંગા મગર કુછ સવાલાત મેં તુમ્હારી બહન સે અકેલે મેં પુછ કર ઉસ કે જવાબાત સુનના ચાહતા હું જિનકા જાનના મેરે લિયે જીરૂરી હૈ.

જરીન—મૈં હુજુર કી શરાફ.ત પર ભરોસા કરકે શીરીં કો અકેલે છોડને કે લિયે તૈયાર હું જો ખુશી હોય પુછિયે.

યહ સુનકર બાદશાહ કા ચહરા ખુશી ઔર ઉમ્મેદ સે ચમક ઉઠા, ખિદમતગાર કો આવાજ.દી અવાજ. કે સાથ હી એક શખ્સ હાજિ.ર હુઆ ઔર બાદશાહ કા હુકમ

સુનકર જ.રીના કો મહલ મેં લે ગયા ઔર એક લોંડી ખિ.દમત કે લિયે મુક.ર્રર કરકે કમરા બતા દિયા જ.રીના ઉઠકર ઔર શીરીં કો અપને કમરે મેં ચલી ગઈ ઇધર અમયુર ને જો શીરીં કો અકેલા દેખા તો જોશ મેં આ ગયા દીવાનોં કી તરહ તખ્ત સે હાથ પકડ.કર અપને પાસ બિઠા લિયા.

શીરીં—નહીં નહીં મેં શાહ મનચુરિયા કે બરાબર તખ્ત પર હરગિ.જ નહીં બૈઠ સકતી આપ મુઝે છોડ દીજિયે.

અમયૂર—(તખ્ત કે નીચે અદબ સે બૈઠકર) તોબાહ! તોબાહ! મૈંને ધોખા ખાયા, મેં હી આપકે પાસ બૈઠને કે લાયક નહીં.

શીરીં—(સમઝ કર) ઇન બાતોં સે કયા ફા.યદા આપ અપના મતલબ કહિયે, મૈં ઇન્સાફ. ચાહને કે લિયે આઇ હું ન કિ મનચુરિયા કે તખ્ત પર બૈઠને કો.

અમયૂર—બેગમ તુમ્હેં યહ તખ્ત મુબારિક હો દર અસ્લ તુમ ઇસ તખ્ત પર બૈઠી બડી ભલી લગતી હો કયા તુમ અબ તક મેરા મતલબ નહીં સમઝીં આહ! મૈં બહુત બદનસીબ હું કિ તુમ્હારે દિલ પર કુચ્છ ભી અસર ન હુઆ.

શીરીં—આપ તો પહેલિયોં મેં બાતેં કરતે હૈં ખુદા કે લિયે અપની જગહ પર તશરીફ. લાઇયે મુઝે આપ કયોં શરમિંદા કરતે હૈં.

અમયૂર—ખુદા કે લિયે મેરી આરજુ પુરી કરો, (હૈરત સે) શાહ મનચુરિયા ઔર મુઝ બેબસ ઔરત સે દરખ્વાસ્ત—ખુદા ન કરે કિ બાદશાહ મેરા મુહતાજ હો દેખિયે મેં ઇસ ક.દર માલદાર નહીં ઔર ન આપ મુહતાજ હૈ જો આપ મુઝસે રૂપિયા ચાહેં મૈં કહીં કી મલકા નહીં જો ફો.જ સે આપકો મદદ દે સકું ફિર મેરે પાસ એસી કૌનસી ચીજ. હૈ જિસકો આપ ચાહતે હૈં.

અમયૂર—અબ તુમ એસી ભોલી બન ગઇં હુજુર મેં આપ સે એક ચીજ. માંગતા હું?

શીરીં–ફરમાઇયે વહ કૌન એસી બડી કી.મતી ચીજ. મેરે પાસ હૈ જો આપ કો ચાહિયે.

અમયૂર–તુમ્હારા દિલ?

શીરીં–(નરમીસે) ગરીબ પરવર અફ.સોસ હૈ કિ મૈં એસી બદનસીબ હું કિ આપ કી આરજુ પુરી નહીં કર સકતી ઇસ લિયે કે મેરા દિલ મેરે પાસ નહીં હૈ, નહીં તો કભી ઈન્કાર ન કરતી.

અમયૂર–હાય! ક્યા મેં ઐસા બદકિસ્મત હું અચ્છા શીરીં તુમને મેરે સાથ અચ્છા બરતાઉ કિયા કિ અપના દિલ તો કિસી ઔર કો દે બૈઠી ઔર મેરા દિલ મેરે પહલુ સે નિકાલ લિયા.

બહુત અચ્છા, મેં ખુશ હું મગર ઇતના ખ્યાલ રહે! કિ યહ નાજોંકા પાલા હૈ બચાકર રખના.

શીરીં–(નીચી નિગાહ કરકે) હુજુર મુઝે કિસીકે દિલ કી જ.રૂરત નહીં હૈ, મૈં જબ અપને દિલકો ન બચા સકી તો દુસરોં કે દિલકો ક્યા બચા સકતી હું.

અમયૂર–યહ બેમુહબ્બતી ક્યોં નહીં, ઈરાનકી હો ના? સંગ દિલી તો ઇરાનીયાંમે કુટ કુટ કર ભરી હૈ (પાંવપર તાજ રખકર) ખુદાકે વાસ્તે મેરી જાન બચા લો યહ મનચુરિયા કા તાજ તુમ્હારે પાંવપર રકખા હુઆ હૈ, ચાહે ઇસે તોડ. મરો.ડ.કર ફેંક દો, ચાહે સર પર રખો.

શીરીં–(તાજકો અમયૂરકે સરપર રખ કર) એસી બેમુહબ્બતી ન કીજિયે ખુદા શાહ મનચુરિયાકે સર પર ઇસ તાજ.કો કાયમ રખ્ખે, મૈં હુજુર કી રૈય્યત હું, મુઝે તખ્ત ઔર તાજ.સે ક્યા વાસ્તા?

અમયૂર–તો ક્યા સચમચ મુઝે મિટ્ટીમેં મિલાકર રાજી હોગી, હાય શીરીં તુમને મુઝે કહીં કા ન રખ્ખા.

શીરીં–(ગુસ્સેમેં આકર) અફ.સોસ! દુનીયાંકે બડે. બડે. બાદશાહ ઈન્સાફ. કરને વાલે લોગ ભી અપની દિલી ખ્વાહીશોં કે નૌકર હૈં, ભલા એસી હાલત મેં હુજુર ક્યા ઇન્સાફ કરતે હોંગે? જબ રૈયત કી બહુ બેટિયોં પર હુજુર કી નિગાહ જાને લગી તો?

અમયૂર—અછી ઇન નસીહતોં કો રહને દો ઘાવપર નિમક કયોં છિ.ડકતી હો.

શીરીં—ચાહે ઇસે નિમક છિડકના સમઝો યા મિર્ચ, મેં સાફ. સાફ. કહતી હું હુજુર અબ મેં કિસીસે મુહબ્બત નહીં કર સકતી મેરા દિલ હુંગચંગ કા હો ચુકા.

અમયૂર—કૌન હુંગચંગ ? વહી ચીનકા શાહજાદા મનચુરિયા કા દુશમન અખહા અબ મેં સમઝા. શાહ.જાદે ચીનકી માશુકા હો, જભી ઇતના ઘમંડ હૈ (ગુસ્સે હોકર) અચ્છા તુમકો ઔર હુંગચંગ કો મજા. ચખા.ઊંગા મેં ફિર એક બાર ખુશામદ સે કહતા હું કિ મેરા કહના માનલો વરના જાનસે હાથ ધોને પડેંગે.

શીરીં—અગર હુંગચંગ કે લિયે જાન જાયે તો કુચ્છ પરવાહ નહીં.

અમયૂર—જાન જાયગી ઔર બડે દુખોંકે સાથ જાયગી.

શીરીં—અગર મેં હજા.ર બરતબા જીઊં ઔર હર મરતબા દુખ કે સાથ પ્યારે હુંગચંગ કે લિયે કત્લ કરદી જાઊં તો મેરી ખુશી બઢ.તી જાયગી.

અમયૂર—અચ્છા યહ દીવાના પન કબ તક રહેગા મૈં ભી દેખ લુંગા માન જાઓ અબ ભી કુચ્છ બિગડા. નહીં હૈ ?

શીરીં—કભી ખ.યાલ ભી ન કીજિયે યહ ઇરાની ખુન હૈ જલ્દ ઠંડા ન હોગા.

વાહરે ઇશ્ક તેરા કયા કહના તેરે અનોખે રંગ ઢંગ હી એસે હૈં કી તુને હજા.રોં કો માર ડાલા, શાહ અમયૂરસા આદમી ઔર તેરે બહકાને સે અંધા હો જાય ઔર એક ઔરત કો તખ્ત. પર બીઠલા કર આપ જમીનપર અદબસે બેઠ જાય એક બહાદુર સિપાહી ઔરતકે પાંવ પર બિલા સોચે સમઝે સર રખદે અય ઇશ્ક યહ સબ તેરા હી જાદુ હૈ વહી મનચુરિયા કા તાજ જિસકે લિયે હજા.રોં ચીની વ જાપાની બહાદુરોં કે સર કટ ગયે ઔર જાપાન કે પાંચ બાદશાહ ઇસી ઉધેડ બુનમેં મર ગયે ઔર જિસકે બચનેમેં મનચુરયાને હજા.રોં જાનેં નૌછાવર કર

દીં વહી તાજ આજ એક બે ગુનાહ લડ.કી કે પાંવ પર બાદશાહકે હાથોંસે તુને રખવા દિયા, લોગ તુઝપર બદી કા જુર્મ લગાતે ઔર ગાલિયાં સુનાતે હૈં સચ યહ હૈ કિ તુ-ઝસે બઢ. કર દુનિયાં મેં કોઇ તાક.ત ઔર કુવ્વત નહીં હૈ હમારા તો ખ.યાલ હૈ કિ "ખુદાકે બાદ જો કુચ્છ હૈ તુ હૈ" અમયુરને જબ દેખા કિ કહને સુનને કા કુચ્છ અસર નહીં હુઆ તો ઝટ તખ્ત.પર બૈઠ ગયા, શીરીં નીચે ખ.ડી હો ગઈ, બાદશાહને અવાજ. દી એક સિપાહી આ મૌજુદ હુઆ.

અમયૂર–ઇસ બેઅદબ લ.ડ કો કૈ.દખાનેમેં લે જાઓ.

યહ હુકમ સુનતે હી શીરીં કાંપ ગઈ, આંખોં સે આંસુ નિકલને લગે લેકિન અમયૂર કો .જરા ભી તરસ ન આયા.

શીરીં–તો મેરી બહિન કો ભી મેરે પાસ ભેજ દીજિયે અકેલે મેં મેરા દિલ ઘબરાયગા અચ્છા ઇન્સાફ કિયા એ બાદશાહ ક્યોં મનચુરિયા કે બે ગુનાહ આદમિયોં કા ખુન બહાના ચાહતા હૈ અગર મેરે પ્યારે હંગચંગ કો .જરા ભી માલુમ હો ગયા તો બાદશાહતકો મિટ્ટી મેં મિલા દેગા ખુદાકે બન્દોં પર તરસ કર ઔર મેરી તરફ દેખ કયો ખુન કે નદી નાલે ઇસ .જમીન પર બહાતા હૈ.

અમયૂર–યહ સબ ઘમંડ કુચ્છ દિનોંમે મટ્ટીમેં મિલ જાયગા હંગચંગ કા સર કટાકર એક વાર તેરે પાંવ પર ન રખ દિયા હો તો બાત હી કયા હૈ.

શીરીં–ખુદા ન કરૈ કિ હંગચંગ આપ જૈસે બોદોંકે હાથ આયે ઔર અભી શીરીં બાત ભી પુરી ન કરને પાઇ થી કે દો સિપાહી ઉસકો ખીંચ કર લે ચલે ઔર આનકી આનમેં એક તંગ અંધેરી કોઠરી કા કુફલ ખોલ કર ઔર પહરા દેને લગે.

શીરીં–એ બહાદુરોં અગર તુમ મુઝ પર અહસાન કરો તો મેં તુમ્હારા બડ.ા શુક્રિયા અદા કરૂંગી.

સિપાહી–હમ લોગ તુમ્હારે વાસ્તે કુચ્છ નહીં કર સકતે બાદશાહ કા કહના ન માનના જાન કો હાથ સે ધોના હૈ.

શીરીં—નહીં નહીં મેરા મતલબ યહ નહીં હૈ કિ તુમ મુઝે છોડ દો બલ્કિ ખુદાકે લિયે મુઝે માર ડાલો ઈસ લિયે કિ યહ બે આબરૂઇ પસંદ નહીં.

સિપાહી—એક બે ગુનાહ લડકી કો માર ડાલેં યહ ભી નહીં હો સકતા ઉસ પર તુમ ઇતની ખુબ સુરત......

શીરીં—(બાત કાટ કર) કયા તુમ મેરે સાથ .જરા ભી ભલાઈ નહીં કર સકતે.

સિપાહી—હમેં તુમસે દિલી મુહબ્બત ઔર હમારા રૂઆં રૂઆં તુમસે ભલાઇ કરને કે લિયે તૈયાર હૈ મગર હમ ખુદ બે બસ હૈં કયા કરેં.

શીરીં—અચ્છા ખુદાકે લિયે ઈતનીહી મહેરબાની કરો કિ કિસી તરહ શાહજા.દે ચીન કો યહ .ખબર પહુંચા દો કિ શીરીં .કૈદમેં હૈ.

સિપાહી—શહજાદા ચીન કહાં હૈ.

શીરીં—આહ ! વોભી કૈદ હૈ ડાકુઓંને ન માલુમ ઉસકે સાથ કયા કિયા.

સિપાહી—ફિર હમ કયા કર સકતે હૈં ભલા કયોં કર ઉસસે મિલૈં જો કામ હમસે હો સકે ઉસસે હમકો ઈન્કાર નહીં હૈ, જબ શીરીં પર ચારોં તર.ફ સે નાઉમ્મેદી છા ગઇ તો વહ બેહોશ હોકર .જમીન પર ગિર પ.ડી.

છટવાં બાબ.

મુહબ્બત મેં ચાલાકી ઔર ધોખા દેના સબ જાઇ.જ હૈ.

અબ હમારા ખ્યાલ શામોંકે જંગલ મેં જહાં હંગચંગ વ શેરંગ ગિરફ્તાર હૈં ફિરજા પહુંચા–શેરંગ વ હંગચંગ જૈસે કૈદ થે વૈસે હી .કૈદ હૈં દસ જવાન નંગી તલવારેં લિયે પહરા દે રહે હૈં, ઈનમેં એક આદમી જયાદા બહાદુર માલુમ હોતા હૈ ઔર ઉસી કો લોગ સરદાર સરદાર કહતે હૈં વહી હમારે કૈદિયોં સે બાતચીત કર રહા હૈ.

શેરંગ—હમકો અબ તક યહ નહી માલુમ હુવા કિ તુમને હમકો કિસ જુર્મ મેં .કૈદ કિયા ઔર તુમ કોન લોગ હો.

સરદાર—તુમ અબ તક નહીં સમઝે મેરા નામ ટિનશાહે ઔર યહ લોગ મેરે શાર્ગિદ હૈં તુમ ઈસ લિયે .કૈદ કિએ ગયે હો કિ રૂપયા આયે.

શેરંગ—(એક હીરેકી અંગુઠી દેકર) સિવાય ઈસકે ઔર કોઇ ચીજ હમારે પાસ એસી નહીં હૈ જો નજ.ર કી જાયે.

ટિનશા—જાન ભી નહી.

શેરંગ—આહ બહાદુર ટિનશા તુમને હજારોં ડાંકે ડાલે હોંગે ચીની આજ તક તુમ્હારા નામ સુન કર કાંપ ઉઠતે હૈં મગર હમકો આજ માલુમ હુવા કિ તુમ જૈસે બ.ડે બહાદુર લોગોં મેં મશહુર હો અસલમેં વૈસે નહીં કયોં કિ તુમ ઇતના ભી નહીં જાનતે કિ બહાદુર આદમી જાનકો કોઇ ચી.જ ભી નહી સમઝતા—લો ખુશી સે હમારી જાન લે લો હમ ઓહદે નહી હૈં ઔર ન જીના હમકો પ્યારા હૈ.

ટિનશા—જબ તુમ રૂપયા ન દે સકોગે તો જાન લી હી જાયગી.

શેરંગ—જો કુચ્છ હમારે પાસ થા વહ દેતે હૈં ઔર કયા દે.

ટિનશા—કયા તુમ્હારે ઘરબાર નહીં હૈ યા દુનિયાંમેં કોઇ તુમ્હારા રિશ્તેદાર નહીં ?

શેરંગ—ખુદા ન કરે કિ હમ એસે હોં.

ટિનશા—તો ફ્રિર કયોં નહીં અપને રિશ્તેદારોં ઔર દોસ્તોં સે રૂપયા મંગવા દેતે.

શેરંગ—કિસ તરહ મંગાયેં આપ હમેં છો.ડ દેં તો હમ વાએદા કરતે હૈં કિ ઘર પહુંચતે હી રૂપયા ભેજ દેંગે.

ટિનશા—નહીં સાહબ! મેં યહ નહીં પઢ.ા હું, જબ તક મેરે હાથ રૂપયા નહીં આતા છો.ડતા નહીં.

હંગચંગ-અચ્છા એક આદમી દીજીયે હમ ઉસકો .ખત લિખદેં વહ રૂપયા હમારે દોસ્તોં સે લે આવે.

ટિનશા—તુમને .ખતમેં કહીં ઐસા લિખ દિયા કિ મેરા હી આદમી માર ડાલા ગયા તો મેં ક્યા કરૂંગા?

હુંગચ્યંગ—તુમ હમકો માર ડાલના.

ટિનશા—મંજુર. ખત લિખિયે યહ સુન કર શેરંગ ને ગહ.જાદે હુંગચ્યંગ કે ચચા કો .ખત લિખા કિ હુંગચ્યંગ કો ડાકુંઓં ને .કેદ કર લિયા હૈ અગર આપકો ઉસકા જીના પ્યારા હો તો દસહજાર રૂપયા ભેજ દીજીયે ઈસ આદમી કો .કત્લ ન કર ડાલના નહીં તો હુંગચ્યંગ યહાં કત્લ કર દિયા જાયગા.

.ખત આદમી કો દેકર શહર ચીકુ લે જાને કે લિયે કહા ક્યોં કિ હુંગચ્યંગકા ચચા વહાં કા હાકિમ થા જબ યહ ઝગ.ડા ચુકગયા તો ટિનશા દો પહરેદારોં કો છો.ડકર આપ ડાંકા મારને કે લિયે ચલા, મગર ચલતે વખ્ત શેરંગ વ હુંગચ્યંગ કો અલગ અલગ કોઠરિયોં મેં બંદ કીઆ કિ આપસ મેં કોઈ સાઠ ગાંઠ કરકે ભાગનેકી તદબીર ન કરેં દોનોં અલગ અલગ કમરોં મેં રંજકે મારે જાકર બૈઠ રહે કુચ્છ ખાના ભી ડાકુંઓંને ખિલા દિયા થા ટિનશા કે ચલે જાને પર શેરંગ અપની જગહ સે ઉઠા ઔર ઇધર ઉધર કમરે મેં બેચૈનોં કી તરહ ટહલને લગા ફિરતે ફિરતે છોટા સા દરવાજા એક કોંને મેં ઉસને દેખા શેરંગ અચ્છી તરહ જાનતા થા કિ ચીન અનોંખા મુલ્ક હૈ ઔર ઉસકી સરજમીન પર જગહ જગહ નઈ ચીજેં વ બાતેં પાઈ જાતી હૈં ઇસ લિયે ઉસને ઝટ દરવાજે કો જોરસે ધક્કા દિયા ઔર દરવાજા ખુલને પર અન્દર ઘુસા ઔર એક કમરે મેં પહુંચ કર બહુત .ગૌરસે ચારોં તરફ દેખા તો માલુમ હુવા કિ વહ અ.જીબ જગહ પહુંચ ગયા હૈ જહાં એકસો આઠ કોઠરિયાં એકહી તરહ ભિ.ડી બરોં કે છત્તેકે મિસ્લ બની હુઇ હૈં થો.ડી દુર આગે બ.ઢ કર ક્યા દેખતા હૈ કિ એક ખુબસુરત જવાન મર્દ ઔર હસીન ઔરત .ખ.ડે હૈં, શેરંગ બેખટકે ઉનકે પાસ પહુંચા યહ જવાન શેરંગ કી સુરત દેખતે હી ચિલ્લા ઉઠા શેરંગ બહુત ખુશ હુવા ક્યોં કિ વહ ઉનસે ડર રહા થા ઇસ લિયે ઉસને જલ્દી સે કહા.

શેરંગ—દોસ્તો ડરો મત મેં તુમ્હારે સાથ કોઇ બુરાઈ નહીં કિયા ચાહતા લેકિન યેહ બતલાઓ કિ તુમ કોંન હો.

મર્દ—મેં દિનશા કા સાથી હું.

શેરંગ—ઔર યહ ઔરત કોંન હે?

સૈંપુ—(ભર્રાઇ હુઇ જબાન સે) મેરી આશુકા.

શેરંગ—તુમ મુઝે દેખ કર ચિલ્લા કયોં પડે.

સૈંપુ—હમ દોનોં ચોરી સે મિલતે જુલતે હૈં.

શેરંગ—જબ યહ તુમ્હારી આશુકા હે તો ચોરી કિસકી?

સૈંપુ—અસલ મેં યહ દિનશા કી આશુકા હે.

શેરંગ—તુમને શાયદ મુઝકો દિનશા સમઝા તુમ ખાતિર જમા રખ્ખો, મેં કિસી સે નહીં કહુંગા.

સૈંપુ—અગર આપ હમારા પરદા ન ખોલેંગે તો હમ દોનોં મરતે દમ તક અહસાન ન ભૂલેંગે.

શેરંગ—તુમ ઇતમીનાન રખ્ખો મેં તુમ્હારા પરદા ન ખોલુંગા ઔર એસી તદબીર કરૂંગા જિસસે તુમ દોનોં આઝાદી કે સાથ બસર કરો.

સૈંપુ—(પૈરોં પર ગિર કર) આહ! અગર મિહરબાન તુમ ઐસા કર સક્તે હો તો જલ્દ ખબર લો કિ મેં જીતા રહું.

શેરંગ—અગર મુઝે ઇસ કૈદસે છુડાઓ જબ હી કુચ્છ કર સકતા હું.

સૈંપુ—અરે તુમભી કૈદી હો.

શેરંગ—હાં તુમકો નહીં માલુમ—આજહી સુબહ મેં ઔર મેરે એક દોસ્ત પકડે ગયે હૈં.

સૈંપુ—મેં અભી એક ઢંકેસે આ રહા હું, તુમ કિસ તરહ ઇનકે બસમેં આ ગયે.

શેરંગ—ઇસ મકાન કે ચારોં તરફ આગ લગી હુઈથી ઔર અંદર સે દર્દ ભરી આવાજેં આ રહીથીં હમ તરસ ખાકર જાલિમોં કો બચાને કે લિયે અંદર આયે—અંદર આનાથા કિ હમેં કેદ કર લિયા.

સૈંપુ—(મુસ કરાકર) અચ્છા તુમ ભી ધોખે મેં આ ગયે હમ લોગ જબ દેખતે હૈં કિ મુસાફિર બહાદુર હે ઔર યોં હાથ ન આએંગે તો મકાન કે ચારોં તરફ મસાલા

ડાલ કર આગ લગા દેતે હૈં ઔર દો ચાર આદમી અંદર સે ચીખના વ ચિલ્લાના શુરૂ કર દેતે હૈં કિ મુસાફિર ધોખે મેં આ જાતા હૈ ઔર ઉસકો યહ માલુમ હોતા હૈ કિ વાકઇ મકાન જલ રહા હૈ દર અસલ મકાન નહીં જલતા હાં જલતા હુવા માલુમ હોતા હૈ ઔર જબ મુસાફિર કૈદ હો જાતા હૈ તો મસાલા કુચ્છ દેર જલકર આપહી આપ બુઝ જાતા હૈ.

શેરંગ—ઓ હો (હૈરત સે) તુમ લોગોં ને ઐસા મસાલા બના રખ્ખા હૈ હમ તો આગહી લગના જાદુ સમઝતે થે.

સૈંપુ—ભલા ઇસ રોશની કે જમાને મેં જાદુકો માનતા ઔર જાનતા કોન હૈ કોઇ આપ હી સા ભોલા હોગા જો જાદુપર યકીન લાયેગા.

શેરંગ—અચ્છા મતલબ કી બાત ચીતકરો ઔર કોઇ તદબીર મેરે યહાં સે નિકલને કી બતલાઓ.

સૈંપુ—સિર્ફ યહ તદબીર હૈ કિ તુમ મેરે કપડે પહન કર બે ખટકે મકાન સે ચલે જાઓ.

શેરંગ—મગર દરવાજે પર પહરેદાર ખડા હૈ.

સૈંપુ—નહીં નહીં એક ઔર જીના ઇસી મકાન મેં હૈ જિસસે તુમ ઉપર ચલે જાઓ વહાં ઔર ડાંકુ મિલેંગે મગર તુમ કિસીસે બાતચીત ન કરના, ચુપ ચાપ બાહર નિકલ જાના તુમ કો કોઈ ન ટોકેગા યહાં સે આધા કોસ પુરબ કી તરફ ચરાગાહ હૈ વહાં હમ લોગોં કે ઘોડે ચરા કરતે હૈ ઉનમે સે એક ઘોડા પસન્દ કરકે જહાં જાના ચાહતે હો લેકર ચલે જાના.

શેરંગ—તદબીર તો ઠીક હૈ લેકિન જબ ડાકુઓંકો માલુમ હોગા તો તુમ્હારી જાન લે ડાલેંગે.

સૈંપુ—મેરા જીના આપ કે જીને સે અચ્છા નહીં—ખુદા માલિક હૈ.

શેરંગ—અચ્છા દોસ્ત મેં તુમકો યકીન દિલાતા હું કિ તુમ્હારા બાલ ભી કોઈ મેલા ન કર સકેગા કયા તુમ્હારી આશુકા કા નામ જાન સકતા હું.

ઔરત-(શરમા કર) મેરા નામ સૈનુરા હે-સૈંફુને અપને કપ.ડે ઉતાર કર શેરંગ કો દીયે, સૈંફુ કી ડાઢી. લંબી થી ઇસ લિયે શેરંગ ને ભી વૈસી હી બનાવટી ડાઢી લગાઇ ઔર તીનો જીને કે પાસ આ પહુંચે ચલતે વખ્ત સેનુરા ઔર સેફુને ચીની રવાજ કે મુવાફિ.ક શેરંગ કે હાથ ચુમે ઔર ખુદા કો સૌંપ કર રૂખસત કિયા જબ શેરંગ ચલા ગયા તો આશિ.ક ઔર માશુ.ક મેં ફિર પ્યાર કી બાતેં હોને લગીં.

સૈનુરા-અબ ખુદા હી માલિક હે-જબ ટિન્શાકો માલુમ હોગા કિ શેરંગ તુમ્હારી સાજીશસે ભાગા હે તો આગ ભભુકા હો જાયગા ઔર બલા આ જાયગી.

સૈંફુ-મૈં ખુશ હું કિ મૈંને અપની જિન્દગી મેં એક અચ્છા કામ તો કીયા.

સૈનુરા-બેશક ખુશી કી જગહ હે મગર ઇસ અચ્છે કામ કી સજા મૌત હે.

સૈંફુ-મૈં મરને સે કબ ડરતા હું અગર સચ પૂછો તો યે સબ તુમ્હારી મહરબાની હે નહીં તો.........

સૈનુરા-મેરી મહરબાની કૈસી.

સૈંફુ-તુમ જાનતી હો કિ મૈંને શેરંગ કો કયોં છો.ડ દિયા હે-સિ.ર્ફ ઈસ લિયે કિ વો અપની માશુ.કા સે જુદાથા.

સૈનુરા-કયા વોભી કિસી કો ચાહતા હે.

સૈંફુ-હાં વો એક ઈરાની લ.ડકી પર જાન દેતા હે-ટિનશા બદનસીબી ને દોનોં કો જુદા કર દિયા.

સૈનુરા-વાં કઈ મુહબ્બત કે બન્દોં પર તરસ ખાના ચાહિયે મગર યહતો બતલાઓ કિ ઇસમેં મેરી મિહરબાની કયા હે.

સૈંફુ-અગર તુમ મેરા દિલ અપને બસ મેં ન કર લેતી તો મૈં કબ મુહબ્બત કે ભેદોં કો જાનતા ઔર ફિર મુઝે કબ ધ્યાન હોતા કિ મુહબ્બત કે બન્દે તરસ ખાને કી ચી.જ હૈં.

સૈનુરા-(શરમા કર) તો કયા સચમચ તુમ્હારે દિલ મેં મુહબ્બત ને એસા અસર કિયા હે.

સૈંપુ-મુહબ્બતહી કા કામ હૈ કિ સંગ દિલકો નર્મ દિલ ઔર બોદે કો બહાદુર-બુ.ઢે કો જવાન બના દેતી હૈ.

સૈનુરા-શુક્ર હૈ કિ તુમ્હારા દિલ મુહબ્બતસે આમુર હો ગયા.

સૈંપુ-તુમ્હારી મિહરબાની સે.

સૈનુરા-અચ્છા યે તો સબ કુચ્છ હુઆ અબ યે બતલાઓ કિ જબ દિનશા કો માલુમ હોગા તો વો ઝટ તુમ્હેં .કત્લ કર ડાલેગા.

સૈંપુ-મૈં મૌત સે નહીં ડરતા અલબત્તા મરતે વખ્ત તુમ સે જુદા હોંને કા અ.ફસોસ વ રંજ હોગા.

સૈનુરા-આહ! કયા તુમ મુઝ સે હમેશા કે લિયે છુટ જાઓગે ફ્રિર મૈં જિન્દા રહકર કયા કરૂંગી?

સૈંપુ-કયોં તુમ્હે કયા ડર હે?

સૈનુરા-તુમ્હારે બાદ મેરા જીના ઔર ન જીના દોનોં બરાબર હૈં.

સૈંપુ-નહીં-સિ.ર્ફ યે યાદ રખના કિ કોઇ મેરા ચાહને વાલા મુઝપર કુર્બાન હો ગયા.

સૈનુરા-હાય! મેરી .જિન્દગી દુભર હો જાયગી અચ્છા અગર તુમકો મરના હી .કબુલ હે તો પહલે મુઝે અપને હાતસે કત્લ કર દો.

સૈંપુ-કયોં? મેરે પીછે તુમકો કોઇ કુછ ન કહેગા.

સૈનુરા-જબ તુમહી ન રહે તો મૈં જીકર કયા કરૂંગી અચ્છા યે અચ્છા હોગા કિ હમ દોનોં ભાગ ચલેં.

સૈંપુ-ઈન .જમીદો.જ મકાનાત સે કયોં કર ભાગ સકતે હૈં યે ઔર મુસીબત હૈ કિ સિવાય એક દરવા.જે કે દુસરા રાસ્તા નહીં ઔર ઉસ પર હર વખ્ત પહરા રહતા હૈ.

સૈનુરા-અચ્છા તુમ ભાગ જાઓ મુઝે તો કોઈ કુચ્છ ન કહેગા.

સૈંપુ-મૈં ભાગ કર કહાં જાઊંગા-યહ જંગલ ઈતના બ.ડા હૈ કિ જબ તક મૈં ઈસસે બાહર નિકળું વહ લોગ મુઝકો પક.ડ લેંગે ફ્રિર ઔર ભી મુસીબત આયેગી.

સૈનુરા–ફિર કયા કિયા જાય?

સૈંપુ–અબ કુચ્છ નહીં હો સકતા બસયે સમઝ લો કિ સૈંફુ તુમ પર નહી નહીં મુહબ્બત કે નામ પર મર મિટા.

સૈનુરા-(આંખોં મેં આંસુ ભર કર) આહ! તો સચમચ મુઝે બે દરદોં કે હવાલે કિયે જાતે હો મેં તો ઝટહી મર જાઊંગી.

સૈંપુ–જબ શેરંગ કી તલાશ હોગી ઔર મુઝે શેરંગ કે કપડે પહને દેખેંગે તો મેં સાફ કહ દુંગા કિ મેંને શેરંગ કો ભગા દિયા હૈ.

સેનુરા-ફિર વો કયા કરેંગે.

સૈંપુ-તરહ તરહ કે દુખ દેકર ગર્દન માર દેંગે.

યહ કહ કર દોનોં ખુબ ગલે મિલે ઔર ફુટ ફુટ કર રોયે યહ સેનુરા અસ્લ મેં ચીન કે એક ઇજ઼જતદાર ઘરાને કી લડ઼કી થી ઔર જિસકો એક જગહ ડાકે મેં ઇન બદમાશોં ને કૈદ કર લિયા થા ભલા દિનશા સે બેદર્દ આદમી સે કયોં કર ઉસકા દિલ મિલ સકતા થા–જબ રહતે રહતે થોડી મુદ્દત હોગઈ તો યે સૈંફુ પર અશિક હો ગઈ સૈંફુ ભી જાપાન કે એક અમીર ઔર ઈજ઼જતદાર ઘરાને કા લડ઼કા થા બચપન મેં જબ વો અપને બાપ કે સાથ સામુ કે જંગલ સે ગુ઼જર રહા થા તો ડાકુઓં કે હાથ આ ગયા ઔર ઉનકે સાથ રહતે રહતે ઉસકી ભી વહી ચાલ ઢાલ હો ગઈ મગર વહ ભલા માનસ થા ઈસ લિયે ઉસકે દિલ મેં કભી કભી ભલાઇ ઔર નેકી કરને કા ખ્યાલ ભી આ જાયા કરતા થા અબ સૈનુરા કી જુદાઇ ઉસે નાગવાર માલુમ હોને લગી થી.

સૈનુરા-અબ બહુત દેર હો ગઇ મેં મહલ મેં જાતી હું ઇસ લિયે કિ દિનશા કે આને કા વખ્ત હૈ.

સૈફુ ને સૈનુરા કે નાજુક નાજુક ઔર ગોરે ગોરે ગાલોં કા બોસા લિયા ઔર દોનોં રોતે હુએ એક દુસરે સે યા નસીબ કહ કર જુદા હો ગયે.

સાતવાં બાબ.

શબખું*

શેરંગ સૈંકુ કે કપડે પહન કર ડાકુઓં કે મકાન સે ચુપકેસે નિકલ કર ઔર જંગલ સે એક તેજ઼ ઘોડ઼ા લેકર મારા માર લામ્બૌર પહાડ઼ કે પાસ એક ગાંવ ચિલીન મેં જા પહુંચા ઔર અપને દોસ્ત માંગચુ કા મકાન દરયાફ્ત કરતા હુવા ઉસકે પાસ પહુંચા ઔર ઉસસે મિલા.

માંગચુ-અઃખા? શેરંગ તુમ કહાં?

શેરંગ-એક બડ઼ે જ઼રૂરી કામકે લિયે તુમ્હારે પાસ આયા હૂં.

માંગચુ-મેં બડ઼ા ખુશ નસીબ હું કિ આજ મુઝે અપને સચ્ચે દોસ્ત કી ખિદમત કરને કા મૌકા મિલા.

શેરંગ આજ કલ દોસ્તી નામકી રહ ગઇ હૈ સચ્ચી દોસ્તી કા લોગોં ને નામ બદનામ કર દિયા હૈ ઈસી લિયે મેં કિસીસે જ્યાદા દોસ્તી પૈદા નહીં કરતા.

માંગચુ-મેં અભી હાજ઼િર હોતા હું જરા અન્દર હો આઊં યેહ કહકર માંગચુ મકાન મેં ગયા ઔર નિહાયત અચ્છે અચ્છે મજેદાર ખાને એક થાલી મેં ચુનવા કર બાહર ભેજે ઔર અપની બીબી કો પન્દ્રહ હજાર રૂપયે કી થૈલી દેકર અપને સાથ લાયા ઔર અપની છોટી સી ફ઼ૌજ ઔર ઉસકે અફ઼સર કો ચાક ચૌબન્દ હોકર તૈયાર રહને કા હુકમ દીયા.જબ ઈસ સામાન સે માંગચુ શેરંગ કે પાસ ફિર આયા તો શેરંગ ઉસે દેખ કર દંગ હુઆ.

શેરંગ-યે બાત કયા હૈ?

માંગચુ-અગર આપકો રૂપયા ચાહિયે તો યે પન્દ્રહ હજાર કી થૈલી લે જાઇયે મેરે પાસ ઈસ વખ્ત ઇતના હી હૈ ઔર અગર રાહકી દુખ દરદ વ ભુખ પ્યાસ સે આપ ઘબરાયે હુએ હૈં તો ખાના ખાકર આરામ કીજીયે મેરી બીબી હાથ પૈર દબાને કે લિયે મૌજુદ હૈ ઔર અગર ફ઼ૌજકી જરૂરત હૈ તો ફ઼ૌજ લૈસ હાજીર હૈ.

* નોટ—રાત કે છાપા મારને કો શબખું કહતે હૈં.

શેરંગ કા અપને દોસ્ત કી યહ બાતેં સુનકર દિલ મોમ હો ગયા ઔર ફ઼ૌરન ઉઠ કર અપને સચ્ચે દોસ્ત માંગચુ કી પેશાની કો બોસા દિયા ક્યોંકિ ઉસકો ઈતની ઉમ્મેદ અપને દોસ્ત સે ન થી-ઔર સાત સાલકે બાદ આજ દોનોં આદમી એક દુસરે સે મિલે થે-શેરંગ કો રાહ મેં ખ઼યાલ પૈદા હુઆ થા કિ કહીં માંગચુ મુઝે અજનબી જાન કર મકાન મેં ઠહરને સે ભી ઇનકાર ન કરે મગર અબ અપને સચ્ચે દોસ્ત કી મુરબ્બત વ બહાદુરી વ હિમ્મત દેખ કર શેરંગ કા ખુન જોશમેં આ ગયા ઔર કહને લગા.

શેરંગ-દોસ્ત મૈં કિસ જ઼બાન સે તુમ્હારા શુક્રિયા અદા કરૂં તુમ દર અસ્લ સચ્ચે દોસ્ત હો મુઝે ન રૂપયા ચાહિયે ઔર ન રાહ કી તકાન સે ઘબરાયા હુઆ હું હાં સિ઼ર્ફ઼ પાંચ સૌ બહાદુર સિપાહી દીજીયે અબ મૈં એક મિનટ આપ કે મકાન પર ન ઠહરૂંગા ફ઼ૌજ લેકર મુઝે જાને દીજીયે.

માંગચુ-ફ઼ૌજ કી અ઼ફ઼સરી કૌન કરૈગા.

શેરંગ-યહી આપ કા નૌકર.

માંગચુ-તુમ આલિમ (પંડિત) હોંને કી વજહ સે બહાદુર નહીં રહે ઔર ન લ઼ડાઇ કા તુમ કો તજરૂબા હૈ ઇસ લિયે મેરા તુમ્હારે સાથ ચલના જ઼રૂરી હૈ.

શેરંગ-મૈં ઇતની તકલી઼ફ઼ આપ કો દેના અચ્છા નહીં જાનતા દરઅસ્લ ઇલ્મ ને મેરી કુવ્વત બદની ઘટા દી હૈ મગર બહાદુરી કા જોશ મુઝ મેં ભરા હૈ.

માંગચુ-કુચ્છ ભી હો મૈં તુમ્હારે સાથ જ઼રૂર ચલુંગા.

શેરંગ-અગર આપ કી યહી ખુશી હૈ તો ચલિયે.

માંગચુ-(અપની બીબીસે) અચ્છા તુમ્હેં ખુદા કો સૌંપતા હું લ઼ડાઇ મેં અગર મર ગયા તો રંજ ન કરના બલ્કિ ખુશ હોના કિ મેરા શૌહર અપને દોસ્ત કે કામ આ ગયા યહ સુનતે હી માંગચુ કી હસીન બીબી કી આંખોં મેં આંસુ ભર આયે ઔર વહ માંગચુ સે લિપટ ગઈ શેરંગ યહ હાલ દેખકર બહાને સે બાહર ચલા આયા હમ યહ નહીં કહ સકતે કિ માંગચુ કી બીબી ને ઉસકો લ઼ડાઇ પર જાનેસે રોકા યા ઉભારા મગર યહ દેખા માંગચુ અપને

ઇરાદે પર જમા રહા ઔર હથિયારોં સે સજ સજા કર બા-
હર અપને દોસ્ત કે પાસ ચલને કે લિયે આગયા શેરંગ
માંગચુ કો ઇસ તરહ તૈયાર દેખકર હૈરાન રહ ગયા ઇતની
હી દેર મેં પાંચ સૌ સિપાહી હથિયારોં સે આરાસ્તા ઔર
ઘોડોં પર સવાર હો કર ગાંવ સે બાહર નિકલે ઔર સફેં
બાંધ કર ખડે હો ગયે શેરંગ ને ભી ફ઼ૌજી વરદી પહની ઔર
દોનોં દોસ્ત ફ઼ૌજ મેં જા પહુચે ગાંવ કે લોગ યે અચાનક
તૈયારી દેખ કર ઘબરા ઉઠે ઔર બાહર નિકલ કર બડી
હૈરત સે ફ઼ૌજ કો દેખને લગે.

માંગચુ-(અપની ફ઼ૌજ કી તરફ દેખકર) એ બહાદુર
સિપાહિયો તુમ જાનતે હો કિ તુમ કિસસે ઔર કયોં લ-
ડને ચલે હો તુમ કો યહ ભેદ અબ તક નહીં માલુમ હૈ
અબ મેં તુમહેં બતલાતા હું કિ તુમ ઈસ વખ્ત અમુકશાહ
સે લડને ચલે હો અગર તુમ મેં ચીની બહાદુરોં કા ખુન
જોશ મારતા હૈ ઔર પિછલે સાલ કી લડાઈયાં યાદ હૈં
ઔર સચ્ચે બહાદુરોં કે ગિરોહ મેં મિલના ચાહતે હો
ઔર અપની આબરૂ કા કુછ પાસ હૈ તો દિલોં મેં પક્કા
ઇરાદા કર લો કિ લડાઇ કે મૈદાન સે પીઠ દિખલા કર ન
ફિરેંગે—ગો મેં જાનતા હું કિ ઈસ લડાઇ મેં બહુત પ્યારે
લડકે બે બાપકે હો જાંયગી ઔર બહુત સી પાક દામન
ચીની ઔરતેં રાંડ હો જાંયગી લેકિન ઈન બાતોં કા કુચ્છ
ધ્યાન ન કરો—તુમ્હારે ખુનકી એક એક બુંદ સે સૌ સૌ બ-
હાદુર તુમ પર જાન નિસાર કરને કે લિયે પૈદા હો જાંયગે
ઔર ઇસ લડાઈકી જડ એક ઐસા ભેદ હૈ જિસકો બત-
લાના અભી ઠીક નહીં હૈ—હાં લડાઇ કે મૈદાન મેં અગર
ચીની હી ચીની બહાદુર નજર આને લગે તો તુમ્હેં આપ
સે આપ માલુમ હો જાયગા.

માંગચુ કી જોશ ભરી તકરીર સુનકર કુલ બહાદુરો
કા ખુન જોશ મે આ ગયા ઔર સબકી જબાન સે "માંગ
ચુકી જૈ" આવાજ નિકલ ગઈ-હમારે બહાદુરોં ને ચાર બજે
શામ કો ચિલીન છોડા ઔર જયોં જયોં ઉનકે પાંવ શામુ
કે જંગલકી તરફ બઢ બઢ કર પડતે થે સુરજ કા મુંહ
ડરસે જર્દ પડતા જાતા થા ઔર સુનહરી ચમકદાર કિરનોં
કે પડને સે જવાં મરદોં કે મુંહ ચમક રહે થે જંગલી ડા-

કુઓં કે બુરે બરતાવોં સે ઇસ વખ્ત કી ઠંડી હવા ભી માં-ગચુકે પાંવ પર સર રખકર મદદ કે લિયે ગિડ. ગિડ.ા રહી હે-ચિડ.િયોં કે છોટે છોટે બચ્ચે ઘોંસલોં સે સર નિકાલ આંખ ફાડ. ફાડ. કર અપને માં બાપ કી રાહ ઉસી તરફ દેખ રહે હૈં જિસ તરહ કોઇ આશિક અપને માશુક કે દેખને કો તરસતા ઔર રાહ તકતા હૈ દરખ્તોં કે સબ્જ. પત્તોં કો સુરજ કી કિરનોં ને સુનહરી બના દિયા હૈ-હ-મારે બહાદુર સિપાહી ઇસ ભયાનક જંગલ મેં શામકે ન-.જદીક હોંને કી વજહ સે લમ્બે લમ્બે. કદમ રખ કર જા રહે થે, ઔર ઉનકે આગે આગે શેરંગ વ માંગચુ બાતેં કરતે હુએ ચલે જાતે થે.

શેરંગ—તો રાત ભર ચલના પ.ડેગા ઇસ લિયે કિ મં-ચુરિયા અભી બહુત દુર હૈ.

માંગચુ—હમારા તો કુચ્છ હર્જ નહીં લેકિન .ફોજ રાતભર ચલકર સુબહ કો કયોંકર લ.ડેગી.

શેરંગ—ફિર કયા રાય હૈ-થો.ડી દુર ઔર ચલકર-ઇસી શામું કે જંગલમેં છઃ ઘન્ટે આરામ કરકે ફિર ચલ ખ.ડે હોં.

માંગચુ—ઇસ ડરાવને જંગલ મૈં કોઇ જગહ ઐસી ભી નહીં હૈ જહાં આરામ મિલ સકે.

શેરંગ—ઔર મૈદાન મેં આજકલ ઠહર નહીં સકતે, મગર મુઝે અબ યાદ આયા એક પુરાને .જમાને કા ટુટા ફુટા કિ.લા ઇસ જંગલ મેં અબ તક મૌજુદ હૈ.

માંગચુ—બસ ફિર કયા ડર હૈ ચલો ઉસી મેં ઠહર કર થો.ડી દેર આરામ કર લેંગે-દોસ્ત શેરંગ તુમકો યે ભી યાદ હૈ કિ મેરી તુમ્હારી દોસ્તી કયોંકર હુઇ ?

શેરંગ—હાં અચ્છી તરહ યાદ હૈ-શહર લાસા મેં જબ તુમ અપની મા.શુકા કે તાક મેં લગે હુએ થે.

માંગચુ—સચ યહ હૈ કિ તુમ્હારી વજહ સે મૈં મુ-રાદકો પહુંચા.

શેરંગ—અજી નહીં મૈં કિસ લાયક હું.

માંગચુ—હાં તુમ્હારા ભાઇ હુંગચંગ કહાં હે ?

શેરંગ—આહ ! તુમ કો નહીં માલુમ કિ વહ ઇસી જંગલ મેં ડાકુઓં કા કેદી હે.

માંગચુ—(ગુસ્સા હોકર) તો ચલો પહલે ઉસી કો ઢુંઢાલાયેં આજ ડાકુ નહીં યા હમ નહીં.

શેરંગ—હુંગચંગ તો કિસી ન કિસી તરહ છુટ હી જાયગા પહલે શીરીં વ ,જરીંના કી ફિક્ર હે.

માંગચુ—તુમ્હેં કયોં કર માલુમ હુઆ કિ વો અમચુર કે બસ મેં હે.

શેરંગ—જબ મૈં ડાકુઓં કે ફન્દે સે છુટકર તુમ્હારે પાસ આ રહા હું તો રાહ મેં એક મંચુરિયા કે મુસાફિર ને મુઝે બતલાયા કિ દો ઇરાની લ,ડકિયાં અમચુરશા કી ,કૈદ મેં હેં અમચુર કે મહલ મેં હોને સે તો ઉનકા મરજાના અચ્છા થા મૈં તુમ્હેં કુલ કહાની સુના તો ચુકા.

માંગચુ—હાં હાં સમઝ ગયા, તુમ કો યાદ હોગા કિ જબ હમ તુમ પહિલી બાર શહર લાસા મેં મિલે થે તો વહ હાલત ઐસી ન થી કિ હમ એક દુસરે કે ઘરાને કે પતે વતે પુછતે અલબત્તા આજ વકત હે કિ તુમ મુઝે અપના ઘરાના વ જાત બતલાઓ.

શેરંગ—આહ ! યહ સવાલ બહુત ખટકતા હે મેરી કહાની બ,ડી અનોખી ઔર દર્દ ભરી હે મૈં અભી કુલ હાલ તુમ્હેં નહીં બતા સકતા હાં ઇતના તુમ્હારી તસલ્લીકે લિયે બતલા સકતા હું કિ મૈં દસ બરસ કે સિન મેં અપને ભાઈ હુંગચંગ સમેત એક ,ફ,કીર કે હાથ લગગયા જીસને કુચ્છ મહીનોં તક હમ કો અચ્છી તરહ સે પાલા ફિર લાસા કે એક બ,ડે ગુરૂ લામા કો સોંપ દિયા, લામા એક આલિમ ઔર મિલનસાર આદમી થા, ઉસને હમકો બહુત અચ્છી તરહ રખા ઔર મેરી દિમાગી કુવ્વતોં કો ઉમદા દેખ કર મુઝે લિખાના પ,ઢાના શુરૂ કિયા, ઇન દિનોં હુંગચંગ કા સિનખેલ કુદ કા થા ઉસને કુચ્છ ધ્યાન નહીં કિયા અલબત્તા મૈં દો ચાર બરસમેં બહુત કુચ્છ લિખ પ,ઢ ગયા ઔર અબ મુઝે દેખકર હુંગચંગ કો ભી શૌ,ક હુઆ ઔર વહ દિલો જાન સે પ,ઢને મેં મહનત કરને લગા—અબ મૈં ઉન્નીસ બરસ

કા હુઆ તો લામા ગુરૂને અપની જગહપર બિઠાને કે લિયે મુઝે તજવીજ કિયા લેકિન મેરે દિલ ને યહ બાત પસંદ ન કી જાહિર મેં મૈંને અપની ખુશી જતાદી-ઇસ તજવીજ કે એક બરસ બાદ લામાગુરૂ સિલ કે રોગ મેં બીમાર હુઆ ઉસ વખ્ત ઉસને સબ કામ મુઝ કો સોંપના ચાહા, જબ મૈંને દેખા કિ કિસી તરહ બચ નહીં સકતા તો હંગચંગ કો સાથ લેકર શહર પીકન કો ભાગ ગયા અબ હંગચંગ નોકરી કરને કે લાયક હો ગયા થા ઔર નોકરી કે લિયે ખુશી સે તૈયાર થા ઇસ લિયે મૈંને ઉસકો બાદશાહી ફ઼ૌજ મેં ભરતી કરા દિયા-મુઝે એક ઈરાની સોદાગર આલિમ જાનકર અપને સાથ ઈરાન લે ગયા માલ બેચતે ઔર મોલ લેતે હુએ ઈરાન કે એક ગાંવ મેં પહુંચે વહાં ખુદા ને હમારાં મન માના નફ઼ા કર દિયા. ઇસ વજહ સે હમકો દોતીન મહીંને વહાં ઠહરના પ઼ડા. ઉસ ગાંવ મેં એક બુ઼ઢિયા કે ઘર દો હસીન લ઼ડકિયાં ના :માલુમ કિસકી રહતી થી. બ઼ડી લ઼ડકી ઼જરીંના પર જ્યોંહી:મેરી નિગાહ પ઼ડી મેરા દિલ હાત સે જાતા રહા ઉસી વક્ત મેંને અપની તનખ્વાહ કા કુલ રૂપયા સોદાગર સે લેકર ઉસી કી ધુનિ મેં નૌકરી છો઼ડ દી, લેકિન ભાઇ હંગચંગ કી યાદને ઉસ ગાંવ સે પીકન આને કે લિયે મજબુર કર દિયા-પીકન મેં આકર મૈંને:સુના કે હંગચંગ ને થો઼ડી સી મુદ્દત મેં વો વો બહાદુરીયાં દિખલાઇં કી બાદશાહ ચીન ને ખુશ હોકર ઉસકો અપની ફ઼ૌજ કા બ઼ડા અ઼ફ઼સર કર દિયા ઔર શાહ઼જાદે કા ખ઼િતાબ દિયા હૈ મેં યહ સુનકર ખુશી સે ફુલા ન સમાયા જબ હંગ-ચંગ સે મિલા તો પુરાની મુહબ્બત તા઼જા હો ગઇ કુચ્છ દિનોં મૈં પીકન મેં રહા મગર ફિર ઼જરીંના કે ખ્યાલ ને મુઝે ઈરાન લૌટને પર મજબુર કર દિયા. ઈસી લિયે મેં ઼ફ઼કીરોં કે ભેષ મેં ઉસી ગાંવ જીરત મેં જહાં જરીંના ર-હતી થી જા પહુંચા ઔર અપની ઼ફ઼કીરી ચાલાકીં સે ગાંવ વાલોં કે દિલોં કો અપને બસમ કર લિયા ઔર યહાં તક નાબત આ ગઈ કિ વહ બુ઼ઢિયા જીસકે પાસ જરીંના રહા-કરતી થી મુઝે અપને ઘર પર લે ગઇ થો઼ડે દિનોં મૈં વહાં રહા ઔર જરીંનાસે હર દિન મિલતાથા મગર ઈસ મિલને સે દિલકો તસલ્લી નહીં હુઇ. ઉલટે ઔર બે ચૈની બ઼ઢ ગઇ. આખિર હમ દોનોં કી સલાહ હુઈ કિ કિસી તરહ ગાંવ સે

ભાગ ચલના ચાહિયે, જબ યહ સલાહ પુખ્તા હો ગઇ તો મૈંને ઉસ બુઢિયા કે મકાન સે જંગલ તક સુરંગ ખોદી ઔર સુરંગ ખુદ જાને પર એક દિન જબ કિ બુઢિયા ઘર મેં ન થી આગ લગાદી જબ કુલ ઘર ધુઆં ધાર હોકર આગ કી લપટેં નિકલને લગીં તો મેં ઔર .જરીંના વ શીરીં સુરંગ કી રાહ સે જંગલ મેં પહુંચે, બુઢિયા ઔર એક છોટા લ.ડકા (જો ઉસકે સાથ રહતા થા) જબ પલટ કર ઘરમેં ઘુંસે હોંગે તો જલકર મિટ્ટી કા ઢેર હો ગયે હોંગે, મુ-ઝકો ફિર ઉનકા હાલ માલુમ નહીં હુઆ—હમ તીનોં જંગલ સે શહર યાર.કંદ કી તરફ ચલે—હુંગચંગ ઉન દિનોં સિ-કન્દર સે લ.ડને કે લિયે ઇરાન આયા હુઆ થા ઔર ઉસ દિન ઉસકી .ફૌજ હારકર ઈસી જંગલ કી તર.ફ ભાગી આ રહી થી જહાં કિ હમ તીનોં આદમી થે—હુંગચંગને મુઝે પહિચાન લિયા ઔર બ.ડી આવભગત ઔર ઇજ્જત કે સાથ અપને ખેમે મેં લેગયા—જરીંના વ શીરીં મેરે સા-થ થી, જબ હુંગચંગ ને શીરીં કો દેખા તો જાન ઔર દિલ સે આશીક હોકર મુઝસે કહા કિ જલ્દ ઇન દોનોં લ.ડકિયોં કો પીકન પહુચા દો કયોં કિ સિકંદર કા મેરા પીછા કરતે હુએ યહાં તક આ જાના મુમકિન હૈ ઇસ લિયે મૈં ઉસીવખ્ત દોનોં લ.ડકિયોં સમેત ચલ ખ.ડા હુઆ લેકિન બદ નસીબી સે રાહ મેં ઇરાની સિપાહિયોં ને મુઝે .કૈદ કર લિયા મૈં અપની ચાલાકી સે બચકર નિકલ આયા લેકિન જરીંના વ શીરીં હાથ સે જાતી રહીં ઔર વહ પક.ડને વાલે સિપાહી લ.ડકિયોં કો લેકે સિકન્દર કે પાસ યારકન્દ કી તરફ ચલે તો મૈં ભેષ બદલ કર ઉનકે પીછે પીછે હોલિયા—યારકન્દ પહુંચકર જરીંના વ શીરીં સિકન્દર કે મહલ મેં દા.ખિલ હુંઈ ઉસ વખ્ત મેરા દિલ ડાહ કી આગ સે જલ ભુનકર .ખાક હો ગયા ઔર મૈં ઝટ પલટ કર હુંગચંગ સે મિલા ઔર યહ .કિસ્સા કહકર ઉસ્સે થો.ડાસા રૂપયા લિયા ઔર વહીં ઇરાન મેં એક ઉ.ડન ત.ખ્ત બનવાયા ઔર ઉસકી કુલ કલેં દો તખ્તોં કે અન્દર છુપાદી સિ.ર્ફ એક મે.ખ થો.ડીસી દિખલાઇ પ.ડતી થી જીસકો દબાતેહી તખ્ત હવા મેં ઉ.ડને લગતા થા—ઉસ તખ્ત કે ચારોં પાયોં મેં ચાર મેખેં ઔર ભી લગીં થીં ઔર ઉન સે યહ કામ

લિયા જાતા થા કિ જીસ તર.ફ તખ્ત કો લે જાના ચાહેં ઉસી તર.ફ કે પાયે કી મે.ખ દબા દી જાતી થી, ઔર ફિર વો ઉસી તર.ફ લે જાતા થા ઔર એક મે.ખ તખ્ત કે ઉપર કી તર.ફ ઇસ મતલબ કી લગી હુઈ થી કિ જબ તક ઉસકો દબાયે રહો તખ્ત ઉંચાઇ પર ચ.ઢતા ચલા જાતા થા ઔર એક મે.ખ તખ્ત કે નીચે લગી થી જીસ કે દબાને સે તખ્ત નીચે કી તર.ફ ઉતરને લગતા થા–જબ યહ તખ્ત બન ગયા તો મૈં ઉસ પરબૈઠ કર સિકંદર કે મહલ મેં આને જાને લગા મગર ઇસ તરહ આના જાના અચ્છા ન જાન કર યહ-રાય ઠહરી કિ મેં તખ્ત વહીં છો.ડકર ચાર દિન મેં .ફુલાં જગહ સરહદ મેં પહુંચ જાઉં ઔર ઉસી દિન શીરીં વ .જરીંના ઉસ પર બૈઠકર વહીં મેરે પાસ પહુંચ જાવેં ઔર મૈં મહલ સે .ખાદિમા કે કપ.ડે પહન કર બીલારોક ટોક નિકલ જાઉં. બસ ઇસી રાયકે મુતાબિ.ક એક દિન તખ્ત મહલ મેં છો.ડકર મૈં બાહર નિકલ ગયા ઔર એક તેજ ઘો.ડા .ખરીદ કર સરહદ પર જા પહુંચા ઔર શીરીં વ .જરીંના ભી ત.ખત પર બૈઠ કર આ પહુંચી ફિર હમ તીનોં શહર પીકન કી તર.ફ પહુંચે જીસ કે થો.ડે દિનોં કે બાદ સિકન્દરને ચીન પર ચ.ઢાઈ કી-બાકી હાલ તુમ્હેં સબ માલુમ હૈ.

માંગચુ–દોસ્ત તુમને અપની હેરત ભરી કહાની અવ્વલ સે આ.ખિર તક કહ સુનાઇ લેકિન યહ ન બત-લાયા કિ તુમ્હારે માંબાપ કૌન થે કહાં રહતે ઔર ક્યા કરતે થે.

શેરંગ–ઇસ વ.ખત મા.ફ કિજીયે ક્યોં કિ યહ મૈં હર ગિ.જ નહીં બતલાઉંગા ઈસ લિયે કિ યહ એક ભેદ હૈ કિ વહ મતલબ હાંસિલ હોને પર ખુલેગા.

માંગચુ–અચ્છા મૈં ઇસ સવાલ કા જવાબ નહીં ચાહતા લેકિન યહ તો બતલાઓ કિ હંગચંગ તુમ્હારા સગા ભાઈ હૈ યા નહીં તુમ દોનોં કી શકલ સૂરત મેં બાલ બરાબર ભી .ફ.ર્ક નહીં.

શેરંગ–મૈં અભી યે ભી નહીં બતલા સકતા, યે ભી એક ભેદ હૈ.

માંગચુ—અચ્છા યે તો બતા સકતે હો કિ શીરીં વ .જરીંના કિસ કી લ.ડકી હૈં ઔર યે દોનો બહિને હૈં યા નહીં?

શેરંગ—અફસોસ હ કિ આપ મુઝસે બદ ગુમાન હો જાયંગે મેરે સચ્ચે દોસ્ત મેં આપકો કુલ ભેદ બતલા દેતા મગર મજબુર હું કિ ઇન સવાલોં મેં કિસી કા ભી જવાબ નહીં દે સકતા.

માંગચુ—નહીં નહીં. બદગુમાન નહીં હુઆ કયોં કિ દુનિયા મેં બહુતસે એસે ભેદ હૈં કિ જીનકો આદમી જુબાન પર લાતે હુએ ડરતા હૈ ઔર લાહી નહીં સકતા—મેં મા.ફી ચાહતા હું કિ મેરે સવાલાતોંસે તુમ્હારે દિલ કો રંજ નહીં પહુંચા હોગા.

શેરંગ—ઐસી બાતેં મુઝ કો રંજ નહીં પહુંચા સકતી.

માંગચુ—આંખોંમેં આંસુ તો ભર આયે ઇસસે જિયાદા ઔર કયા રંજ હો સકતા હૈ.

શેરંગ—(ડબડબાયે હુએ આંસુ પોંછકર) બસ અબ ઇસ જિક્ર કો જાને દો ઔર યહ સમઝ લો કિ મૈં એક મામૂલી આદમી કા લ.ડકા હું યા યહ .ખયાલ કર લો કિ બહુત છોટા થા જબ મેરે મા બાપ મર ગયે ઇસ વજહ સે મુઝકો ઉનકા કુચ્છ હાલ નહીં માલુમ હૈ.

માંગચુ—અપના હાલ ન બતલાયા ન સહી મગર અપની માશુકા કા હાલ તો બતલા દો.

શેરંગ—જૈસા મેરા હાલ હૈ વૈસાહી ઉસકા હાલ હૈ ઉસને મુઝકો .કસમ દિલા દી હૈ કિ મૈં બિદુન ઉસકી ઇજા.જત કે ઉસકા હાલ કિસીં સે ન કહું.

યે બાતેં કરતે હુએ હમારે દોનોં નૌ જવાન સબસે પહલે .કિલે કે .કરીબ પહુંચ ગયે-ઇધર હર જાનદાર કે આરામ કે વાસ્તે આ.ફતાબ ને અપના મુંહ સિયાહ ચાદર મેં છુપા લિયા આર દુનિયાવી ચહલ પહલ સન્નાટે સે બદલને લગા આર હમારે બા.કી સિપાહી ભી આપુસ મેં બાતેં કરતે હુએ કિ.લે મેં જા પહુંચે ઔર ઘોડોં કો મૈદાન મેં ચરને કે લિયે છોડ.કર ખુદ ડેરે ડુરે કિ.લે મેં

આરામ કરને કે લિયે કમરેં ખોલ ખોલ કર લેટ ગયે થકે માંદે તો થોડી દેર નીંદને આ દબાયા લેકિન બદનસીબી સે અભી અચ્છી તરહ આંખ ભી નહીં લગને પાઈ થી કિ દો ચાર તલવારેં બહાદુર સિપાહિયોં કી ગરદનોં પર અચાનક ચલ-ગઈં જિસસે સબ ફ઼ાૈજ મેં ખલબલી મચ ગઈ. માંગચુ કે દસ સિપાહી બહુત જ઼ખ઼મી હુએ લોગોં કો હૈરત હુઈ કિ યહ કાૈન લોગ થે જિન્હોંને રાત કો છાપા મારા મગર હમારે નાજરીન બહાદુર દિનશા કો અભી ભૂલે નહીં હોંગે-જબ ચીંની બહાદુરોં કી તલવારેં ભી મ્યાન સે નિ-કલકર ચલને લગીં તો ફ઼િર દિનશા ઔર ઉસકે બાકી સાથી અપને મરે સાથિયોં કી લાશેં મૈદાન મેં છોડ઼ કર ભાગ ગયે.

આઠવાં બાબ.

મૈં અપની જાન દે દૂંગા.

અબ હમારે નાજરીન કો સિકન્દરસે મિલે હુએ બહુત મુદ્દત હો ગઈ-જબસે કિ઼લે લામ્બૌર કે જાદુવાલે બાગ઼ મેં હમને ઉસે છોડા હૈ તબસે ઉસકી ખ઼બર તક નહીં લી સિકન્દર ને અપને ચચા જમશેદ કે કટે સરકે બતલાને કે મુતાબિક઼ નઈ રાહસે ખુદા ખુદા કરકે કિ઼લે સે બાહર નિ-કલા ઔર હજારોં દુઃખ ઔર આફ઼તેં ઝેલતા હુઆ પૈદલ ચાર કન્દ પહુંચા રિઆયા ઇતની મુદ્દત કી ગ઼ૈર હાજ઼િરીસે સમઝ ચુકી થી કિ વહ જ઼રૂર લામ્બૌર કી લડ઼ાઈમેં કામ આ ગયા મગર જબ સિકન્દર નેં મહલોં મેં પાંવ રખ્ખા તો ચારોં તરફ઼ ઉસકે આ જાને કી ખ઼બર ફૈલ ગઈ ઔર ખુશી કે નક્કારે બજને લગે સારે શહર મેં ખુશી વ નાચરંગ કે જલસે હોને લગે-સિકન્દરને યહ હાલ દેખકર એક આમ દરબાર કિયા જિસમેં કુલ અમીર ઔર વજ઼ીર ઈકટ્ઠે હુએ ઉસ વખ્ત સિકન્દર ને બહુત જોર દાર લફ્જોં મેં ઉન સ-બસે યહ ગુફ્તગૂ કી.

સિકન્દર—અય ઇરાન કે જવાં મર્દો બેશક યહ ખુશી કી જગહ હૈ કિ તુમ્હારા બાદશાહ બહુત મુદ્દત પીછે મૌત

કે મુંહ સે નિકલ કર આયા હે લેકિન આપ બીતી અગર સુનાઊં તો યહ જાન લો કિ તુમ કિસી કો ભી યક઼ીન ન આયેગા ઔર સબ હેરતભરે કિ઼સ્સે કો ખ્વાબ વ ખ઼-યાલ સમઝેંગે યા મુઝે વહમી આદમી જાનેંગે ઔર ક્યા અજબ નર્મ દિલકે લોગ ડર ભી જાંય ઇસ લિયે મૈં અપના કિસ્સા જલસે વાલોંકો નહીં સુનાતા સિર્ફ઼ ઈતના કહના ચાહતા હું કિ દરઅસ્લ ઈરાનકી નાક કટ ગઇ હે ઓદે ચીનિયોં ને ઈરાની બહાદુરોં કો હરા દિયા હે—શર્મ ! શર્મ ! શર્મ ! માલૂમ નહીં બડ઼ોં કા ખુન કહાં ગયા આજ કલ ઈરાનિયોં મેં થોડા સા ભી બહાદુરી કા જોશ નહીં રહા હે—અચ્છા હે કિ બહાદુરી કા દમ ભરનેવાલે ઔરતોં કી પોશાકેં પહન લેં—કહાં તો યહ બહાદુરી ઔર જોશ કિ ચીનિયોં કો બગ઼ૈર હરાયે ઔર ઉનકે મુલ્કકો લૂટે ખસોટે ઈરાન કો ન પલટતે ઔર કહાં ચીનિયોં સે ડર કર ઇસ તરહ ગધે કે સરસે સીંગ ચલે ગયે-અફ઼સોસ ! અફ઼સોસ ! ક્યા ઇરાની ઔરતોં કી તરહ ઓદે બન ગયે હૈં ક્યા ઇરાનિયોં કો અપને મુલ્ક કા ભી ખ્યાલ નહીં રહા—અગર શેરોંકી ઔલાદ ગીદડ઼ બન ગઈ હે તો યહ ઈરાની તાજ હે—(તાજ સરસે ઉતાર કર) જો ચાહે સર પર રખ્ખે મુઝે અબ તાજ અચ્છા નહીં લગતા ઔર ન મૈં અબ ઉસકો સરપર રખ સકતા હું.

રૂસ્તમજી—હુજુર હમ સબ આપકે તાબેદાર હૈં ઔર ય઼કીન દિલાતે હૈં કી ઇરાનિયોં મેં કુચ્છ ભી ઓદાપન નહીં હે એક એક આદમી મુલ્ક પર અપની જાન નિસાર કરને કે લિયે તૈયાર હે હાં યહ મૌ઼કા ઐસા ગુજરા હે કિ જીસને ફ઼ૌ઼જકી હિમ્મત કો તો઼ડ દિયા—આપકે ગુમ હોને સે ફ઼ૌજ કે પાંવ ઉખ઼ડ ગયે ઉસ પર યહ ઔર દુખ હુઆ કિ ચીનિયોં ને હમ પર ધાવા કર દિયા મેં કે઼દ હો ગયા બહુત સે સિપાહી મારે ગયે અબ આપહી ફ઼રમાઇયે કિ આપ કહાં રહે ઔર શીરીં કહાં રહી.

સિકન્દર—યહ હૈરત ભરા કિ઼સ્સા મેં ઈસ આમ દરબાર મેં બયાન નહીં કર સકતા.

રૂસ્તમજી—[જલસે કે આમ લોગોં કી તરફ઼ દેખ-

કર] હજરત-સિવાય ખાસ ખાસ લોગોં કે બાદશાહ સલામત શુકરિયા અદા કરકે આપ લોંગોં કો રૂ.ખસત કરતે હૈં.

યહ સુનતે હી આમ લોગ બદ દિલી ઔર અફ્સોસ કે સાથ દરબાર સે ચલે ગયે સિ.ર્ફ અમીર લોગ બા.કી રહ ગયે ઉસ વખ્ત ફિર બાતેં શુરૂ હુઇ.

રૂસ્તમજી—વ.ઝીર સાહબ રહ ગયે કયા હુજૂર કે હમ-રાહ નહીં થે.

સિકન્દર—ઉસી કમ્બખ્ત ને તો સબ આફતેં ઢાઇ ઉસી ને મુઝે કિલે વાલી લ.ડાઈ કી દેવી સે .ફતહ કી દુઆ માંગને કે લિયે લાચાર કરકે જમીં દોજ મકાનાત મેં ભેજા થા.

રૂસ્તમજી—હર.ગિજ નહીં. ભલા એસા નમક હલાલ વ.ઝીર ધોકા દે સકતા હૈ મુઝે યકીન નહીં આતા. હાં આપ અબ તક કહાં રહે.

સિકન્દર—મૈં યહ ન બતલાઊંગા કયોં કિ અપને કો દુખ ઔર નુ.કસાન પહુંચા ઔર પ.ડોસિયો ને હંસી કી ઠહ રાઇ મુઝે યહ કહાવત અચ્છી તરહ યાદ હૈ.

રૂસ્તમજી—તો અબ કયા કિયા જાય.

સિકન્દર—નીચી નિગાહ કરકે સબસે અવ્વલ તો યહે કરના ચાહિયે કિ .જરીના યહાં આ જાય ઇસસે ચીનિયોં કી હિમ્મત બહુત બ.ઢ જાયગી.

ખુરશેદજી-બેશક હમેં દિલ વ જાન સે કોશિશ કરની ચાહિયે.

રૂસ્તમજી—કયા આપ કો માલુમ હૈ કિ .જરીના આજ કલ કહાં હૈ.

સિકન્દર—નહીં મુઝે નહીં માલુમ, મુઝકો તો યહ સમઝો કિ મૈં અભી કૈદ સે છુટ કર આ રહા હું.

રૂસ્તમજી—તો પીકન આદમી ભેજના ચાહિયે વહાં સે પતા મિલેગા.

સિકન્દર—ઐસા શખ્સ હોના ચાહિયે જો ચાલાક હો ઔર મિહનત કરને વાલા ભી.

રૂસ્તમજી—અગર મુઝસે યહ કામ લેના હો તો મૈં હા,જીર હું.

સિકન્દર—બેશક મેરે બહાદુર અફ,સર મુઝે એસે હી આદમી કી ,જરૂરત હૈ.

રૂસ્તમજી—મેરે સાથ ડે,ઢ સો બહાદુર સીપાહી કર-દીજીયે ઔર કુલ સામાન હથિયાર સાથ કર દીજીયે તા-કિ અગર કહીં મૌ,કા પ,ડજાય તો તલવાર કે જોરસે ભી આપકી માશૂ,કા કો લા સકેં.

સિકન્દર—જીતની ,ફૌજ ચાહિયે લે જાઓ–દૂસરે મુલ્ક મેં જાતે હો ઔર મુલ્ક ભી દુશ્મન કા મુઆફિન હૈ કિ લ,ડાઇ કિસી મૌ,કે પર હો જાય.

રૂસ્તમજી—નહીં હું મેં ઐસા બેવકૂ,ફ નહીં જહાં તક હો સકેગા ચાલાકી સે કામ નિકાલુંગા.

સિકન્દર—(વ,જીર સે) અચ્છા કુલ સામાન જમા કરદો તાકિ રૂસ્તમજી આજ હી રવાના હો જાય.

વ,જીર—ઐસા હી હોગા–અભી સામાન તૈયાર કરાતા હું.

સિકન્દર—રૂપયે કી ભી ,જરૂરત હોગી?

રૂસ્તમજી—રૂપયેકી જ,રૂરત તો આદમિયોંસેં ભી જ્યાદા હૈ.

સિકન્દર—અગર ,જરીના કો સાથ લેકર આયે તો મુઝસે મિલના નહીં તો મેં તુમકો અકેલા દેખકર ઝટ અપની જાન દે દૂંગા.

રૂસ્તમજી—અ,ફસોસ! મુહબ્બત ભી કયા બુરી બલા હૈ–હુ,જુર ઘવરાયેં નહીં ખુદાને ચાહા તો સબ કામ ઠીક હો જાયગા.

ગર,જ રૂસ્તમજી દિન ઢલતે હી ડે,ઢસો બહાદુરોંકો સાથ લેકર ચીન કી તર,ફ રવાના હોગયા.

નવાં બાબ.

દર અસ્લ તુમ બહાદુર હો.

શામું કે જંગલ કી ઈસ વક્ત અજીબ હાલત હૈ કુચ્છ તો હમેશાં સે હૈબતનાક હૈ ઉસપર આજ કા દર્દ પૈદા કર

દેને વાલા વા.કિઆ જો આંખોં ને દેખા હૈ ઉસસે બદન કે રોંગટે થર્રાતે હૈં-સૂરજ ઠીક સરપર આગયા હૈ ઔર વહશી જાનવર જો રાત દિન કિસી જગહ ઠહરતે નહીં વહ ઈસ વખ્ત દર.ખ્તોં કા સાયા ઢૂં.ડતે ફિરતે હૈં જંગલ કી સા.ફ ઔર ચમકદાર રેત સૂરજ કી સીધી કિરનોં કે પ.ડને સે સમન્દર કા તમાશા દિખલાતી હૈ ઔર હવા કે ઝોકોં સે જબ ઉસકો હરકત હોતી હૈ તો દેખને વાલોં કો સમન્દર કી લહરેં .ખયાલ કરને મેં કુચ્છ તામ્મુલ નહીં હોતા-ન .જમીનપર નિગાહ ઠહરતી હૈ ન આસમાન કી તર.ફ દેખા જાતા હૈ. રેગકા એક એક રે.જા ચિનગારી બના હુઆ હૈ, યહ તો ઈસ જંગલ કા હાલ હૈ ઉસ પર યહ તમાશા દેખિયે કિ એક શખ્શ નંગે બદન બીચ મૈદાન મેં લોહે કી સલાએાેં સે બંધા ખ.ડા હૈ. અરે યહ .ગ.જબ ! યહ જુલ્મ ! હાય હાય ! ના.જરીન આઈયે પાસ સે તો ચલકર દેખેં યહ કોંન શખ્સ હૈ ? પ્યારે ના.જરીન અરે ! યહ તો હમારે નાૈ જવાન હંગચંગ પર જુલ્મ ઔર આ.ફત ઢાઈ જા રહી હૈ આહ ! યહ બ.ડા ભયાનક નજ્જારા હૈ હમસે તો દેખા નહીં જાતા મગર અબ હાલ માલુમ કરને કે લિયે ઠહરના જુરૂર હૈ દેખિયે સામને ટિનશા સાથે મેં હમારે નાૈજવાન સે બાતેં કર રહા હૈ.

ટિનશા-ઓ કમ્બખ્ત તુને હમારે આદમિયોં કો ભી હેરાન કિયા ભલા વહાં તેરા કોંન બાબા બૈઠા થા જો રૂપયા દે દેતા.

હંગચંગ-તુમ્હારા આદમી અપને કો દુઃખ પહુંચને કે ખ્યાલ સે વહાંતક ગયા હી નહીં.

ટિનશા-ઉલટે હમકો ઈલ્.જામ દેતે હો ઔર મેરે શાગિર્દ કો બદનામ કરતે હો.

હંગચંગ-યા વહ રૂપયા લેકર આપ ખા પી ગયા.

તીસરા આદમી-યહ અચ્છી કહી-ભલા હમલોગ આપુસ મેં ઐસા કર સકતે હૈં જબ તુમ્હારે કોઇ દુખ દર્દકા સાથી હી ન હો તો કયા કિયા જાય.

હંગચંગ-અચ્છા એક દિનકી મુહલત ઔર દો મેં અપને દોસ્તસે રૂપયા મંગાતા હું અગર ન આયા તો ફિર મારડાલના ?

ટિનશા–ઠીક હૈ–શેરિંગ કી તરહ ભાગનેકો સોચા હોગા

હંગચંગ–અગર મેરી જાન હી લેના હૈ તો ઈસ દુઃખ દેને સે કયા હાસિલ–એક હાથ તલવાર કા લગાકર મેરા કામ તમામ કર દો.

ટિનશા–મ.જા તો ઈસી મેં હૈ કિ તડ.પ તડ.પ કર ઔર સિસક સિસક કર જાન દો.

હંગચંગ–આહ ! મેરા બદન જલા જાતા હૈ.

ટિનશા–અભી કયા હૈ ધૂપહી સે બદન ફુંક રહા હૈ જબ તુમ્હારે ગિર્દ આગ જલાઇ જાયગી તબ માલૂમ હોગા યહ કહકર ટિનશા ને એક ડાકૂ કી તર.ફ દેખા.

જીસને હંગચંગ કે ઇર્દ ગિર્દ લક.ડિયોં કા ઢેર લગાકર આગ લગાદી. ના.જોં કા પાલા હુઆ હંગચંગ ચીખેં મારને લગા ઔર અપને રોને ધોને સે સારે જંગલ કો સરપર ઉઠા લિયા, આગ કી ગરમી સે હંગચંગ કા તમામ બદન ઝુલસ ગયા જબ આગ બુઝ ગઇ તો ટિનશાને એક દૂસરા ઢેર લક.ડિયોં કા જલવાયા ઔર ઉસમે દસ લચકદાર લોહેકે બેતગર્મ હોને કે લિયે રખવા દિયે જબ યહ બેત સુ.ર્ખ અંગારા હો ગયે તો ઉસ વખ્ત.* જલ્લાદ ડાકૂ ને એક નિકાલ કર હંગચંગ કો ઉસ સે પીટના ચાહા–ગ.રીબ ઔર બે-બસ હંગચંગ ઈસ નઇ તરહ કે દુઃખ કે સામાન કો દેખકર બેઇખ્તિયાર ચિલ્લા ઉઠા ઔર બહુત કુચ્છ હાથ પૈર મારકર ત.ડપાયા મગર .જાલિમ ડાકુઓં ને ઈસ તરહ હાથ પાંવ બાંધે કિ જો ખુલ હી નહીં સકતેથે–જલ્લાદ અભી બેત સિરસે ઊંચા ઉઠાકર ટિનશાકે હુકમ કી રાહ દેખતા થા કિ અચાનક બહુતસી ફૌજને ઈન ડાકુઓં કો ચારોં તરફ સે ઘેર લિયા ઔર લ.ડાઇ કા બજા બજને લગા.

યહ હાલ દેખકર જલ્લાદ કે હાથસે ડરકે મારે બેત ગિર ગયા હંગચંગ હૈરાન થા કિ યે કયા બાત હૈ?

ઈસ નઇ આઈ હુઇ ફૌજ નેં આન કી આન મેં ડાકુ-ઓંપર ગોલિયાં બરસાના શુરૂ કર દીં. યહ દેખકર ટિનશા ને ભી સીટી બજાઈ, જીસકી આવા.જ સુનતે હી તીનસૌ

---

* નોટ (જલ્લાદ.) ગર્દન મારને વાલે ઔર બેત લગાને વાલે વ ખાલ ખીંચ ને વાલે હોતે હૈં.

હથિયાર બન્દ ડાકૂ ફ઼ૌરન મૈદાન મેં આ પહુંચે. એક તરફ઼ સો સવાર ઔર દૂસરી તરફ઼ દોસો સવાર લ઼ડનેકે લિયે તૈયાર થે, આધે ઘંટે તક વહાં સખ્ત લ઼ડાઇ હુઈ કિ મરને વાલોંકે પુશ્તે લગ ગયે ઔર વહી રેત જો થો઼ડી દેર પહિલે અંગારોં કી તરહ જલ રહી થી અબ બહાદુરોં કે લોહૂ સે સર્દ હો ગઇ, ઇસ લ઼ડાઈકો દેખ દેખકર હુંગચંગ બહુત બે ક઼રારી સે હાથ પૈર માર રહાથા કિ કિસી તરહ છૂટકર લ઼ડાઇ મેં શરીક હો જાય, મગર મુરાદ પૂરી નહીં હુઈ. આધે ઘંટે કે બાદ ડાકુઓં કે પાંવ ઉખ઼ડ ગયે ઔર ઉનકે હાથોં સે નેજ઼ે વ તલવારેં ગિરને લગીં. યહ હાલ દેખ કર નો વા-રિદ ફ઼ૌજકા બહાદુર અફ઼સર ટિનશા કો લલકારતા હુઆ બરાબર આ પહુંચા ઔર દોનોં બહાદુરોં મેં લ઼ડાઇ હોને લગી. ટિનશાને અપને ગુર્જ઼ સે હમારે બહાદુર અફ઼સર કે ઘો઼ડે કે સર કો બહુત જ઼ખ્મી કર દિયા ઔર ક઼રીબથા કિ ઘો઼ડા બહાદુર અફ઼સર કો ગિરા દે ઔર ટિનશા ઉસકા સર તલવાર સે ઉ઼ડાદે કિ બહાદુર અફ઼સરને નિહાયત જોશમેં એક ઐસા હાથ ભરપુર તલવારકા ઉસકે ઘો઼ડે કી પીઠપર મારા કિ ઘો઼ડેને જખ્મ ખાકર અપને સવાર કો જ઼મીન પર ફેંકા ઔર ટિનશા જ઼મીન પર ગિરા મગર રકાબ મેં ઉસકા પૈર ઉલઝ ગયા અબ બહાદુર અફ઼સર કી બન પ઼ડી ઔર વહ બિજલી કી તરહ ત઼ડપ કર ઉસકે સીને પર ચ઼ઢ બૈઠા.

ટિનશા—યહ બહાદુરી નહીં હૈ અગર મર્દ હો તો બરાબર આકર લ઼ડો, ફિર યા તો મૈં નહીં યા તુમ નહીં.

અફ઼સર—દુશ્મન કો મૌકેપર છો઼ડ દેના અક્લ કે ખિલાફ઼ હૈ તૈયાર હો કિ ઈરાની તલવાર તેરા તનસે સર અલગ કરતી હૈ.

ટિનશા—મૈં બહાદુર હું મરને સે નહીં ડરતા, મગર મેરે દિલમેં તુઝસે લ઼ડનેકી આરજુ રહ જાયગી ઇસ લિયે અચ્છા હૈ કિ હમ તુમ બરાબર ખ઼ડે હોકર દોનોં ફ઼ૌજોં કો બહાદુરી દિખલા દેં.

અફ઼સર—માલુમ હોતા હૈ કિ તુમ ચાલાકી સે જાન બચાના ચાહતે હો.

દિનશા—હરગિ.જ નહીં યહ સર હાજિ.ર હૈ શૌકસે તન સે અલગ કર દો, લેકિન દિલ મેં આરજુ જ.રૂર રહ જાયગી કિ તીસ બરસ બાદ એક બહાદુર સે બરાબર કી લડ.ાઈ કા મૌક.ા મિલા થા મગર ઇત્ત.ફ.ાક સે જાતા રહા. મૈં .કસમ ખાકર કહતા હું કિ બાદ લડ.ાઈ કે અપને આપ કો તુમ્હેં સોંપ દૂંગા અબ મુઝે આજા.દી સે લડ. લેને દો.

અફ.સર—[દિનશાકો છોડ.કર] અચ્છા અગર તુમ યેહી ચાહતે હો તો તલવાર હાથમેં લેકર આ જાઓ.

દિનશા ને અપને કો મૌત કે પંજે સે છુડ.ાકર દક્ખન કી તરફ. મુંહ કિયા ઔર આનકી આનમેં મૈદાનસે હવા હો ગયા બાકી ડાકૂ અપને સાથિયોં કો જ.ખ્મી ઔર મરે મૈદાન મેં છોડ.કર જંગલ મેં જા છુપે. ડાકુઓં કે ભાગ જાને કે બાદ બહાદુર અફ.સર હંગચંગ કે પાસ આયા ઔર તલવાર સે ઉસકે બદન કે બન્ધન કાટકર ઉસકો ગલે સે લગાયા.

હંગચંગ—આહ! રૂસ્તમજી તુમ કહાં દર અસ્લ તુમ બહાદુર હો.

રૂસ્તમજી—મૈં પીકન કો એક કામ સે જા રહા થા ઇસ મૈદાન મેં શોરોગુલ સુનકર યહાં જો પહુંચા તો તુમકો ઇન બેહદ લુટેરોંકી કે.દમેં દેખા. ઉસ વક્ત તુમ્હારી જાન બચાના અપને પર વાજિબ જાનકર મૈંને ડાકુઓં પર ધાવા કર દિયા. એક બહાદુર કી જાન બચાની ચાહિયે વહ દુ-શ્મનહી કયોં ન હો મુઝ કો અપની જાન સે જ્યાદા પ્યારી થી ન કિ તુમ.

હંગચંગ—મૈં તુમ્હારા બહુત શુક્રિયા અદા કરતા હું મગર બાતોં મેં વક્ત બરબાદ કરના અચ્છા નહીં એક બાહદુર કી જાન ઔર બચાની હૈ.

રૂસ્તમજી—વહ કોન હૈ ?

હંગચંગ—ઇન્હીં મેં એક ડાકુ સૈંદુ હૈ જિસને મેરે ભાઈ શેરંગ કો છોડ. દિયા હૈ વો ભી આજહી મારા જા-યગા બહતર હૈ કિ જલ્દ પહુંચ કર ઉસે ભી બચાલેં યહ સુનકર રૂસ્તમજી ને હંગચંગ કો .ફ.ૌજી વરદી પહનાકર સાથ લિયા ઔર ડાકુઓં કે કિલે પર જા ધમકા, સાથ હી

સાથ ફ઼ૌજ ભી પહુંચ ગઈ- કુલ ડાકૂ અભી અભી મૈદાન મેં સે ભાગકર ક઼િલે મેં જમા હુએ થે ઔર લડ઼ાઇ કી બાબત સલાહ ઔર બાત હો રહી થી. રૂસ્તમજી ઔર ઉસકે સિપાહી ઔર હંગચંગ સબ અંદર ઘુસ ગયે વહાં પહુંચ કર ઉન્હોં ને દેખા એક કચ્ચી દીવાર કે તંગ હલકે. મેં [જો ક઼દે આદમ બુલન્દ હોગી] એક મર્દ ઔર ઔરત ખડે. હૈં ઔર ઉનકે બીચમેં એક ટોકરા સ્યાહ બિચ્છુઓં સે ભરા રકખા હૈ. ઇન નયે લોગોં કો દેખ કર વહ ચિલ્લા ઉઠે ઔર રોને ધોને સે સારા મકાન સરપર ઉઠા લિયા.

હંગચંગ—બસ બસ ! ઘબરાઓ નહીં તુમ્હારી જાન બચ ગઈ દેખો કુલ ડાકૂ ભાગ ગયે હૈં.

સૈંપુ—આહ ! કિન કિન દુખોં સે જાલિમ હમકો મારતે ઔર હાં...તુમ કયોંકર બચે તુમકો તો ગર્દન મારને કે લિયે મૈદાન મેં લે ગયે થે.

હંગચંગ—(રૂસ્તમજી કો બતલાકર) ઇન્હોંને મેરી ઔર તુમ્હારી જાન બચાઈ.

સૈંપુ—તો મુઝે જલ્દ અબ યહાં સે નિકાલો.

સૈનુરા—હાય મ મરી જાતી હું ખુદા કે લિયે જલ્દી નિકાલો રૂસ્તમજી કે ઈશારે સે દો ચાર સિપાહિયોં ને મ-કી દમ મેં કચ્ચી દીવારકો ગિરા દિયા ઔર દોનોં આશક ઔર માશુક નિકલ કર રૂસ્તમજી કે પાંવપર ગિર પડે. રૂસ્તમજીને દોનોંકો ગલે લગાયા ઉસકે બાદ કુલ આદમી મએ ફ઼ૌજ પીકનકી તરફ઼ રવાના હો ગઇ ઔર હંગચંગ ને રૂસ્તમજીસે કહા.

હંગચંગ—મુઝે તો આપ રૂખ઼સત દીજિયે કિ મૈ અપને ભાઈ કો ઢુંડ઼કર ઉસસે મિલું ઔર ઉસકી પરેશાની દુર કરૂં.

રૂસ્તમજી—મેરા તો ઈરાદા થા કિ કુચ્છ દિનોં આપ કો અપને સાથ રખતા લેકિન અગર આપકી યેહી ખુશી હૈ તો ખુદા કો સોંપ જાઇયે.

સૈંપુ—મૈભી શાહ઼જાદે કે સાથ જાના ચાહતા હું.

રૂસ્તમજી—અચ્છા મગર મુઝે ન ભુલ જાના.(તીનાં હુંગચુંગ સેનુરા—સૈંફુ) રૂસ્તમજી સે રૂ.ખસત હોકર શહર નાનકિનકી તર.ફ ચલે ઔર રૂસ્તમજીને ચીકનકા રાસ્તા લિયા. હમ ઇતના ઔર ભી અપને ના.જરીન કો બતલાના ચાહતે હૈં કિ ચલતે વખ્ત હુંગચુંગ ને અપની હીરેકી અંગુઠી રૂસ્તમજી કો નિશાની કે તૌર પર ન.જર કી.

દસવાં બાબ.

યે અંગુઠી ઉસને અપની નિશાની દી હૈ.

અબ હમ હુંગચુંગ ઔર ઉસકે સાથિયોંકો ઉનકી કિ.સમત પર છોડ.કર મંચુરિયાકી રાજધાની શહર કુલનકી તરફ. જાતે હૈં જહાં જ.રીના ઔર શીરીં કે.દ હૈં. આજ કુલ કી કુલન કી ટક્કર કોઇ દુસરા શહર મંચુરિયા મેં નહીં હૈ. હર તરહ કે કારીગર ઔર હર તરહ કે સૌદાગર યહાં આબાદ હૈ. સવાલાખ શાહી ફૈ.જ યહાં કે કિલેમેં હર વખ્ત રહતી હૈ. સડ.કોં ઔર રાસ્તોંકી સફાઇ દેખકર મુંહસે વાહ વાહ નિકલ જાતી હૈ. હમ શહર મેં એસે વખ્ત પહુંચે કિ કુલ રાસ્તોં ઔર બાજારોં મેં ક.દમ ક.દમ પર બિજલીકી રોશની હો રહી હૈ. દસ બજ જાને કી વજહસે બાજારોં કી ચહલ પહલ કમ હો ચલી હે ફિરભી સૈર કા કુચ્છ કુચ્છ મજા. બાકી હૈ. ખૈર હમ ઇન સબ બાતોં કો છોડ.કર અપને નાજ.રીન કો શાહી મહલોં કી હવાલાત કી તરફ. લિયે ચલતે હે જહાં જરીંના ઔર શીરીં દોનોં બહને કે.દ હૈં. બાદશાહને બહુત કુચ્છ કોશિશ કી કિ શીરીં યા જરીંના કિસી તરહ શાદી કરને પર રાજી હો જાય લેકિન દોનોં મેં સે એકભી રજા.મન્દ ન હુઇ. અમચુર ને લાલચ ઔર ધમકી દોનોં તરહ સે અપના કામ નિકાલના ચાહા મગર જબ ઉન કે ઇન્કારસે લાચાર હો ગયા તો ગુસ્સેમેં આકર દોનોંકો હવાલાત ભેજ દિયા. શીરીં વ જરીંના જિન હવાલાતોં મેં બન્દ હૈ વહ બરાબર બની હુઇ હૈ ઔર દોનોં કો અલગ અલગ ઇસ વાસ્તે રખ્ખા

ગયા હૈ કિ આપુસ મેં કિસી તરહ કી બાત ચીત ન કર સકેં ઈન હવાલાતોં સે મિલા એક બડ઼ા કમરા બના હુઆ હૈ જિસમેં ધીમી ધીમી રોશની હો રહી હૈ. દોનોં હવાલાતોં કે સામને પહરેદાર નંગી તલવારેં હાથોં મેં લિયે બૈઠે હૈં, હવાલાત જિનમેં યે હસીન ઈરાની લડ઼કિયાં બન્દ હૈં બહુત છોટી ઔર અંધેરા હો રહા હૈ કિં ઈન્સાન તો કયા જાનવર તક ઉનમેં રહના પસન્દ ન કરે અમયુર કી સખ્તી ને ઈસી પરા બસ નહીં કી ઉસને ઓઢ઼ના બિછોના તક નહીં દિયા. હમ ઇસ હાલ કો દેખકર થર્રા ઉઠે-યે હુસ્નો ઈશ્કકી લગાવટેં જો ગત ચાહેં બનાવેં યે વહી હસીન લડ઼કિયે હૈં જો અપને નાઝો. સે જમીનપર પાંવ રખના ન જાનતી થી મગર આજ ઇશ્કો મુહબ્બત કી બદૌલત જ઼મીનપર બિદુન ઓઢ઼ને બિછોનેકે સો રહી હૈં નાજ઼ ઉઠાને વાલા તો એક તરફ઼ આજ કોઇ દિલાસા દેનેતક કોભી પાસ નહીં હૈ ઇસી હાલત સે કઈ દિન ઉન હસીન લડ઼કિયોં કે કટચુકે હૈં-હમ સે તો યહ હાલત નહીં દેખી જાતી ઔર હમ દુઆ કરતે હૈં કિ ખુદા હુસ્નો ઇશ્ક કો દુનિયાસે મિટાદે તો અચ્છા હો મગર હાલ માલુમ હોનેકે લિયે ઠહરના જ઼રૂરી હૈ પહરે વાલે બેખબર નીંદોં મેં સો રહે હૈં ઔર જ઼રીંનાકે હવાલાતસે ઠહર ઠહરકર આહિસ્તા આવાજ઼ બાહર આ જાતી હૈ જિસસે ગુમાન હોતા હૈ કિ આજ ઇસકે પાસ કોઈ દુઃખ બટાને વાલા કિસી ઢબ સે જા પહુંચા હૈ પાસ વાલે કમરેકી ધીમી રોશની સે હમ જ઼રીંના કે હવાલાતકે નજ઼દીક પહુંચકર કયા દેખતે હૈં કિ એક કોને મેં પ્યારી જ઼રીંના ઔર ઉસ કે સામને દુસરે કોને મેં એક નોજવાન ઔરત બૈઠી હુઇ ચુપકે ચુપકે બાતેં કર રહી હૈ.

જ઼રીંના-તુમ યહાં કિસ તરહ આયે-ઔર યહ કપડે઼ લોંડી કે કયોં કર મિલ ગયે.

ઔરત-વહી લોંડી જો તુમકો ખાના લેકર આતી હૈ રૂપયેકે લાલચ મેં આ ગઇ ઔર અપને કપડે઼ આજ રાતભરકે કે લિયે મુઝે દે દિયે-મૈં ઉસકે કપડે઼ પહનકે બેખટકે તુમ તક આ પહુંચા મુઝે પહરેદારોંને ભી નહીં ટોકા.

જ઼રીંના-તુમ્હારા નામ ?

ઔરત—રૂસ્તમજી.

આખા...યે તો હમારા બહાદુર રૂસ્તમજી જ.રીંનાકે પાસ આ ડટા હમ કો ગુમાન ભી ન થા કિ વહ કિસી તરકીબ સે યહાં તક પહુંચ સકેગા.

જ.રીંના—મૈં કયોં કર માનું કિ તુમકો શેરંગ યા હુંગચંગ ને ભેજા હૈ !

રૂસ્તમમજી—મેરી બાતકા યકીન કરો ઔર થોડી દેરકે લિયે માન લો કિ ઉન્હોંને મુઝે નહીં ભેજા હૈ, તબ ભી તુમ કો મેરે સાથ ચલને મેં ઈન્કાર ઔર દેર નહીં કરની ચાહિયે કયોં કિ મેં અમયુર સે તો તુમકો હર તરહ પર અચ્છી તરહ રખુંગા.

જ.રીંના—નહીં મુઝે દર દર ફિર કર મરના ગવારા નહીં હૈ થોડે દિનોં મેં ઈસી હવાલાત મેં મરજાના અચ્છા હૈ.

રૂસ્તમજી—મેં તુમકો યકીન દિલાતા હું કિ મુઝકો તુમ્હારે આશિક ને ભેજા હૈ ઔર બિદુન સોચે સમઝે મેરે સાથ હો જાઓ નહીં. તો યહ નતીજા હોગા કિ ઇધર તુમ ઊસકી જુદાઇ મેં તડ.પ તડ.પ કર જાન દે દોગી ઉધર વો તુમપર અપની જાન નિછાવર કર દેગા.

જ.રીંના—યે મૈં સબ કુચ્છ સમઝતી હું મગર મુઝે ઈસકા કયોંકર યકીન આવે કિ તુમ પ્યારે શેરંગ હી કે પાસ મુઝે લે જાઓગે.

રૂસ્તમજી—મૈં તુમસે પહિલે હી કહ ચુકા હું કિ મૈં ખુદ તુમકો ચાહતા હું ઔર ઇસ વજહ સે જાન જોખોં ઉઠાકર તુમકો છુડ.ાને આયા હું ફિર કયોં કર મેરે સાથ મેં દુખ પહુંચ સકતા હૈ.

જ.રીંના—(જોશ મુહબ્બત મેં) અબ મુઝે યહ દુખ દરદ કુચ્છ રંજ નહીં પહુંચાતે ઇસ લિયે કિ મૈં અબ અપની નહીં હું બલ્કિ મુદ્દત હુઈ કિ શેરંગ કી હો ચુકી યહ જાન ઔર તન મેરા નહીં રહા ઇસકા માલિક શેરંગ હૈ.

રૂસ્તમજી—દેખો જ.રીંના મેં કિન દુખોં ઔર મુશકિલોં કા સામના કરકે યહાં તક આ પહુંચા હું ઔર તુમ

ચલને સે ઇન્કાર કરતી હો તુમ ખુદ ભી પછતાઓગી ઔર શેરંગ ભી તુમકો દગાબાજ ઔર મક્કાર જાનકર તુમસે અપના મુંહ મોડે યા રંજ મેં જાન દે દે.

જરીંના–જબ તક યહ ન માલુમ હોગા કિ તુમ ભરોસે કે આદમી હો ઉસ વખ્ત તક ન જાઉંગી. ભલા મેં શેરંગ વ હંગચંગ કે દોસ્તોં ઔર દુશ્મનોં કો નહીં જાનતી; મુમાકિન હૈ કિ તુમ મુઝે ઇરાન લે જાકર સિકન્દર કે હવાલે કર દો.

રૂસ્તમજી–ભલા મૈં દગા કર સકતા હું (અંગુઠી દિખલા કર) લો ચલતે વખ્ત યહ અંગુઠી શેરંગ ને મુઝે દી થી કિ ઈસકો દેખ લેને પર તુમ મેરી બાતકા યકીન કરને લગોગી.

જરીંના–[અંગુઠી અચ્છી તરહ દેખકર] યહ શેરંગ કી નહીં હૈ મૈં અપને પ્યારેકી અંગુઠી અચ્છી તરહ પહચાનતી હું.

રૂસ્તમજી–નહીં નહીં ભૂલ ગયા શેરંગ ને નહીં દી થી બલ્કિ હંગચંગને દીથી જિસ વખ્ત મૈં પીકનસે રવાના હો રહા હું તો શેરંગ કામ સે ગયા હુઆ થા.

જરીંના–તો યહ શીરીં કો દિખલાઓ ઉસકી અંગુઠી મૈં નહીં પહિચાન સકતી.

જરીંના કા દિલ તોડનેવાલા જવાબ સુનકર રૂસ્તમજી શીરીં કે કમરે મેં ગયા ઔર વહ અંગૂઠી ઉસકો દિખલાઇ અંગૂઠી કો દેખતેહી શીરીં કા દિલ મુહબ્બત કે જોશ મેં બાંસોં ઉછલને લગા ઔર વહ બે સોચે સમઝે રૂસ્તમજી કે સાથ ચલનેપર રાજી હો ગઇ. રૂસ્તમજીને ઇસકી ઇત્તલા જરીંના કો દી ઉસ વખ્ત જરીંના ભી અપને બહનકે કહને પર ભરોસા કર કે ચલને કે લિયે રાજી હો ગઇ. રૂસ્તમજી દોનોંકો રજામન્દ કરકે કમરે કી છત્તપર ચઢા ઔર પિછવાડે કમન્દ ડાલ કર ચાર આદમિયોં કો ઔર બુલાયા ઔર ફિર આપ નીચે ઉતરકર શીરીં વ જરીંના કો બારી બારી સે કોઠે પર પહુંચાયા ફિર ખુદ છત્ત પર ચઢા જબ સબ લોગ છત્ત પર ઇકટ્ઠે હો ગયે તો ઉસી

કમન્દ કે સહારે એક એક આદમી કરકે સબ પિછવાડે, ઉતરકર અહાતે સે બાહર નિકલે જહાં ઘોડે, મૌજૂદ થે ઔર ઘોડે, પર સબ કો સવાર કરા કે ઈરાન કી તરફ ચલને કા ઈરાદા કિયા.

ગ્યારહવાં બાબ.

બલેડી વાસ્ટિક કી લડાઈ.

આજ મંચૂરિયા કે શહર બલેડી વાસ્ટિક મેં ખલબલી મચી હુઇ હૈ. શહર કે રહને વાલે અપને અપને ખ.જા.-નોંકો છુપા રહે હૈં- ખુબ સૂરત ઔરતોં કે મુંહપર હવાઈયાં ઉડ રહી હૈં બાજા.ર સૂને ઔર બન્દ હૈં, સૌદાગર શહર છોડ.ને કી તાકમેં હૈં મગર હાકિમને શહરકી ચાર દીવારી કે દરવાજે બન્દ કરા દિયે હૈં ઔર કઇ આદમી શાહ અમયૂર કે પાસ ભેજ ચુકા હૂં કિ શહર વાલે દુશ્મન સે નહી લડ સકતે દુશ્મન કી ફ઼ૌ.જ સે જો શહર કો ઘેરે હુએ હૈ બરાબર ગોલે ચહાર દીવારી પર બરસાતે જા રહે હૈં-જબ રિઆયા તબાહ હોને લગી તબ હાકિમ ને લાચાર હોકર સાત સૌ જવાન કિ.લે સે લે કર બાહર નિકલા-ઇધર દુશ્મન ને અપની ફ઼ૌ.જ કે દો ટુકડે, કરકે એક ટુકડે, પર શેરંગ કો અફ઼.સર કરકે હાકિમ કે મુક.ાબલે મેં કર દિયા ઔર દૂસરા ટુકડ.ા ફ઼ૌ.જ કા આંગચૂ અપને સાથ લેકર કુલન કી રાહ પર શાહી ફ઼ૌ.જ સે લડ.ને કે લિયે (જો આવે) આ ડટા જબ દો ઘંટે બરાબર લડ.ાઇ કો ગુજ.ર ગયે ઔર સૈકડે.ાં બહાદુરોં કે સર ખ.ાક, મેં મિલ ગયે તો હાકિમ ને સુલહ (મિલાપ) કા ઝંડા ઉઠ.ા દિયા ઔર એક એલચી અમયુર કે પાસ ભેજા ઔર દૂસરા એલચી સુલહ કા પયામ લેકર શેરંગ કે પાસ આયા-ઈતની દેર મે અમયુર ખુદ સત્રહ સૌ સવાર લેકર શહર મેં દૂસરી રાહ સે પહુંચ ગયા.-શેરંગ ને હાકિમ કો જવાબ મેં લિખ ભેજા કિ અગર અમયુર હમારી શર્તેં ક.બૂલ કરે ઔર વહ હમસે મિલે તો હમને શહર કો જો ઘેર રખ્ખા હૈ વહ હટ સકતા હૈ જબ અમયુર ને યહ જ-વાબ સુના તો બહુત આગ ભબૂકા હુઆ, મગર હાકિમ ને

લડ઼ાઇ કા હાલ કહકર અપના નુ.ક્સાન બતલાયા તો લાચાર હોકર મિલના કબૂલ કિયા ઔર સૌ સવારોં કો સાથ લેકર શહર સે બાહર શહજા.દે કે ખે.મેમેં આયા ઔર શેરંગ બડ઼ી આવોભગત સે મિલા ઔર શાહ કો અપને પાસ લા-કર બિઠાયા.

અમયુર—મૈં અબ તક આપકા મતલબ નહીં સમઝા કિ કયોં ચઢાઈ આપનેકી ઔર યક઼ાયક઼ કયા બાત આપકે ધ્યાન મેં આ ગઇ આખિ.ર ઇસ ચઢ઼ાઇ કી કોઈ વજહ ?

શેરંગ—વજહ આપકો માલૂમ હૈ લા પરવાહી ન કીજિયે.

અમયુર—ખુદા જાનતા હૈ કિ કોઇ વજહ નહીં માલૂમ હૈ કિ કયોં આપને ચઢ઼ાઇ કી ઔર મેરે આપકે બીચ મેં કયા દુશ્મની પૈદા હો ગઈ.

શેરંગ—(ઝલ્લાહટમેં) બાદશાહ સલામત કયા આપને દૂસરોં કી ઇજ્જ.ત નહીં બિગાડ઼ી.

અમયુર—મહરબાની કરકે સાફ઼ સાફ઼ કહો કિ મૈં અબ તક કુચ્છ નહીં સમઝા.

શેરંગ—આપને જ.રીંના ઔર શીરીં કો કયોં કૈ.દ કિયા ઔર કિસ ઈરાદે સે ઔર કયા ખ.તા ઉન્હોંને કી. કયા આપ નહીં જાનતે થે કિ વહ કૌન હૈં ?

અમયુર—યહ આપ સે કિસને કહા ?

શેરંગ—મેરે મુખ.બિરોં ને.

અમયુર—બેશક અગર વહ આપકી ઘર વાલિયાં હૈં તો મેં ખ.તાવાર હૂં. લેકિન યહ બાત ધોકેસે હુઇ જાન બૂઝકર મુઝસે યહ ખ.તા નહીં હુઇ.

શેરંગ—માન લીજિયે કિ આપકો માલૂમ ન થા કિ વહ કૌન હૈ મગર કયા અજનબિયોં સે બાદશાહ કા યહ બરતાવ કરના જાયજ. હૈ ?

અમયુર—અચ્છા તો નહીં હૈ મગર હુસ્નો ઇશ્ક ને જાયજ. બના દિયા હૈ.

શેરંગ—બસ ઈસી લિયે ચઢ઼ાઇ કી, એક ઇન્સાફ઼ પસંદ

બાદશાહ તક કો જબ મુહબ્બત ને અન્ધા કર દિયા તો રિઆયા કી તો ઔર હી બાત હૈ.

અમયુર-બેશક મૈં અપની ખ.તા ઔર ગુનાહ કો માનતા હું.

શેરંગ-ખાલી માન લેને હી સે કામ નહીં ચલતા ઝટપટ દોનોં કો હમારે હવાલે કીજિયે.

અમયુર-તો કયા મુખ.બિરોં ને આપસે ઉન લડ.કિયાં કે ભાગ જાને કા હાલ નહીં કહા.

શેરંગ-કયા ફિર નીયત ડાંવાડોલ હે ?

અમયુર-મૈં અપને તખ્તકી ક.સમ ખાતા હું કિ કલ રાતકો દોનોં લડ.કિયાં હવાલાત સે નિકલકર ચલી ગઇ હૈં.

શેરંગ-કિસકે સાથ ભાગીં?

અમયુર-બહુત કુચ્છ તહકીક.ાત કી મગર પતા નહીં ચલતા ચારો તરફ઼ સવાર દૌડ.ાયે હૈં દિલ યહ કહતા હે કિ કલ સુબહ એક ગિરોહ સૌદાગરોં કા શહરમેં આયા થા જો રાતકો ન માલુમ કિધર ચલા ગયા શાયદ વહ ડાકુ હોં ઔર સૌદાગરોં કે ભેષમેં લડ.કિયોં કો ઉડ.ા લે જાને કે લિયે આયે હોં.

શેરંગ-અ.ફ઼સોસ ! હજા.ર અ.ફ઼સોસ ! નાહક ખુદા કે બન્દોં કા ખુન બહાયા. અચ્છા, અબ હમારા આપસે કુચ્છ ઝગડ.ા નહીં અબ હમકો જાને દીજીયે.

અમયુર-કયા આપ મેરે ગ.રીબ ઘરકો અપને ક.દમોં સે રોનક ન બખ્શેંગે.

શેરંગ-હમ લોગ જ઼ુરૂર કુચ્છ દિનોં આપકે મહમાન હોતે મગર આપ જાનતે હૈં કિ ડાકુઓં સે ઢૂંડ.કર ઉન લડ.-કિયોં કા લેના હમકો બહુત જ઼ુરૂરી ઔર કામ હે.

અમયુર-મૈં એક બાત આપસે પુછા ચાહતા હું ના ગવાર ન હો તો બતલાઇયે કિ આપ કિસકે લડ.કે હૈં?

શેરંગ-[ગરદન ઝુકાકર] મૈં અભી યે નહીં બતા સકતા આપ ઇસ તરહ કે સવાલાત મુઝસે ન કરેં.

અમયુર—અચ્છા અબ આપકો ખુદાપર છોડ.કર દુઆ માંગતા હું કિ વહ આપ કો જલ્દ મુરાદ સે મિલા દે. યહ કહકર અમયુર ખુશી ખુશી શહર મેં વાપિસ ગયા કુલ કિ.સ્સા ઝગડ.ા ચુક ગયા, ઔર શેરંગ વ માંગચુ શામું કે જંગલ કી તર.ફ હંગચંગ કો છુડ.ાને કે લિયે ચલે.

બારહવાં બાબ.

શામોં કી લડ.ાઇ ઔર કુલ ભેદોં કા ખુલના.

અબ હમ ફિર ઇરાનકી પાય તખ્ત યારકન્દ મેં સિકન્દર કે પાસ પહુંચે હૈં જહાં જ.રીંના ઔર શીરીં અકેલે સિકન્દર કે સામને મિસ્લ .ખતાવાર કે હાજિ.ર હૈં ઔર સિકન્દર કી આંખેં ગુસ્સે સે સુર્ખ હો રહીં હૈં—કભી કભી જ.રીંના કી તર.ફ આંખ ઉઠા કર દેખ લેતા હૈ તો ગુસ્સા મુહબ્બત સે બદલ જાતા હૈ.

સિદ્દકન્દર—જ.રીંના તુમ જાનતી હો કિ મૈંને કયા કયા દુખ તુમ્હારે લિયે સહે હૈં મગર અ.ફસોસ! તુમ એસી બેવ.ફા નિકલીં કિ તુમકો જ.રા ભી ધ્યાન ન આયા ઔર અબ ભી અપની હટ પર અડ.ી હુઈ હો—અબ તુમસે એક બાર ઔર કહતા હું કિ મેરી બાત માન જાઓ.

જ.રીંના—આપકે કહને સે મુઝે માલુમ હો ગયા કિ આપને મેરે વાસ્તે સૈકડ.ાં દુખ દરદ ઉઠાયે ઔર આપકી મુહબ્બતકા શુક્રિયા મેં અપની જ.બાન સે અદા નહીં કર સક્તી અગર મેરી જાન તક કામ આ જાયે તો હાજિ.ર હે મગર લાચાર હું કિ દિલ કયોં કર દું ઔર કહાં સે દું વો તો મેરે પાસ હૈ નહીં યહ બાતેં હોહી રહીથી કિ રૂસ્તમજી ઘબરાયા હુઆ અન્દર આયા ઔર કહને લગા કિ અમયુર બડ.ી ભારી ફૌ.જ લિયે ઈરાન પર ચઢ.ાચલા આ રહા હે, આપ કિસ ધુનમેં બૈઠે હુએ હૈ?

સિકન્દર—(ઘબરા કર) શાહ મંચુરિયા તો ફિર અપની ફૌ.જ કો જમા કરકે ચલને કા હુકમ દો તાકેકિ દુશ્મન સે રાહ હી મેં મુંઠભેર હો જાવે વરના ઈરાન બર-

બાદ હો જાયગા—અચ્છા જ઼રીંના તુમ શાહી મહલ મેં રહો ફિર તુમસે મિલકર બાતેં કરૂંગા.

જ઼રીંના—નહીં હમ આપકે સાથ લડાઇ પર ચલેંગે ક્યોં કિ હમારે નસીબોંકા ફૈસલા ભી ઇસી લડ઼ાઇ પર હે અગર આપ જીતે તો ફિર હમ આપકી લૌંડી બનકર રહેંગે ઔર અગર શેરિંગ વ હુંગચંગ જીતે તો આપ હમકો ઉન કે હવાલે કર દે.

યહ શર્ત સુનકર સિકન્દર ખુશ હુઆ ઔર એક લાખ પચાસ હજાર બહાદર જવાનોં કો સાથ લેકર સરે શામ હી શામું કે જંગલકી તરફ઼ ચલ ખડ઼ા હુઆ-જરીંના વ શીરીં ભી સિકન્દર કે દાંયે બાયે ઉસ સફ઼ર મેં ઉસ કે સાથ રહીં, જબ સુબેહ હુઈ ઔર સુરજ યે તમાશા દેખને કે લિયે નિકલા તો સિકન્દર કી ફૈ઼જ ને શાહ મંચુરિયા કી બે ગિન્તી ફૈ઼જ કો દેખા, બહાદુરોં કા ખૂન જોશ ખા-ગયા. સિકન્દરને અપની ફૈ઼જ કે તેરહ ટુકડ઼ે કીયે જીસ મેં ગ્યારહ ટુકડ઼ે, આગે પીછે હોકર દુશ્મન કે સામને આડટે ઔર દો ટુકડ઼ે, દાંયે બાંએ ઉન ગ્યારહ ટુકડ઼ાં કી નિગહ-બાની પર મુકર્રર કિયે, ઔર સબસે પહિલે વાલે ટુકડ઼ે પર ખુદ સિકન્દર ઇરાની તલવાર હાથ મેં ઔર ખ઼ોદ વ જ઼િરહ બખ્તર લગાયે જા મૌજુદ હુઆ, ઇધર અમયૂર અપની ફૈ઼જ કી કમાન આપ કર રહા થા દોનોં તર્ફ઼ સે જંગી બાજા બજને લગા, જિસ્કી આવાજ઼ સે સારા જંગલ ગૂંજ ઉઠા ઔર બહાદુરોંકો જોશ આ ગ઼યા ઔર દોનોં તરફ઼ સે તીર વ ગોલિયોં કે ચલનેમે સારા જંગલ ધુઆં ધાર બન ગયા ઔર આસમાન પર બદલી નજ઼ર આને લગી ઔર મુદ્દત કી પ્યાસી જ઼મીન કા આજ લહુ સે પેટ ભર ગયા, જબ જ્યાદા જોશ બઢ઼ા તો દોનોં ફૌ઼જે એક દૂસરી ફૈ઼જ સે મિલ ગઇ ઔર ધૂપ મેં સુર્ખ વ સફ઼ેદ તલવારેં ચમકને લગીં, લડાઇ કી હાલત થી કિ કભી સિકંદર જીતતા દિખલાઇ દેતાથા ઔર કભી નસીબા અમયુર કા ચમકતા હુઆ માલૂમ હોતા થા, જબ પૂરે પાંચ ઘંટે ઇંસી તરહ સે લડ઼ાઈ કે ગુજ઼ર ગયે તો પૂરબ કી તરફ સે ગર્દ ઉડ઼કર એક અનગિન્તી ફૌ઼જ આતી હુઇ નજ઼ર પડી, ઇસ ફૈ઼જ

કો દેખકર દોનોં દુશ્મન ડરે ક્યોં કિ હર એક યહી સમઝતા થા કિ મેરે દુશ્મન કી મદદ કે લિયે આ રહી હૈ—વહાં તક કિ પાસ પહુંચ કર તીન ટુકડોંમેં બટ ગઇ ઇસ મેં એક ટુકડે કા અફ઼સર હુંગચંગ ઔર દુસરે કા માંગચુ ઔર તીસરે કા ફ઼ોરંગ બન ગયા—ઈસ ફ઼ૌજ કી વરદી ચીની થી ઔર આગે આગે ચીની ઝંડા લહરાતા હુઆ દુશ્મનોં કો ડરા રહા થા. ઇસ નઈ ફ઼ૌજ કે દો ટુકડે. ઇસકન્દર ઔર અમયૂર દોનોં કી ફ઼ૌજો પર ટુટ પડે. ઔર તીસરા ટુકડા અલગ રહકર આરામ કરને લગા અબ તક તો જો ખૂન જમીન પર ગિરાથા વો જ઼મીન હી પી ગઇ થી મગર અબ ખુન કી નદિયાં બહને લગી ઔર હજારોં બહાદુરો કે ખ઼ાક વ ખુન મેં ઠોકરેં ખાને લગે ઇસ સૂરત કો દોહી ઘંટે ગુજરે થે કિ પૂરબ ઔર તુરકી કોને સે એક ફ઼ૌજ આતી હુઇ દિખલાઇ દી જિસકે ઝંડે પર શેર કી તસ્વીર બની હુઈથી ઇસ ખુની ફ઼ૌજ કા અફ઼સર બહાદુર ટિનશા થા-ગ઼રજ઼ ચારોં ફ઼ૌજેં એક જગહ ઇકઠ્ઠા હોકર એક દૂસરે કે ખૂન કી પ્યાસી થીં બહાદુરોં ને મૈદાન મેં વો વો જૌહર દિખલાયે કિ દેખનેવાલે દંગ રહગયે-બરાબર સાત ઘંટે તક ચીની ફ઼ૌજ ને જાન તોડ઼ હલ્લે કિયે-ઉસી લડ઼ાઈ મેં હુંગચંગ વ ટિનશા કા સામના હો ગયા-દોનોં બહાદુર ખૂબ લડે. આખિ઼ર હુંગચંગ કા ગુર્જ઼ ખાકર બહાદુર ટિનશા ગિરા ઔર ગિરતેહી જાન દે દી. અબ ચીની ફ઼ૌજ કા ખૌફ઼ દુસરી ફ઼ૌજોં કો પૈદા હોને લગા ઔર સબ કે પાંવ ડિગમિગાને લગે-અમયુર ભી દો દો હાથ દિખાને કે લિયે હુંગચંગ કે સામને આ ગયા અભી વાર ભી નહીં કરને પાયા થા કિ શેરંગ કા એક તબર ઉસકી પીઠ પર ઐસા લગા જિસ સે ઉસકા કામ તમામ હો ગયા. જબ અમયુર કી ફ઼ૌજ ને અમયુર કો મરા દેખા તો ઉસને અપને હથિયાર ચીની ફ઼ૌજ કે આગે રખ દિયે. હુંગચંગ ને મંચુરિયા કી ફ઼ૌજ લેકર સિકન્દર પર નઇ કુવ્વત સે ધાવા કર દિયા ઇધર ટિનશા કી ફ઼ૌજ ભી મિલ ચુકીથી ફ઼િર ક્યાથા સિકન્દર પીઠ દીખલાકર કાબુલ કી તરફ઼ ભાગા ઔર ઇરાની ફ઼ૌજને અપને કો ચીનિયો કે હવાલે કર દિયા. અબ ક્યા બાકી રહા? ખુશી ઔર જીત કે નક્કારે (ઢોલ) બજને લગે ઔર

દમકે દમમેં તલવારેં મ્યાન મેં ચલી ગઇ. જ.રીના વ શીરીં અપને અપને જાં નિસાર આશિકોં કે ગલે આ લગીં ઔર ઉસી વખ્ત એક દરબાર આમ જંગલ મેં કિયા ગયા જબ દરબાર સજ સજાકર દુરૂસ્ત હો ગયા ઔર સબ જમા હો ગયે તો શેરંગને ખડે. હોકર બુલન્દ આવાજમેં ઇસ અપની જીતપર ખુશી જા.હિર કરકે કહા.

શેરંગ—એ બહાદુરો. શાયદ આપ સાહિબોં મેં સે કુચ્છ લોગોં કો ખ્યાલ હોગા કિ લડ.ાઈ મેં બહુત સે બે ગુનાહ મારે ગયે ઔર હ.કદાર બાદશાહોં કે તાજ છિન ગયે મગર નહીં ખુદાને લડ.ાઇ કરાકર પૂરા પૂરા ઈન્સાફ. કર-દિયા દર અસ્લમેં મંચુરિયા હક.દાર બાદશાહ હૈ. જબ મંચુરિયા મેં ગ.દર હુઆ તો અમચુર ને વાગિ.યોં સે મિ-લકર મેરે બાપ શાહ આબાઈ કો ધોકે સે માર ડાલા ઔર મેરે માર ડાલનેકા ભી ઇરાદા રખતા થા મગર મુઝે ઉસ વખ્ત તિબ્બત કે એક ફ.કીર ને અપને ઘર મેં છિપાયા ઔર મેં અબ તક ગુમ નામ હું હંગચંગ કા બાપ મેરે બાપકા વજી.ર થા ઉસે ભી અમચુર ને માર ડાલા. યે ભી મેરે સાથ હી ઉસ ફ.કીર કે મકાનમેં થા ઈસ લિયે હમ દોનોં આદમી હ.કદાર બાદશાહ વ વજી.ર મંચૂરિયા કે હૈં અબ જરીંના વ શીરીં કા હાલ ભી સુનો. જબ સિકન્દરે ને જરીંના કે બાપ કોકા ઉસકો ધોકે સે ક.તલ કરાયા હૈ તો જ.રીના ઔર ઉસ કે વજી.ર કી લડ.કી શીરીં એક બુઢે કે ઘર ગુમ નામ તૌર પર રહને સહને લગી. એક છોટા ભાઇ ભી જ.રીના કા થા વહ માંગચુ હૈ જિસને હમારી બડી. મદદ કી હૈ જબ મૈને બુ.ઢિયા કે મકાન મેં આગ લગાદી તોયે ભી બચકર નિકલ આયાથા શીરીં કે માં બાપ કો સિકન્દર ને ક.તલ કરા દિયા ઈસી જગહ પર મુઝે લા-મ્બાર કે કિલે કે ભેદોં કો ભી બતલા દેના જ.રૂર હૈ. દર અસ્લ ઉસ મેં જો જંગ કી દેવી બની હુઇ હૈ, ઉસ મેં ન તો બોલને કી કુવ્વત હૈ ન ચલને ફિરને કી તાક.ત હાં એક કલ લગી હુઇ હૈ જિસકે ઘુમાને સે વો કુચ્છ દૂર ચલ ફિર સકતી હૈ ઔર એક કલ ઉસ કે મુંહ મેં ભરી જાતી હૈં વહ કલ કે ઘુમાને સે ઉસ કે મુંહ સે આવાજ નિકલ ને લગતી હૈ ફિર જો જાદુ કા બાગ, હૈ ઔર જિસકે દરખ્તોં

કે પત્તોં સે રોશની નિકલતી હે વહ સચ મુચ કે દરખ્ત નહીં હે વલ્કિ લોહે કે બનાયે ગયે હે ઔર ઉનકે પતોંપર સબ્જ ચમકદાર રંગ ફેરા ગયા હે ઔર વહ તીન શેર જો હોજ. કે કોનોં પર રખ્ખે હુએ હે વહ આદમિયોં કે નહીં મોમ કે બનાયે ગયે હૈં ઔર જિન જગહોંપર વહ રખ્ખે હે વહાં છોટે છોટે સુરાખ હૈં ઔર હોજકે નીચે એક તેખ.ાના હૈ ઉસકે અન્દર કોઇ જાકર બોલતા હૈ તો યહ માલુમ હોતા હે કિ સર બાતેં કર રહે હૈં. મૈંને સિકન્દરકે ડરાને કે લિયે યહ સબ સામાન કિયા થા યહ કહકર શેરંગ અપને તખ્તપર બૈઠ ગયા ઔર ચારોં તર્ફ સે મંચુરિયા કે બાદશાહ શેરંગ કે નામકી આવાજેં. આને લગી ઔર ખુશી કી તાલિયાં બજને લગી ઔર બડ઼ી શાન વ ધુમ ધામ કે સાથ ઉસી વખ્ત શેરંગકી જ.રીંના કે સાથ ઔર હંગચંગકી શીરીં કે સાથ ઔર સૈફુકી સૈનુરા કે સાથ શાદી હો ગઇ ઔર માંગચુ કે સરપર ઈરાન કા તાજ રખ્ખા ગયા ઔર શેરંગ મંચુરિયા કે તખ્ત પર બૈઠ ગયા. હંગ-ચંગ વજી.ર આજમ મુકર્રર હુઆ ઔર રૂસ્તમજી કો મં-ચુરિયા કી ફૌજ કા અફ.સર બનાયા ગયા ઔર સૈફુ ઇરા-નકી ફૌજ.કા અફ.સર કિયા ગયા. જબ યહ સબ મામલે દુરૂસ્ત હો ગયે. એક દુસરે સે ગલે મિલકર ખુશી ખુશી અપને અપને મુલ્કોં કી તર્ફ ચલે ગયે ઔર તીનોં જગહ અમન ચૈન હો ગયા ઔર શામુકા જંગલ સુનસાન દિખલાઇ દેને લગા ઔર હમ ભી પ્યારે નાજ.રીન સે રૂખસત હોતે હૈ.

ઇરાનકી શાહજાદી તમામ સુદ.

નોટ–સાહેબાન:-અબ અગર જીંદગી હૈ તો જલ્દ "સબ્જ પરી" નાવેલ પૈશ કરૂંગા. આપકા દાસઃ-મુસા ગાજીયાબાદી.

૦-૮-૦ પરાનકી શાદી જાદી.
૦-૨-૦ ઈંદરસભા ચીત્ર સાથે
૦-૮-૦ સબ્જપરી અને બહુરૂપી તેજસિંહ.
૧-૪-૦ મન્સુર મોહિના નાવેલ (છપાય છે.)

ગ્રઝલો.

૦-૨-૦ અત્રે સખુન ઉરફે મજમુએ કવ્વાલી
૦-૨-૦ નવનેહાલે ગુલશન ઉરફે નવબહારે મુંબઇ
૦-૧-૦ ગુલદસ્તે મુંબઇ
૦-૧-૦ નવબહારે કવ્વાલી ઉરફે ગુલશને મુંબઇ.
૦-૨-૦ ઓહરે કલીયર ઉરફે મકબલે મીરાં.
૦-૧-૦ બહારસ્તાને મુંબઇ ઉરફે ગુલીસ્તાને કવ્વાલી.
૦-૧-૬ કરામાતે ખ્વાજા ઉરફે બહારે અજમેર.
૦-૧-૦ ગુલદસ્તે કવ્વાલી
૦-૨-૦ નેબહારે મદીના ઉરફે ગુલશને કવ્વાલી ૧,૨,૩,૪.
૦-૧-૦ પીરદોસકા મજરા ઉરફે ગોહરે કવ્વાલી
૦-૧-૬ ગુલચમને બોસ્ત
૦-૨-૦ ગુલે નવબહાર ગુલેગુલ જારનો બગીચો.

નવીન કવ્વાલીયો.

૦-૧-૦ જલવએ ખવાજા ૧ લા ભાગ
૦-૧-૦ નગમે બુલબુલ ૨ જા ભાગ
૦-૧-૦ જલવેએ મુસ્તેફા ત્રીજા ભાગ.
૦-૧-૦ નાઅતે મુસ્તેફા ઉર્ફે ગોહર સુખુન ૪ થા ભાગ.
૦-૧-૦ રશીકે બુલબુલ પાંચમા ભાગ
૦-૧-૦ માશુકે બુલબુલ છઠ્ઠા ભાગ
૦-૧-૦ જલલએ યાર ૭ મા ભાગ
૦-૧-૬ ચમને મદીના ૮ મા ભાગ
૦-૨-૦ આશીકોંકી જાન ઉરફે માશુકોંકી પેહછાન.
૦-૨-૦ આશીક માશુકકી છેડછાડ
૦-૧-૦ ગુલશને બેનજીર
૦-૧-૬ ચમને બેનજીર
૦-૧-૬ બહારે ગુશલન ઉર્ફે બહારે કવ્વાલી
૦-૧-૬ નવબહારે ગુલશન ઉર્ફે બહારે કવ્વાલી
૦-૧-૦ દીલચમન

ઉરદુ નાટકો ભાષણ સાથે.

૦-૬-૦ અસીરે હિર્સ
૦-૬-૦ સયદે હવસ
૦-૮-૦ ખુને નાહક
૦-૬-૦ ભુલભુલઇયાં
૦-૮-૦ જહરી સાંપ
૦-૬-૦ અમરત
૦-૬-૦ ઇનતેકામ
૦-૬-૦ ખાનદાન હામાન
૦-૮-૦ અલાઉદ્દીન (છપાય છે)
૦-૮-૦ સુફેદ ખુન
૦-૬-૦ દાગે હસરત
૦-૬-૦ અલીબાબા ચાલીસ ચોર
૦-૫-૦ અંજામ સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે ખુદા દોસ્ત.

ગુજરાતી નાટક.

૦-૬-૦ ભરથરી નાટક
૦-૬-૦ હરીશ્ચંદ્ર નાટક
૦-૪-૦ ગોપીચંદ્ર નાટક
૦-૬-૦ ચાંપરાજ નાટક
૦-૪-૦ વનરાજ ચાવડો
૦-૪-૦ જગદેવ પરમાર

૦-૮-૦ સુરેખાહરણ નાટક
૦-૮-૦ અભિમન્યુ ચક્રાવો નાટક
૦-૨-૦ ફુલનો હાર મધુરમનહર
૦-૨-૦ કંચનના કકડા
૦-૨-૦ રાગરાગણી સંગ્રહ
૦-૪-૦ દેવતાઈ જાદુગર
૦-૧-૦ ઈંદ્રજાલ નાનું
૦-૬-૦ „ મ્હોટું
૦-૧૨-૦ ગુજરાતી ઈંદ્રજાલ
૮-૬-૦ જાદુઈ ઈંદ્રજાલ

ગુજરાતી વારતાઓ.

૦-૮-૦ અકબર બીરબલ ભાગ
૧ થી ૧૨
૦-૪-૦ ભોજ અને કાલીદાસ
૦-૬-૦ વિલાસ સુંદરી અને જા-
દુનો પલંગ ૧ લો ભાગ
૦-૮-૦ વિલાસ સુંદરી ૨ જો ભાગ
૦-૧૦-૦ „ „ ત્રીજો ભાગ
૦-૧૨-૦ „ „ ચોથો ભાગ
૧-૦-૦ „ „ પાંચમો ભાગ
૦-૪-૦ ગુલબંકાવલી મોટી

૦-૪-૦ પ(રેખા) ચાલ્યાહ
(૧ થી ૬)
૦-૬-૦ જહાંદ(રેખા) બાદ
૨૦ પ(રીતા)
૨-૦-૦ અરેબીય(ન) નાઈટસ
૦-૪-૦ કામકલા (ને) કામરૂ
૦-૪-૦ ગજરામારૂ(ની) મોટી
૦-૪-૦ સદેવંત સાવ(ળીંગા)
૦-૪-૦ સુંદરકામદાર મો(ટી)
૦-૪-૦ ખરાસકસ્તુરી મોટી
૦-૮-૦ મદનપચીશી
૦-૧૨-૦ ફુલરસારસંગ્રહ
૧-૪-૦ બત્રીસપુતળી મોટી
૦-૧૨-૦ સુડાબહોતેરી મોટી
૦-૮-૦ નરસીંહમેહેતા નોવેલ
૦-૬-૦ ચતુરસિંહ ઠગારો ૧ લો ભાગ
૦-[illegible]-૦ ચતુરસિંહ ઠગારો બીજો ભાગ
૦-૮-૦ રમણતારા
૦-૬-૦ કામની ચરીત્ર
૦-૮-૦ છેલની વાર્તા
૦-૮-૦ અંબીકા કાવ્ય
૦-૮-૦ ચતુર સુંદરી સ્ત્રી વિલાસ
ગરબાવળી.

આ સિવાય ગજલો, ઠુમરીઓ, હોરીઓ, ખ્યાલો, કીસ્સાઓ, વાર્તાઓ, નાટકો વિગેરે ઘણી જાતની ચોપડીઓ અમારે ત્યાંથી મળશે. દેશાવરવાળાએ પૈસા પહેલા મોકલવાથી માલ મોકલવામાં આવશે, અને વી. પી. થી માલ મોકલવામાં આવશે. નોટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહિ. તથા જથાબંધ મંગાવનારે રીપ્લાઈ કાર્ડ લખવું.

મળવાનું ઠેકાણું:—

શા. એચ. એસ. હરી એન્ડ કુંપની.

ચોપડી વેચનાર અને છાપનાર.

ફાકલેન્ડ રોડ, પોસ્ટ નંબર ૪-મુંબઈ.